

لوسٹر ٹارکہ

دکٹر ٹارکہ
لٹریچر
12.05.2016

افانہ

کیرکٹر ٹریکیچ

صوفی غلام محمد

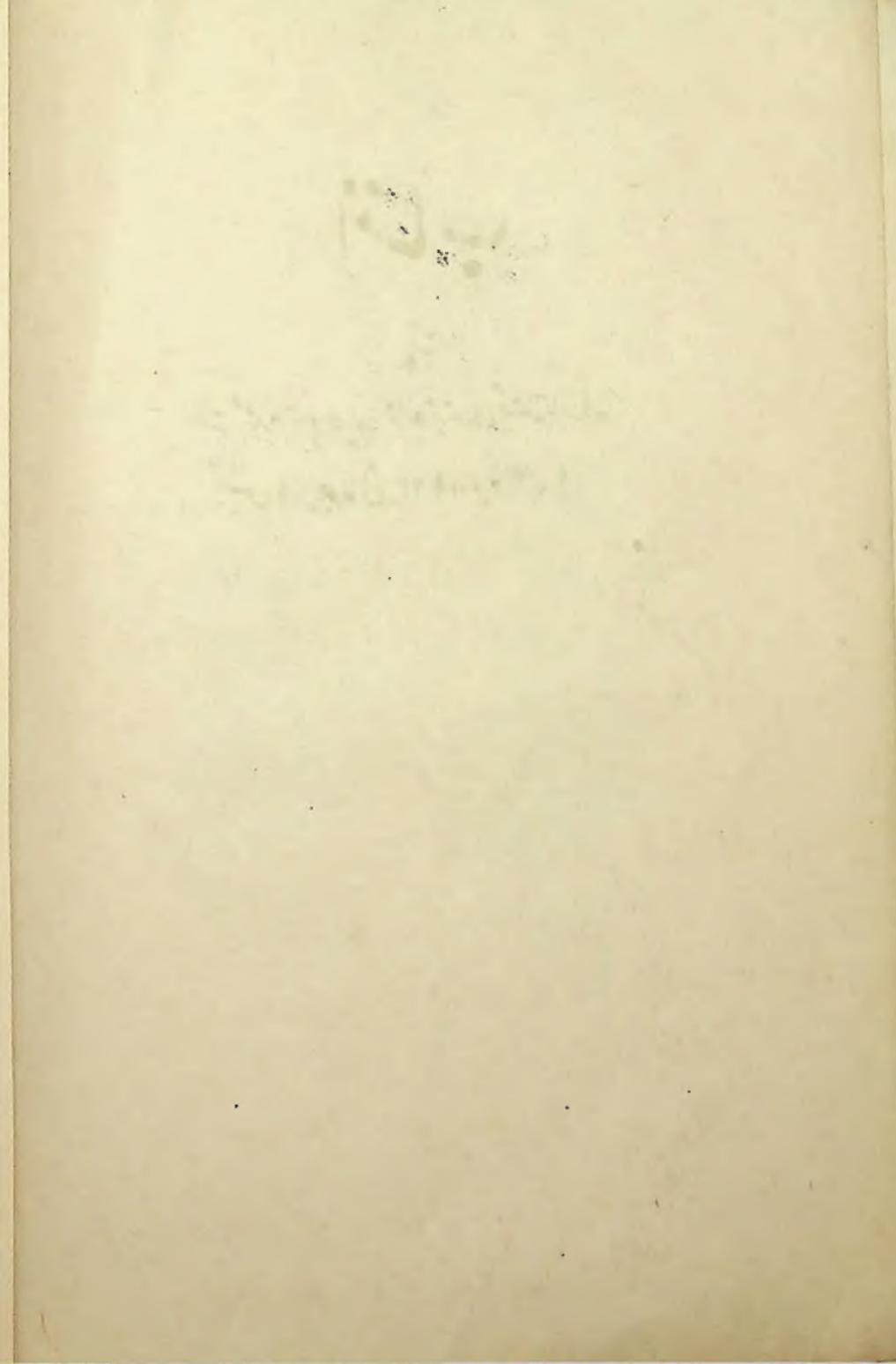
خَرَّ لَصِبْبَه

جَانَ وَيْدَه	گُوْلَنِیْمُ تَارِکَه
رَهْنَانِ بَدَه	دَوْلَمُ تَارِکَه
پَرَكَشَ كُولَه	تَرَنِیْمُ تَارِکَه
عَلَى نَأْوَدَه	أَرْوَهِمُ تَارِکَه
فُورَهْ شَالَه	شَنِشِیْمُ تَارِکَه
سُلْطَانَ تَولَه	شَشِیْمُ تَارِکَه
مَالَ وَيْدَه	سَكَنِیْمُ تَارِکَه

انقلاب

پیش

بیشتر بکنده ناده یکم هنریه زندگی هند تاریخ
پیش ۹ مر جولانی (۱۹۶۲) اعماق

گو ط ده کم ته

شاید تم دو ه گی و و فریلیه کاشت ره ز باز یه پام ایس یوان دنیه
ز ره یه چه نه کا نه ز بانی - تر کیا زه ام ره چه نه و نیک تام نشیخ اکه کتاب
تر پاده که مژه - و و فری چه و نظم سیم و سیم کاشت ره ز باز منز نشیخ
و و پهان - پر تیغه و ری چه اف اف ان ناول ن تر مصنون بیزه نوہ
نوہ کتا به لیکه نه پوان تر اقه سیم چه لیکه نه والین بیز تعداد تر بدها
یس یه کم ته مهند ثبوت چه زه کاشت ره ز باز منز تر چه تم ادبی
تر علی خوبیه یم ملکه پن باقی علاقه ای ز بان منز چه -
کا نه ز بان بنا و نه خا مطره چه ضروری زه تر ز باز مهند خار
خواه گزه ن اد بکیم تر علیه کیم بیوں بیوں مصنون پیشید قلم نه
ام ره پنه چه یه و دهن ادیب، شاعر، مقاول نگار تر مصنون نویس
پکیزه شاه لیکه ای ز بان چه، کیا ه شه اد بکی تر فنکو مقاصل پوره کران -
اف ای ز چه پر تیغه ز باز منز اکه مقبول ترین ادبی صنف مانه

پوان- کاگریس منز تر چه نظم س په افسانه س چیزیس پرک دالین
زیاده طاره چه کھوتست- امی چه نادلن مقابله کاگریس منز زیاده
افسانه لیکھنے پوان- کو شرافسانه چه داره داره او بس منز اکھ
لکھ جائے لبان-.

افسانه چه کاگرہ زباد منز اکھ نو چیز- امیج دانس چھ زیاده
کھوت تر زیاده ڈو ڈا یا پنڈا ڈورنی- ڈو بیمن لفظن منز چھ کو شر
افسانه "حالک" اکھ چیز- افھ چھنہ دنیکام کھیمن ماھنی اوسمت.
بعد ایمن افسانہ نگاران بر و نہہ کنہ صرف حال آسہ ماھنی آسہ نہ
میمن پنیچہ چھرا دب تھیمن کرنس تر امہ کر فریم سما جک چھنہ تو ٹکری نو
ڈانس منز زیاده فرم داری عالیہ سپدان- افسانہ نگار چھ پنڈ پانچو پانچو پنیچہ
وقنک تر پنیچہ سما جک عکاس آسان- امی سندو تھلیقات چھنہ صرف
پنیچہ اندر پنچہ کیمن نو کون، تہندین رسم و روایجن، تہندین خیالن تر
تھلیقات اکھ تاریخی حیثیت تر لبان- کاگریس منز آزیس افسانه
چھ پوان لیکھنے، تمح ادبی تر فنی حیثیت کیا ہے چھ، تیک فیصلہ
چھ نقادن تر ادب کیمن پرستارن کرمن- مگر اکھ چھ پنچیعنی زہ
از پکیش رہا کاگریس نشرس منز لیکھنے چھ پوان، تھھ چھ اکھ

ا بد تاریخی اهمیت حاصل - ترجمه تاریخی اهمیت پژوهشانه شاھری
منز پیغمبر کارکنن گو شرمانه پیغمبر منز کلامی چشم -
میشه وون پیغمبر کنیه زده پیغمبر زبانه ماضی آسیه تنهذب اذ منز
لیکن و این چشم زیاده ذمہ واری اسان - شه گو و پیزده اگر
پنهان وری بر و نه به کامش رس منز افانه یاناول آسر ہن لیکھن آمر
تیکه اوس ملکن زده تین منز آسر ہا و اسر و چهان تمه و قته کنن گوکن
تہندیون رسم و رواجی خیالن تہ نظریون تہند عکس - مگر اسر بر و نه
کنیه چشم امیر قسم کا نہ ادب؛ پیغمبر منز طنگو دینه اسر کیمیه نہ
کیمیه بلو -

پر پیغمبر زمان منز چشم اسان کیمیه خاص قسم کو کردار ته افراد - مگر
زمانه بدلش سیکت سیکو چشم تم کردار یا ته بدلان یا غائب گردن
مشلا ادویه اوس منز نیتو زن تا ته درست شارون کردار خویی - خویی اوس
از پنهان وری بر و نه یو پی ہندی من نوابی ما خوس منز پیغمبر قسم
اکھ خاص کردار - مگر از اگر اسوس اسی ہندوستان منز خدائند
ذخو، امیر قسم اکھ کردار ته پیه نه اسر درستیو - خویی "چشم ادویه اس
منز اکھ تاریخی کردار -

پیغمبر کنیه اس یا ورن ته چشم افانه کشیده منز تم کردار یہند شر

سانس سماجس ته و قفس پیچه ز بر دست اثر چهه بلکه سانس کل پرس
 ته هندی بس پیچه ته پیش ز بر دست چهاب چهه. مگر چونکه زمانه
 چهه بد لان، زمانه چه قدره چهه بد لان، لوکن هند ہوا تو اچهه بد لان
 ته هندی نظریات ته خیالات چهه بد لان، لہذا ای خدیده و فس
 زمانس سیتو سیتو چهه یم کردار ته بد لان یا پوره پاٹھو فاب گر شهان.
 کاشش افانی نگاره سینده فاٹله چهه خود ری نیه سه کره
 زمانیچ یه ترایے ته گرایے محسوس. تکی نیز نظر گر شه سماج چن مین گوش
 تمام ته و ای خوبیه نس از گاش چهه مگر نیزه نس پکاه ای گکه آسیه. سه
 گزیهه پنه نین افانن منز مین کردارن جایے دین یم از چهه پکاه
 آسن یه. یم رات تا ذ پنیز کن خاص ادا کن، خاص کرداره کن
 خاص خصیتیه کن سماجس منز عز ته چ نظره و چهنه آسی پوان.
 مگر از یم امیر کن ڈھاپه بس کن گتو چهه نیه زمانن دیسته هندیں
 نظریں ته خیالن لر چههون.

میانه یم کتا په — "نوکو میتو تارکه" منز چهه ای قسم کو
 شکه کردار. یم کردار آسی رات تمام اسی منز. اسی سیتو اسان
 گندان، سانه قندگی ته سانس سماجس منز اوس پہند و خل پیو تویی
 یوٹ از سی ای لیدرن ته سماجی کارکن چهه. مکن چهه میزه ته

آسن کننے کنے جا پر پیم کردار دلخیل پوان۔ مگر میون خیال چھپ دنہ بہہ
وہری آسن پیم سانہ سماجہ تو زندگی منز بالکل فائیب گتو۔

”دلیلہ گوڑا“ اوس رات تمام وائز پیغمبین پیغمد، دیوان خان منز
بوئی شہیار سیل، کوئی بیٹھیں پیغمد، تو کون پنہ خاص اندازہ ہیں
دیوان، بیان منز، شہزادیں ترکیماں پنہزہ دلیلہ بوزہ ناوان۔
مگر کنیہ کامل پیغمد چھپر یہ کردار خال خال کنے جا پر نظرہ گزہان۔
تیلہ اسی خاص مرتضی عین پیغمد خاص خاص ایان پرانیں گوئے
ماتن، پرانیں فارسی شاعر کلامہ گیوان۔ حضرت سعدی منز
گلستان بوتان پیہ ساعتہ گیونہ اس پوان یا پیہ ساعتہ کا نہہ
پڑھہ ہلی شیخ نور الدین ولی یا مل دیدہ ہندو والہ گیوان اوس
بوزن والیں پیغمد اوس گزہان کھو وجد ہیو طاری۔ مگر از کس
چھپہ وہیں گلستان بوتان زیارت پادا کس۔ از کس چھپہ یہیں للہ
وائد گیو ہر پانہ تہ ودہ تہ بیین تہ ودہ نا وہ۔

محلس منز اس تیلہ زیکھ مورج آسان۔ یہیں محلکو ساری غم
قریبہ اس آسان۔ یو سہ شادیں مامن منز پنہ نینیں ہیں ایں تر محسلہ
والیں رقہر قمشورہ اس دیوان۔ امیر یعنی زنائی چھپہ دو فسانہ
سماجہ منز غاہ بگزہ۔

لوسو موتختارکه — اند منز چه سخن کرد از این چند که افسانه
 یک خد است. پیر چه بیگانه غور کیر کیز تیج است. افسانه دنی بیگانه
 امیر کیز است کیا زه بیگانه غریب چه سارق است. تو از این افسانه منز آذون
 گزشیج. قلخون چه کینه افسانه آسن افسانه دکم است کیر کیز تیج زیاده
 شکر کیز کار سلیج چه ادبی منز سوی ایستاده ایوان بیوه افسانه پیچ
 بیه دنیکه دنیکه زه کیر کیز تیج چه افسانه اکه لند. پیچه کنون نفس منز
 غزل ادبی قله تی باقی پیز الگ الگ صنفه یا لپمه چه بیان نه
 پیچه کنون چه کیر کیز تیج. پیور تازه تی خاکه افسانه اکه الگ ایخه ایمانه
 بیان. لکر پیزرا ایستاده چه نه کنه هور تسر منز افسانه که عو تکم آسان.

لوسو موتختارکه — پیر چه بیون دزیم بمحروم. امیر بر دنیه
 چه بیه بیوه سوی (۱۹۹۲) میان افسانه کتابه مشیشه ته منگستانه
 بیوه ادبی علقوه مشیشه پیسند کرد تی سیخه مسلخ مقامی تنقیمه نگاره و ته
 مختلف انباء و ته افسانه پیشنه اندازه بیوه حوصله افزای تبصره کو زد.
 مشیشه چه ده مید زه "لوسو موتختارکه" پرنس منزه ایوان ادبی علقوه سیود
 دلخیزی بیوه سه ته مشیشه ته منگستانه. پرنس منزه زیه.

بدهمیس افسانه پنجه کشی بیخول اکادمی شکریه ادکران نیزه کتابه
 پهپا افسانه منزه ایان اقهر دزیم کو زد. صوفی غلام محمد
 چهارگانه (۱۹۹۲)

جَانَ دِيدَ

”لَمْ يَرْكِنْ مُتَقْبِلًا إِلَيْهِ، فَوَهْرَ ثَرِيدُونَيْهِ وَنِيْزَهِ. لَفْنِيْتَهُ وَوَتَوْهَ قَوْهَهِ“

این سُرہ مُسْرہ کرائیں۔

ایہس سسرہ عصرہ روان۔
یہ بُر زمانہ زن فاتح، جاتس تر زونس ہے چکہ مہش
لیج۔ تم کوچہ تھکہ کوچہ کوچہ تم کو کرہ ٹلان چھین پھل کھینچ دیز
پنگہ منگہ کاہنہ کوچہ لایاں۔ فاتح اُس گھرہ سلی دراڑہ۔
تم اوس نکہ ہنڑہ آبہ دیگنہ تلی فرط تھوڑت، یہس بھر کر بھرنا
اوہ آمت۔ نہ اُس فاتح، جاتس تر زونس دیتو کتن مز
میٹھیہ رہ۔ یہم اک سہڑو شوے اکی سینہ۔ ڈو شوڑا اوٹکھ کھاند
کوڑت۔ یہم اک سہڑو شوے بیوں بیوں مخنن ہنڑہ۔ مگر ڈو شوے
آسہ اکسی مچ۔ بجا گنہ آمڑہ۔ یہم اک سہڑے سمجھن، شامس پلو چلنے

بانہ مانجھنے یا آب انہی نہ میپڑھ پوان تھگھنس اکھ آئسی رسیتو
کھنھ کر کر دیسیھان۔ از تے آسے پر نہس نہس اکھ اکھ رسیتو
کھم بڑھ و نہ لوت لوت تھ سوت تھ سوت کھنھ کران۔ کھنھ کیاہ آئنہ
رسیخ، زنچ، مالچ، رسینین تھ ہشن ہنڑہ — پین اوس
دوہ ذکم از کم اکھ گھنس کھنھ کران دو تھ مٹ۔ فاتس اوس تریا
ڈوگرہ لٹھ دوہ ہو گدھ ہمیشہ آئو کوڑھ مٹ۔ مگر تھ اوس کھنھ دوں
دو تھ مٹ۔ جانس تھ اس دو کا کینیں آئو آئو دوان مگر جانہ اس
تھ خر کئو گوش دوان زن پر سہ کہیں بوان اس —
جان دید اس پر سوروی کینہ ہو چھان۔ نو شن ہنڑہ شہرہ
گھسرا تھ ہشن تھ دو کا کینیں ہندی آئو تھ۔ تھ اوسن زن
نار گونڈھ مٹ۔ سہ دو ایم خشہ ہش دارہ کیو تھیکیا گدھ دو تھ دو فن
پین: —

”مالذات، مند چھان ما چھ، گھنس و تک ٹاٹھ تر ٹان۔“

جان دیدہ ہنڑ کر کیجھ بڑھ لج پین ڈو شوڑ چھگ۔ تھ
کیاہ گوس کر کھ، دوان دوان تھ پھر لیکان واڑہ یہ پن پن پن
گھرہ۔ جان دید دا تھ ہے نہ پین کہیں۔ نہ فاتس نہ زومن تھ نہ
جانس۔ مگر یہ کر کھ تھ اوس پین جان دیدہ ہند تیکھ ڈر، یکھ نہ

یمن هشنه پیغمبره سُنَّتِ اوس -
 جان دزیر چهه پر گنج نیز نداشت - و آن سه کنونه ته گامه جاره کنوت ته -
 پر پرگز چهه نه زیاده بود نه زیاده بود کنک - انته منز چهه گهره
 هسته دو دهسته بسان - یمن منز اُدی نایاده چهه اُدی دهونب اُدی
 مزوری مشکت کران ته اُدی چهه نوکر پیشه - پر گنج ساری برو چهه
 نزدیک نزدیک الکه اُکس سیسته کله مله و یقده - خدا دین سنجات اگر
 اُکس گهرس ناره هیته ساری پر گنس شره ثصت - پر گنگر کنک
 رچه بیوان بیوان مزازان هندو بیوان بیوان خیالن هندو - الکه اُکو
 سُنَّتِ دادین دوه کهن دوا ته کران - الکه اُکس کههان ته -
 موه دوه مره ته ته ته ساری سُنَّتِ کفن دفن کران - کافنه سه کهاندر
 آسیه ته ته کامه کارس پلزان - مگر کافنه سه کور، پیچو خراب نیزه
 ته ته پامه نز دوان - شر دارایه، مگر دارایه چهه اته دوه بے آسان
 کافنه سه هند پیچو کافنه هنرمه کوره لیکه کله ته تیله کله ساره
 پچشان - نوک منز چهه ملے محبت ته ته حسکینه ته - کا نهه جان
 کهینه هیته یا پلو پوش اک لانگه، ته سُنَّتِ چهه از دو وان پیوان - مگر
 پیله کا نهه پیچه پیچه داده گلین لگه - ته ته سیستی هنر دی ته جنلا وان
 غرمن پر گنس منز روزن دا اک ساری کله چهه اکه اُکس نزدیک

ام سخن درستی بود و دوست - اگر که کامنده گهره کنیه دفعه هر گاڑه شیر میشود و نه
تیخ ترسته چه ساری محسن گزهان - گاڑه چه کهیوان اکوئی
گهره؛ مگر تین میشود که سچه ساری پهیان - اگر گهرس میز کود
نوش لرای کرده اریخ پارسته چه ساری محسن گزهان - مگر آنکه
پرگش میز چه اکوئی چیز ایش ساری تیساری گستد چه
کرده - سه چه جان و نیز - یه چهنه پتاه جان دنیه میز کیا هگون
چه زه تیخ میشند آهه چه ساری میخواهی بیخ - امیس چه محسنه
و اکوئی کهوزان ته تری بول ته بهران - اگر یه کافیه گزیز ژنه ته
پیچه چهنه کامنده نار امن گزهان - امی میشند گزیز چه اکوئی
مانهه بیوان -

امیس بیسایه گهرس میز چه دلوان بآذن تنازه دوخته
ز نازه چه ریش و نان زه بیه گزه دلوان پونشن دلیون -
دلوان چهس ز اجازت دلوان - سه چهس دیان زه چهک دلوان
دوهه میشند خاطره گزهان - پتہ چهک تو ره دیق بادوان پان -
انهه پیچه چهه میش دلوان بآذن پهان دلوان داد دوخته - ز نازه
چهه دیان :-

"بلایه تخد دو همیس" بیه دو هر بیه گهرس نار آییه میس

وینہ۔ " جوں چھہ تیس مہنیزیم یا رس بیک کلداں یہوں ہیں پاٹیوں اور کوششی اس کر مژا۔ اندھی کی محلہ والی چھہ ساری سمجھیتی۔ دوں ہن ورنہ باڑن چھہ زارہ پارہ کرداں۔ مگر نہ چھہ مرد محلہ والیں ہند ماناں تینہ زنانہ۔ " ہستہ سادس دوں دوں ہن سو خصت۔ میں زیادہ کا اس

یہ مالیہ دوڑہ اس سو چھہ فیڑہ وار۔ " اکھ نہوں چھہ وناں۔

" نہ ساہر گز نہ۔ اگر میں خو دا صاحب تھے اس سندہ بدل زارہ پارہ کرہ تو تھا دوں شریو۔ "

مگر خو دا عما بیڑہ بدل چھہ اور گز ہاں ہنگتہ منگ جان دیا۔ اس نہ دو دنیہ والی چھہ اورہ پور ڈلاں۔ سو چھہ ساری کوں نظر اہ کرداں۔ " وچھے بے شرم کوئہ کوئہ کوچھ چھہ چنگہ پھر دی تراؤں۔ " جان دیا چھہ زنانہ کوں وناں۔

یہ بُوزِ نہ چھہ اس سندہ رسیں و اُنچی خود میش لھاں۔ سُٹھے جان دیا کوں فریادہ کر دیگان۔ مگر جان دیا چھہ تیس کھنڈیک تھنڈان۔

" کریٹیہ رخورہ رخھو پ۔ شریو کر رخن پ تباہ۔ "

امہ پتہ چھہ جان دیا دوں ونڈیکہ پھاس پرے ان۔ وو دنیہ والی رچھے بے بُونگ ہیو رو زندہ گز ہاں۔ زن تیم سکول اُڑکن ہستہ دی پاٹھو ما شر سند سین چھہ بُوزان۔ — جان دیا ہندہ پتھو

دیگر چهه دو دا باشان، هنوز یه لرای ختم گزهان.

جان دید چهه مو ند. مگر چهه شری و اجیتو، سوز داجیتو- میس
چهه اکه کوئ. مگر سه چهه پاون کوره داجیتو. دیان از ۲۵ دوری
برویه بهه چهه جان دیزدیه رون مو مت. مگر رون مرتفع چهه ته عام
مو ندیان هندی پاٹو دلنس ریونس کوئ کورمت. رون مرتفع گوند
نیمه مرده سندی پاٹو ہول تریند کیت ته ژم گالیخه پاکن پنځی
شریو. تمن کوئن کهاند. تمن بیش پنځوناون. از چهه سو پاون
پنځیین شریق هند بهار و پهان. مگر پیغم ساعته سو که کربانگه شله
و ځخته نکس پیغم بسند چهه پهلان پهلان دغا چهه منگان. ته ساعته
چهه سه پنځی ت پرایو مشردا وان ته بیهه ہیله ونام :-

پاک پروردگاره، کل کیف گلن سان صحت بدنه ته راحت جا
پاک پروردگاره، کوره مالین کر ستر. بیماران بخشن شفا، بله روز
گارن کر یاری. دستگیره عالمه کل کشیره کر یاری. پاک
پروردگاره، گناه گار چهه، عیب دار چهه، میانین گونا هن کر
سترا.”

جان دید چهه پیش کاسه، یه دعا منگان پیش کاسن زنیک زنیک
ځوش پهلان چهه. تکریزه آوازه منز چهه سوز ته درد ته. میچه ته
په گره چهه ته. سوچه بخیس آبره ته غب ته دوان ته کل کشیره هندین

گلُّون صحت بَدَن تَر راحت بَدَن تَر کانچهان. بَدَن دَيَدْ چَهَه بَهْشَهْ اَفْتَاه
کهْشَهْ بَرْدَهْ بَهْنَى تَلَكَس پَلَيَهْ بَهْتَهْ پَلَهَان. اَمَى بَنَزَ اَواز بُوزْهَهْ چَهَه
اَندَهْ پَيْتَهْ زَنَانْهْ هَرَهْ بَيْنَدَهْ ہُوشَيَار گَرَهْ هَان. بَدَن دَيَدْ چَهَه بَهْشَهْ
دَارَهْ دَوَهْ بَهْ سَادَهَانْ بَنْ تَر بَرَسَ دَارَهْ دَوَهْ بَهْ مَوْخَدُومْ هَانْ بَنْ گَرَهْ هَان
سَوَهْ چَهَه دَرَسَ مَنَزَرَهْ تَر وَرَنْيَا زَكَرَان. سَوَهْ چَهَه هَرَدَرَى مَوْخَدُومْ هَانْ بَنْ
اَمَى تَر دَسْتِيَگَرَهْ هَانْ بَنَزَ كَاهْ دَوَهْ گَنَدَهَان. مَالَس مَاهِ چَهَه سَوَهْ هَر دَرَسَهْ
فَاتَحَهْ سَوَهَان. اَمَهْ دَوَهْ بَهْ چَهَه سَوَهْ بَهْنَى اَسْتَانَهْ بَهْنَى كَاهْ پَيْر اَنْهَهْ
نَادَان تَر خَتَمْ پَر نَادَان. پَيْر چَهَه خَتَمْ کَهْلَس مَنَزَ خَتَمْ پَرَان تَر جَان
دَيَدْ چَهَه خَتَمْ کَهْلَهْ کَسَن در بَوَازَس پَيْهَهْ بَهْتَهْ گَلَرَهْ گَنَدَهْ بَهْ دَوَشَهْ
هَارَان تَر پَيْنَهْنَىن تَر پَر اَيَنْ بَهْنَهْ بَهْجَانِي خَاطَرَه خَوَه دَائِس تَر دَسْتِيَگَرَس
دُهَانْگَان

دُعَامِنگان

جان دیده متعلق چهه و نهیه یوان زه ترس چهه پا ز کم تا ف در وین
نظر که مژه و پان تی سیندیس افسن مزه چهه شفا محلس مزه شر که ویه
کافر ناف ڈله، جان دید چهه ترس چهه و تخدیک کران...
کافر ناف ڈله، جان دید چهه هند کریز حد تی سند گهره سوزان.
کافر نوش کور پریس، جان دید چهه هند کریز حد تی سند گهره سوزان.
 قادر بیان آس او ترے او ترے گاو ملکا آنژه، کنن دا لکا آس
و نمیت زه یه چهه دا لکا و نی ترے یه تله زیاده کھو ترے زیاده تریتیه یا
سادھه تریتیه ریتت. مگر قادر بیان زنانه عشر، آس و نان زه لکھن

دُلَّا چهُ دهونه دیتُت - گاو چند دُلَّا و نیکنیه بلکه پر چه با چن
جان دیلَه و را گو کش اوس مجلس منزیس میں دُلَّن باڑن یہ فی کا سه
ہے - جان دیلَه آس آمڑ تر آسن گا وہ ہیڑہ بون نظر کر مڑ - ویس
اویس چراہ دیتُت - گوہیک زنگ اوشن دیتُت تے سوچاہ
کر لند اوشن قادر بیش کون دیتُت :-

"بیا گاؤ ہبیا چھے دُلَّا و نی - مگر پر ٹلی و نیں سارٹھ پانڈھ
ریت تر کیا زہ دوہ د ایک سند چھہ و نیں آب پیوو - "

دپان امہ پتے پورہ سارٹھ پانڈھ ریت آس پر گاو پیا مڑ تر
اویہنر لوس پھو آس سو اس جان دیلَه پانڈھ بیگرا او مڑ -
محلس منز چھے شادہ تر آسان تر عنم تر - صنیع صفائی ہنر
کھنہ تر چھے آسان تر نیلے نازعہ تر چھے آسان - مگر نیلے کا سیز
فادڑھووہ را و نی - صلاح مشورہ دُلَّن پھر مرف جان دیلَه ہنر کاٹم -
سونہ را لھر س چھے کورہ کھنہ یوان - مگر مہرازہ چھنہ سونہ را لھر
یا تکو ہنر زنازہ پسند کوں - سو چھم جان دیلَه پسند کرُن - جان
دیلَه ہنر منظوری چھے سونہ را لھر منظوری - اگر جان دیلَه ہنر
منظوری آسے نہ تیکہ ہنیکہ نہ ہر رازہ گریں کھنہ تر تر نہ ہر ٹیخ ڈولہ
منز پہنچو -

شبیان ٹنڈگھرہ چھم دُرہ دزان - ہر ٹنڈ چھم پر تھ تر شیر تھ -

دیان ہر ازہ پیشہ ڈفی وو۔ دو فی چھہ راڑھنڑہ داؤ بھا مرہ مہ زنا نہ
چھہ انتشارس۔ اتھر چک پندرہ میز، تاکہ ہر ازہ بے اٹھو بھی کرن
تمہرہ تیس شیر پڑھ دو ہتھر۔ جان دیید چھہ اکس کوئش میز بھسٹ
بھیڑہ دام دام دواں۔ یز من بائے چھہ تیس ڈچھو کوئ۔ زنا نہ چھہ
یزھان زہ جان دیید گڑھ تین ونڈنک ایثارہ دین۔ مگر جان
دیید چھہ ڑھو پ کر ٹھ۔ بھر کتھر گلی گلشیں سپتو۔ ساری چھہ حاران
زہ سوہ کیا زہ چھہ ڑھو پ کر ٹھ۔ اخڑھپس یز من بائے کھوڑو ہوڑد
ونان :-

”جان دییدی، تہ کیا زہ چھا۔ لہتی۔ خاری چھابی؟“

”جان دییدہ ہند قن جندیاں زن چھہ زیر لگان۔ سہ چھہ بھیڑہ
ڈچھن کن ڈال لقہ کورہ مالیں لیکہ کڈان۔ دیان چھپس ہر ازہ کہتہ
چھوڑی ڈنیکتام؟“

”تو با، تو با اپ گو وہ کھاندر۔ راڑھنڑہ کامہ یزہن بجھنے۔ ڈنیک
تام چھنستہ ہر ازہ کٹنے۔“

”جان دیید ونڑے بیٹھے تہ کیتھہ۔ مگر اورہ پیشہ دو ڈا جو دل تھد
زنا نہ گپے بے کٹکہ تو چھہ دو دہ ماچہ وان ڈنے۔“

”دو دہ ماچہ سا بڑھ پھٹھ کلابوت نالس

لایس بر و نٹھ آپ پہنے سالیں۔“

امه پسته کینهه گالا آو ههرازه ته. وردن صندوق آو جان دیده
نیش کهار ته. ههرازه ته آپه جان دیده نیش انته. جان دیده چهه
ده ذا اکه اکه وردن پهراز ته جاده و پهان. ته سیتو سیتو کانگه
منزه اسجدن پهول پهول ته تراوان. زنانه چهه اندی و فه دنمه.
یزمن باسے ته چهه ازه ته. ساری چهه انتظارس زه جان دیده کیا
و نه. ته سیتو سیتو کانگه اسجدن یزمن باسے پسندیم. آخر چهه جان
دیده بلهه همهه و نان :-

”آده بی یزه چونه کوره چهاؤن. بجا کرینس خونه دا. پنی دیره
سیر کرینس !“

”په بوزه خهد کو ڈیز من باسے چنده منزه اسجدن ته تروون کانگه منزه
و دن دوان و دان پهروه ناؤن په جان دیده لکن اندی اندی.
دیان خونه رش کانگه اوس نه شه و نیست زه سونه کیا زه چهه داری
ته تریز کیو ژوو ره نظره آسان دوان. سه کیا زه چهه پس پیلهه
که شه دهه که دنیان پیلهه اشن تراوان. اتفه پیلهه اس نهونه رش کانگه
لکه شسته مرزه. دو پیست او سنس :-“

”بیه کیا بدمعاش چهه !“

”آده کیا چهک. داریو کنیز نه ره که کهه ماریو چهه بدمعاش
هندز کام ته آده که هندز کام چهه.“ خونه رش کا یکیز دوزه هن.

دپان یہ بُوز تھا اُس نوں دُشِجھر تھا تمہارا وس سُشار تھا سُس نا
لوہ بی پالی تھکت تھا ہر شہ بُھس لوہیت۔ تھس اوس بُھس ہی نیوں مت۔
سو اُس لیلے کران تھا وہ مہاں۔ نوں اُس مالین ڈھجھر سو روی
جادا دا ہی تھا۔ محلہ واجہ آکھہ کر دیاں کرداں۔ دپان آسہ یہ گیہ نہ
لوں، یہ گیہ بلا یہ خون دا۔ مرد تاذی اُس خون رش کا کہہ دیتھی ہندڑوی
جتلاؤان۔ قم اُس سو دپان پڑھ نوں ڈھجھر ہے محلہ منزدروں اون۔
کیا ہ گوس، کیا ہ گوس! میٹھہ چھڑہ ڈھجھڑہ نوہ شہ، مگر یہ بلا یہ
خون دا نہ۔

ہمتہ بی سوہ بابی چھڑہ پڑھ زبردست زہ یورہ و نس سینو دکھد
اورہ چھڑہ کھیتھی یوان۔

بُو کیا ہ دنے، اورہ ڈھچھے پانہ درواز سڑھا پکس تاذی
سینیو کھکھ کران۔

ہمتہ بی یہ چھابی بُوز ہمت زہ نوں ڈل پانے مالین تھی پیچھہ پکو
ناوہ پانس سینو سو روی جادا د۔

غرض محلہ پہ ساری یہ بچھہ بچھہ زناز آکھہ پنہہ پنہہ آغا زنون رش
کا کہہ ہنڑہ نو شہ ہندڑی بارو دواں۔ جان دیڑہ تھا اُس پیش پیچھو
و اڑھڑ۔ سہ اُس خون رش کا کہہ نیش آہڑ۔ تمہارا اُس دُدھ دو دی پانس
اورہ کھل کر مڑ۔

”جان دیدی یه نیاے اُنزراد شہ از“ اکھر زُن اس دُرُثہ
”پُر شہ نوہ شر لگہ پر محلس منز تھا دُز“ بیا کھر زُن اس
دُرُثہ مژہ۔

جان دید اس پر سوروی کینہ دم دیقہ بوزان۔ مگر ونان
اُس پر کافی کینہ شہ۔ زنانہ اکسہ پیاران شہ جان دید کیاہ ونہ۔
سارنی اوس خیال شہ جان دید دیہ خورش کا کنہ پہنہ نو شہ حکیم
کفر۔ خورش کا کنہ اس دُری ودان تے لیلہ کران، مس کڈان۔
”ہستے بی کرڑھو پ۔ چانہ تا وہ دیہ خور دا تار“ اکھر زُن
اُس ونان۔

”ہستے بی کیاہ ونودہ سوروی جادا دنیو فم“ خورش کا کنہ اس
ودان ودان ونان۔

”وہ ربی انسان چھا جادا دن پا ده کو رمٹ“ بیا کھر زُن
اُس ونان۔

جان دید اس سوروی کینہ بوزان۔ شہ اس دم دیقہ
اُخرا اورہ یورہ نظر اد دیقہ تے زنانہ پتھ کن چھگ دیقہ دُرُثہ سو
تے لکڑن خورش کا کنہ لیک۔

”مود دائی اکھر چھس پا ش دوقف تے بیسے چھ نو سیسہ را
کھاران“۔

پہ پوچھ دیکھ لگئے زناہن ہے بونگ پہشہ روزہ روزہ۔ قہہ گئے حاران زہ
دلیل کیا ہے چھہ۔

”جادا دنیو نے پہ سوروی۔“ شہزادہ بیٹہ خورش کا کہنے کو
”اہمن بی سوروی۔“

”او تر ٹھہ پھنے ٹھنڈہ۔“ پہ ونان ونان دش تیر پنگ گھرو
کوں نظر تر کوڑن خورش کا کہنے پہنڑہ نو شہ زورہ آکو۔
”حلبیے۔ حاجہ!“

حاججن درزہ اورہ زورہ کریکھ۔
پہ کیا ہے آیس!“

پہ تما شہ و چھت گئے سارے یے زناہن حاران۔ کینہہ اوٹھہ نہ تران
فکرہ زہ دلیل کیا ہے چھہ۔ خورش کا کہنے اوس وہنمٹ زہ تیس ٹھج
نونہش مالین۔ مگر نہ اُس نہ مالین ٹھجھڑ کینہہ، بلکہ اُس جان
ڈیڈہ نیش قریاد کریز گھڑ۔ وہ فر اُس نونہش ترہ اڈش آڑش۔
”ونی کیا ہے دلیل چھہ؟“ پوچھ پوچھ ہے وہنڑہ، نتھہ ہے لکھے

بوجان۔“

”وچھبی، بوجہ اُس پیش پیٹھ پورتا پس تراؤزہ کھڑ پڑا، آنخو
پیٹھ دشہم پہ (ہش) ٹرہ کیا زہ چک اور کھن؟“
”اچھ قم پکو کتہ چھی۔ ان میٹہ بر دہنہ کوں بوجہ و چھہ۔“

نونہ اُذیم ساری پُکو بُریزیں مزدہ تھاون جان دییدہ بروہ کنہ

آدہ بی تریہ پھتہ پیں جادا دالیں نہ کتھی ؟ "جان دییدہ بُریزه بیٹھ کون -

"حرام ہابی کہیں نہ - دل کھڑے بھے ہاؤے گھرہ پھنا سو روی
یہ بُریزه لمحہ ساری یے زنا نہ سیرہ گھرہ کری - خوشی کا کلکنی اس
کلہ بھن کن ڈھننہ سخ پشیاں - زن سر جان دییدہ زور کران
زور اس - مگر بیاڑی اسہ دروازہ پتھ کیز تے دارہ تریو کیو نونہ شہ کورہ
زورہ زورہ اسان تے جان دییدہ دعا پ خار کران ہ

رمضان بده

صبح فول آختابن ترود پر تو
ملک آغاز جنگ از سر تو

بَرَه اند کهور رقاوِ اُنی بُوز میه په آوازه امیر آوازه نیوس بله
وچان وچان اکه عالم پیچه بشیس عالم منز- تھر عالم منزیس
نہ کنی اوس- یتھر عالم منز په آواز میه دو ہئے کنن گرہان اُس-
بو ٹھہر نیوس بَرَه نیبره کوہ تہ لوگس بوز نہ- په اوس رمضان بده آمُت
یو ہجہ اوس دلیل ونان- میہ دیت کون تہ لوگس بوز نہ-

وَنَنْ وَوَلْ هَاسَا وَنَانْ یَلِیْ آخَاتَبَهْ فَوَلْ رَسْتَمْ وَرَادْ دَبَارِهْ دَبْ
کر نہ خاطرہ دیان از تمام اوس نہ رستم زادہنہ گابریومت- تھو اوس
کمن پیپراون اکی اکی دُرہ بیکشیس تھو فوہت کر تھد- مگر ازا و ج تھس

تھس پہلو اس سیتو مقابله زہ سہ اوس دیان اگر میٹہ از تھے پو
 نہ تیلہ چھنہ میٹہ دوبارہ نیبریڑن۔ دیان رستم اوس سخ تھریوٹ۔
 میٹہ بوز پیش، مئن تہ ڈاس بڑہ اندر۔ میٹہ وچھت گپہ ساری ہا پنگو
 روز تھ۔ تم اسکے شوقر دلیل بوزان۔ رمضان بڈہ گو د میٹہ وچھت
 روز تھ۔ تم تراؤ اڈتھی تہ دوگ میٹہ سیتو دوڑ خار پاٹھ کر نہ۔ میٹہ وچھ
 رمضان بڈہ از بدی۔ سہ اوس چھنیوٹ تہ چھدریوٹ۔ ہندو اچھر
 وال تمام اسکے سعید گھو۔ بھرگن اوس سہ ڈولپٹ۔ بھس پنیجھ اوس
 گیتھیو جال دوں مٹ۔ میٹہ اگر نہ ہنزاواز ونہ آسہ ہے بوجہ پر زمانہ
 نہ۔ تم ہندو پلو پوٹاک تہ اسکے زچ لیتھ۔ میٹہ کو تمیس نظرہ۔
 میٹہ پنیجھ بوجان تمام دو قیٹہ پے ون۔ دوپم پچھا سوی رمضان بڈہ۔
 پچھا سوی شخص یس اکہ وقتہ میٹہ سیتو، هش پھر اوس آسان۔ یس
 میٹہ طوفان منز فرہ ناوان اوس۔ یس میٹہ عجائباتن ہندو سیر کرنا دا
 اوس۔ رٹھہ اکس گپہ میٹہ ڈھنہ پ۔ بوجہ دو تھ تھ عالمی منز۔ تھ
 سماں منز۔ اڈ شرآہ ارداہ، ڈری بر ونھٹھ۔

میٹہ آس سوی عالم بر فہ نہہ، اڈ شرآہ ڈری بر ونھم دنیا آو میٹہ
 بر ونھٹھ۔ بوجہ اوس سوہ گامہ روزان۔ تو اس میٹہ تبدیلی گھر
 یلے بوجہ گو ڈنچھ لیٹھ سوہ گام دو تھ، بوجہ دو دن اتھ فاریا ہم دو ہم۔

دوچھان زہ بونے کرہ ہا کئنہ جای پڑیرہ۔ مینہ اُس نو داریاہ ڈیرہ بنان۔ مگر بھو
 اوس س دیاں تھنڈے گھریں منزِ گڑھ میئہ روزِ سچ جسے بننے پتہ ہر زیادہ
 کچھ آسہ ہے۔ پتہ نہ مشرُّی بٹاڑ آسہ ہاں۔ اندھی پتھر لہ گنیٹر آسہ ہے
 نہ۔ بلو رو دس داریا ہن دوہ ہن پڑھ جای پہنچ س تلاش س منز۔ جلدی
 گوں بھو پنیس مقصد س منز کامیاب۔ بھو نپوس پنیو اک کارہ ہا جواں
 شخصیں نہ۔ پا اوس اکس پھرہ اندر روزان۔ یہ پھر اس گاہ
 پہنچوں۔ اکس کو لپٹھیں پیٹھ۔ کوں اس نو کٹ۔ پکوں اس اتہ
 زمینیں دہن بامن خاڑن سگ نداں۔ پجاۓ اس نیڑو پہنے پھرہ
 مگر اندرہ اس جان پاٹھو سجاو لھر۔ میئہ آپ پجاۓ پسند تر میئہ دوہ
 بس پتی چھپے ڈیرہ دین جان۔ اتھ پھرہ منز اوس بڑھا اکھ روزان۔
 پا اوس دا نیہ کھنڈ ڈری ہستہ دوہ۔ یہ میئہ اس ڈیرہ خاطرہ جائے
 سنجو اگو دوپم نہ حض۔ بیوہ حض چھس نہ کافر جائے دواں۔ میئہ
 گوہ پا بوز تھ پنڈ جای بڑھ افسوس۔ میئہ دوپ اگر پتہ میئہ پتہ جائے
 بنہ تیکہ چھر میون بیچ علاقیں منز روزن مشکل۔ میئہ اس پتہ جائے
 دلس دی میڑ۔ میئہ کوڑ اس بڑھ سیئھاہ زارہ پارہ۔ دوپس میئہ
 دہڑھ صرف اکس رہیں پتہ روزن۔ بڑھ س پیو و دلس رحم ہمیو تر
 دوپنیم آوہ بابیٹہ۔ دوہ نو گھس بھو اتی روزن۔

بو او سس صحبس نیزان تر کاچس اور پوان - ریختا اکھ گذور
 میئ پتھے کٹو - میئ آسہ پانس سیتو داریاہ کتا ہے نیزہ - میں منز آسہ جادہ
 ناولہ بیٹی آسہ پر این داستان نہنڑہ کتا ہے - بو یلہ کاچس کا بھر
 پیٹھے پوان او سس - بو او سس کتا یا اکھ تلان تر پران - یہ بڈہ او س
 نہ میئ نشہ جادہ پران گزھان - بیوہ تر او سس نہ دگرہ پنہ گھرہ کینہ
 وچھان - یہ اس گرا راڈر اس نیپر روزان - گرا او س نیصف راڈ
 پوان -

اکر ددہ ہے اس اسہ بھٹی - بو او سس نیپر دارہ منز دھمٹت میئہ
 یہ او س ہر دک وکھ تاپس ہئن او س خوش کران - میئ تھج اکھ
 ناولہ تر لگس پھٹے پر نہ - بڈہ آدمی ساعتہ تر بیوہ ٹھیٹہ برو نہہ کنہ -
 تھو عس نہ از تام میئ سیتو کا نہہ نزناہ کر میزہ - از نوگ رہ میئہ پنہ گھر
 پے پتاہ پڑھنہ - میئہ دوں اس سو روی کینہ زہ بو کیا ہ پھس
 تر یور کیاہ کر نہ پھس آمٹ - میئہ او س نہ رمضان بڈہ کا نہہ کاماہ
 کران وچھمٹ - میئہ دوں ترس بیا، چون کار کیاہ بھٹ - بڈہ دو قم
 میئون کار کیاہ بآچھٹ - بس ددہ ہس ہئن تر راتس مغز بھالا دو -
 میئہ دوپ اس - گو دڑہ بھٹک یوں دیول - رمضان بڈہ دو قم
 او نہہ بوڑ تکینہ - گیوان تر پھس تر دلیلہ تر وناں -

”کیاہ دلیل چکر ژرہ ونان ہے میثہ وون اُمس حاڑانی سان۔

”بُدُن وُنُم۔“ ژرہ کیاڑہ با گوکھ پھوہی گوہ تن ہیو۔“

”میثہ دُوپس۔“ بوجھس پانہ دلیلہ ونان ہے دلیل لیکھان۔

”کیاہ ژرہ چکھہ دلیلہ ونان ہے۔“

”اہنُو۔ بیا۔“

”بُدُن گوہ و سیٹھاہ چران۔“

میثہ دُوپ پہ تر گوہ دجانی۔ گامن مُنڑاوس کا لچن سی پیو ان
ژادر دلیقہ بہن۔ ژانگو گا شمس اُس نے کتابا پوان کا نہہ پر پڑ۔ میثہ
دُوپ بہتر چھہ دوہ فرمغان بُدُن نے زبانی کیشہاہ بُرُن۔ میثہ اُسکو
از تمام فقط نادل پڑی مہت۔ میثہ اُس نے پنیس کلاسیکی ادبیں سیڑھا نہہ
وچپی۔ نہ اوسم پہ دلیلہ بوزنگ شوق دلیں۔ وقت کٹا و نہ خاطرہ
دُوپ میثہ دوہ لہ حرجه کیاہ چھہ اُسکر بُرُن دلیلہ۔

”امید دوہ ہے شامس کڑا سہ مجلس آکراستہ۔ گاکو رُن پونٹہ تر
اکر۔ شام یلہ وُوت، اساروہی کھیو بھتا و تا۔ رمضان بُدُن آو بروہ نہہ
کون تر ہیو تھو و ن۔ میثہ وون رمضان بُدُن دلیں و نہہ بروہ نہہ۔ ژرہ
وَن با اسے قیاہ مگر ژھوٹ۔ میس جل کنہ اندس و اتہ۔ رمضان بُدُن
کڑو دلے اندری سال تر ہیو تون و ن۔“

کریا پنجشائے برعالیٰ
کرہستم ایسپر کندہ ہوا

اہر پتہ کرڈی دلیل شروع۔ یہ اوس اکھ پادشاہ۔ ون وول ون ان
اہس پادشاہس آس پتھ کورہ۔ کڑ کورہ اس سس ہے
پتھ کورہ۔ (ساری اکی زیوہ)

پتھ کورہ آس ستن محلن مفر روزان۔ پتھ اکھ محلہ خانہ اوس
اکھ عجایب۔ پتھ محلہ آس پتھ عجایب خانہ۔ یہم اسوا اکھ اکس بالکل
نکھ بوز نہ پولان۔ حالان کہ اکھ محلہ خانہ پتھ اس پتھ محلہ خانہ
ٹاف زہ کرڈہ ودھ۔ اکھ وہن کرڈہن پتھ اسی یہم۔ یہم اس سر پیس
فاسدہ پتھ اس پتھ تر پتھ اکس نظرہ پولان۔ اکی وقتہ اس سر
ستہ مذ محلہ خانہ پتھ نظر پیوان۔ کڑن محلہ خانہ پتھ ہے
ستن محلہ خانہ پتھ ہے (ساری اکی زیوہ)

پتھ محلہ خانہ اوس اکھ اکس محلہ خانہ نیشہ شکلہ مفر بیون۔
کاٹہ محلہ خانہ اوس نہ کاٹنے سستہ رلان۔ یہم ستوے محلہ خانہ اس سی
گاری اگر و تھہ کڑن اور میڑ زہ یہ تھہ محلہ خانہ نظر پتھ ہے پانے اوس
خان پر کس شہزادہ ہمند گڑھ اس سن۔

رمضان بڑہ اوس دلیل ون ان تے بوزن والین ہمند اشتیاق

اوں زیاده بڈان. شہ اوں دلیل و نان و نان، منزی منزی پانو ته
 بجھس منز لوان. یئہ ساعتہ لڑا یہ منز نکر اوں چوان، رعنان
 بڈا اوں ہوا ہس منز پانو ته زرہ گلوان. یئہ ساعتہ لڑا یہ منز بارشا
 سند کا نہہ ٹوٹو شہزادہ ذخی اوں گزھان، رعنان بڈا س
 اس زن تبیس لدھرہ ٹھٹھ پھیران. رعنان بڈا نین دلیل منز
 اس زیادہ تر کردار چن، پریان، دیوان، شہزادن ته پاوفاہن
 ہند آسان. بیجن کردارن سیتو اس رعنان بڈا تیزھرہ زان
 کر مرز زہ یکہ کا نہہ دیو، کا نہہ شہزاد اس محلہ خانہ منز تھپ دلخدا دور
 کن جگھس منز لوان اوں، شہ اوں سخن جو شس منز
 لوان ته بسان اوں زہ رعنان بڈا ذورہ پانو جنگل کن ته دیوں
 سیتو دب کر تھ چھڑا اوہ شہزاد اس رعنان بڈا اوں ڈھرفت
 دلیل پانو و نان بلکہ دلیل و نان و نان اوں شہ منزی منزی کی نہہ بائت
 تہ تلان. یہ بائت نھم کر تھ اوں شہ تما کو دام زہ تریہ چوان ته
 بیٹھے بوزن والیں، جنگل، بیا بان، محلہ خان، سمندران تہ دیا وان
 ہند سیر کرنا وان. رعنان بڈا چھوی دلیل بیٹھے شروع اوں کران
 شہ اوں بوزن والیں امتحان کر ہے خاکلہ تہ پنزو کند جاری تھا و نہ
 خاکلہ و نان: —

“آمده سا، گُوْدِ محله خانه آسُو پادشا، مس؟ ”
“سُخْتَهْ ”

“پُنْ مُنْزَكْ كُمْ آسُو روْذَانْ؟ ”
“سُخْتَهْ شَهْزَادَهْ ”

توه ہے خون دا یاری کرُن۔ پُمْ سُخْتَهْ محله خانه آسُو پادشا، مهْ تَتْجَهْ
کُوْنْ بُنْ وَسِرْ زَهْ پانَهْ اوس نَنَانْ زَهْ كُسْ محله خانه آسُو شَهْزَادَهْ
سُنْدَگُرْهَه آسَنْ۔ پُمْ محله خانه آسُو زَهْ محله خانه بُوزْنَهْ پُوانْ بُلْكَهْ اوس
صاف بُلْنَهْ پُوانْ زَهْ پُمْ پُچْ سُخْتَهْ شَهْزَادَهْ دَهْ دَهْ ”

امَهْ دَهْ ہے رُوزْ پَهْ دَلِيلْ رَأْقَرْ لَاتِسْ جَارِي۔ پَهْ دَلِيلْ کِيَا۔
آس، زَنْ آس اکھَرْ جَادَهْ پُورِي، پَهْ کَسْحَرَهْ سِيَّتِي سَارِي بُوزْنَهْ دَلِيلْ
رُوزْ تَهْ آسُو گِنْتَهْ پَهْ دَلِيلْ وَنَانْ وَنَانْ آس رَمْفَانْ بُلْنَهْ دَارِيَاهْ
بَلْتَ تَرْ بُوزْنَهْ وَسِرْ۔ پَهْ مُنْزَهْ اُدُو دَلِيلْ سِيَّتِي تَعْلَقْ آسُرْ تَعَاوَانْ تَهْ
اُدُو آسُو مجلسْ گُرْ بَادَهْ خَاطَهْ وَنَنْهْ پُوانْ۔

رَمْفَانْ بُلْنَهْ اوس دَلِيلْ وَنَانْ وَنَانْ مُنْزَهْ مُنْزَهْ تَهْ
کَهْ بَانْ۔ امَهْ بَانْ اوس سَهْ تَوْكْ پُوانْ۔ یا چندَهْ مُنْزَهْ نَاسِتَهْ بُوقْلِي
کَهْ بَانْ تَهْ اسَرْ کَسْتَكْ سِيَّتِي دَمَاغْ صَافْ کَرْ بَانْ۔ رَمْفَانْ بُلْسَس اوس
پَلْبَرْهَه دَوْمَانْ تَهْ زَنْ بُلْنَهْ زَبَانْ یَادْ۔ حَفْرَتْ شِيخْ سَعْدَيْ مُنْزَهْ

گُلستان بُرستا نہ ہندو شر اوس سُر نصیحت کرنے خاطرہ بوزناوان
ہکر بیا جلی قلم ۔ تر اُس تیس زبانی یاد دلیل شروع کرنے بردہ بہزاد اس
سرہ بہمیشہ پر شعر پران سے

کر پیا بہ بخشنادے بر حالِ ما

کہ پہتم ایسِ کمند ہوا

دو فو اوس میئہ سو گامہ وار بیاہ کال روزان گومت ۔ رمضان
بُلڈہ اوس میئہ سیتیو پورہ پانچھو ریلو موت ۔ سُر اوس میئہ سیتیو فطرتیں
وَاقف گومت تر بیو سیتیو سیتیو فطرتیں ۔ میئہ آسہ وندنی آہنیزہ زیلوہ
کم اذکم زہ درجن دلیلہ بوز مرزا ۔ پیغمبرتیھاہ دلچسپ تریخت انگیز
آسے ۔

چلے کلانگ اوس وکھ ۔ کالہ اوس سخن شین پیو موت ۔ تپوت
شین زہ ساریے و تر آسہ بند گیمراہ ۔ وتن اوس شستیر لوگوت ۔ میئہ
کرے پر وار بیاہ کو شیش زہ بیو گوڑھس گھرہ و اتن مگر کھدھالس ۔
نجر کڑن دوہ ہن پیچھہ اس و تھد بند گیمراہ ۔ وو فو کیاہ کرہ نابوہ ۔
گامس منز دوہ کڈن اوس سیتیھاہ کریو نہ ۔ سردی اُس سخن ۔ پیغمبر
اوہ نہ بیان نیڑک ۔ کار و بار اوس سور وی بند ۔ سُر کامس نیڑہ ہے
کامیہ کارس ۔ بس صحیح پیچھے ہیتیز رمغنا نس بروہ قہ و اتنی ۔ قمیس، میو نہ

شوی پاره یو کو گیور کریم - بندی امروز تمس پنگره پنجه فاعله
 پلک ز آری کران - بیخه و قیس منز دلیل بوزنس کوتاه مزه اوی با
 مینه اوی دوه پندو درامت - دیان اویس شام گوژه ده دات
 از بوزه هار متفانی بنده بز بانی کاهنه مزه دار دلیل - مینه یله رهفان
 بدلیس لکه ده شوی پاره بقیه لقی کران و پچه، مینه دوب لکه دلکه هنری
 دلیلین هندیطف تربیه روزه پیچه - مینه دون تمس - رهفان بیا
 از چهوی گهره نیرس فتم - مگه ماس پچه - گهره نیزک چهوی دشواز -
 تمو ترود اسنا - دوبن - کیا هچک و نان - "ژه چکها مینه
 کهوز نادان - مینه های تیخو تیخو کم و نده و چهوی میتو - مینه های چهه تیخو فرداز
 پیو و نیشیمیش منز میله داد که دی میتو - مینه دوب امیس - فریه ها
 چکت پنجه و گهره منز کم مرحله که که دلیلیه
 و نان - تلا از و نیزه اسه پنجه دلیلای تر - رهفان بنده اوی دو تام
 یلندیش پیچه مگر دوه بیو طه سه سیو د - تمو دوب مینه کم از ها با
 آرسی مینه داریا هم سے تھا و میر - مگر دوه فنیا گزه هم بونکن - شریه
 دو تند - لیدا از گزه هم بونکن - بیو روزے از یخو - دنیا چهه
 مینه نیش دلیله بوزان - سا سه بده وی یو کو بوزه مینه نیش که که دلیله
 تو کم کم قصه - مگر از تام دون نه مینه کافیه تلا رهفان بیا زه و دن

پنځن قیصاً. اذ یا بوز نادو بلوه تو یه پنځن قیصه. پنځن دلیل.

بلوه گوس خوش. دو پیم و ده یه میه زیویں. میه اویس پنځن جایه
ڈار پا یه لیه یه و ایمیت فره بله پر ژه هر مهمنان بُدنس پنځن دلیل. انگر
تیویت و کھداوس پر میلان. نه ایس میه فرعتا آسان تیزه بادشاہ
ولیل یهندی پا ٹھو کر رمهمنان ته پنځن دلیل مشروع.

در علایق دچن پور اویس شخصاہ اکھد. ایس امسودنام
محمد و قیاله. دیان محمد و قیاله اویس اووه موکهه قیاله نادو پیمیت زه
ش اویس لوکن فند فریب کر یه زین یمیوان ته اکھد پنځن قیاله
کران. دیان ایو اویس ایقده کوئی پا نزد هله شتمه کنال زین قبضه
منزه او نمیت. یه زین اویس سه کاشت کارن ایقده لا گناوان. دیان
و نون وول موکهه قیاله اویس پر پیچه وری خاچاسن تاره کچھه تراوان.
په سوروی فصل اویس تیس گزه هان پنځن مهمنس پیچه خرچ.
حال انکه سه اویس کلی ژوئے باز. اکھد اویس پنځن پان، بیچه

خانه دار یخ بیچه زه پنځو.

محمد و قیاله اویس په سوروی غلډ جمع کران. تیس اویس اکھد صفت
زه سه اویس پر پیچه اکس حاجت کلداهان. تیس نشیس پیچه
تیس اویس حاجت کلداهان. تیس آهه کچھن پنځن و کچھه غلډ پیچه بھر پیچه

آسان. مگر یوْت غلِیْم سِتَه آسَه نِیْس نِزه ہاره چندس آسان. ارجح دلیل کیاہ آس. یوْت زِراعت، یوْت زِین ہر یوْت غلِیْم آس سِتَه کیاہ اوس سر سچنُوْی آسان. محمدو قیالن اوس الْه مکانه بزوْمَت. پہ اوس سیْمَه اه نِیْوَٹھو. پہ اوس تُوْسَافر نِہنَدہ غامِلہ آس یہ تن تَخوَوْمَت. اندر علاقوں منز اوس بَن دوہن نیپرینن گامن ہنَدین لورکن ہنَد سیْمَه اه آمد رفت. پیم لکھو یلہ اور واتان آسکریم آس جایہ دادہ سیْمَه اه تنگ گرڈھان. تَکھین چین رنگہ تَر آس تو بَن مُشکل پیش پوان. پیم آسک گامہ کین ہلہ زاری کران نِزه اسے دیوْجا پر رُثھا. کاہنہ اوس دوان، کاہنہ اوس پر دوان. موهَمہ تَبَالن یلہ پہ حال و چھد تَمُو دوب پہ چھمہ ناکارہ گی. تَمُو نیو اکھ مکانہ نِیْوَٹھ بناوَتھ. پہ اوس قریب ٹسبھی گز. اندر بناوَن واریاہ لُٹھو. تَر آتی لگوْن لنگر. تَمُو تھاوی اتِ پنِز نفر تَر پن سوْرُوی غلہ تَخوَوْن امِر غامِلہ آس یہ تن. ونه ذ پیم مُسافر اور پہن، ہم آسکر آتی ٹھہرَان. محمدو قیالن اوس نِر کافر سر ڈبل پونپہ ہنیوان. لکھو آسکر پوان تَر لکھو آسک گرڈھان. ونه ذ آس نِر کافر سر ڈیرہ غامِلہ یا کمیش خانمَه کاہنہ سخنی پوان ————— موهَمہ قیالن اوس پن پیچو بزوْمَت ایکیم زُٹھو. موهَمہ اوس ارجح مگرای کران. اور آسکر

طرفاتن ہندو ٹوکھ داتا ان۔ ثامن ٹیکھ قسم سماں ہمسو، تم ہمسو ساری
 طرفاتن ہنڑہ خبرہ و نان۔ تم ہمسو پور آسان مصیبیت کنو ٹوکھ رتھ۔ پتھ
 ٹیکھ تم کا چینس سماں ہمسو، غم دفاتی خاطرہ اکھ اکھ اکس دلیلہ و نان۔
 آدھ پتھ دوہ ہہ آسہ رتھ دلیلہ و نان۔ اتے آسہ تھر دلیلہ و نان
 یوان پیٹو نہ کانہہ کانسہ بوز مرٹہ آسہ ہن۔ ٹیکھ دوہ دوہ گڑھان
 گو و۔ پچاسے بینے پہ دلیلہ بوز نکھ اکھ ماٹھا ہیو۔ ٹوکھ ہمسو اور
 دوہ فوجا وہ تر دلیلہ بوز نہ ک غرضہ یوان۔ داہ داہ کر روہ یاہ باہ کر روہ
 کڈیتھ ہمسو لکھ یوان تہ اتے دلیل بوز نکھ شوقہ دوہ وادن بیہان۔
 پتھ دوہ اوس لکھتاہ بنان نیہ اکھ اکھ دلیل اس نہ دوہ وادن
 مون کلان۔ لکن اوس کام کار مثاں۔ مونہ قیالہ اوس لکھ جا پہ
 سینٹھاہ رچھان۔ سُد اوس نہ اور پس کافسہ رکاوٹ کران۔
 کانہہ اگر اتے ریتیہ وادن روز مہے تیس اوس نہ کانہہ باز خاست۔
 سُسہ اوس لکھ جا پہ برابر پاڑا وکران۔ امیک لکھ چلہ ہوں لکھا و نہ
 خاطرہ اوس سُسہ برابر زمیں قیالہ کران۔ سُسہ اوس لکھ زمیں
 دوہ ہہ کھو تہ دوہ ہہ زیکھر دوہ تہ امیر خاطرہ پوز آپنے کران۔
 آدھ تھو ہند سو روی زراعت اوس لکھ لنگریں بیس گڑھان۔ امیر
 لنگریک خرچ اوس دُری پتھ دُری ہر کران۔ مگر مونہ قیالہ اوس

آسان. مگر یوْت غلِه آستَه آسَه تِس زَه هاره چندس آسان. -
 اِمچ دیل کیا ه آس. - یوْت زراغت، یوْت زمین تِر یوْت غلِه
 آستَه کیا زه اوس سر سچوْوی آسان. - محمد تو قیالن اوس اله مکاناه
 بنو و مُت. - یه اوس سیْلَه اه زیْلَه. یه اوس تِم مسافرن هنده خاَطِه
 آسیه تن تقو و مُت. - اَخْر علاقوس منز اوس تِن دو هن نیپرین گامن
 هندیه لونکن هند سیْلَه اه آمد رفت. - پِم لکه یله اور واتان آسکیم
 آس جا په داده سیْلَه اه تنگ گزه هان. - تِکمین چین رنگه تِه آس
 پِن مشکل پیش پوان. - پِم آس کامه کین یه زاری کران زه اسَه
 دیپو جایه رژه ها. کانه هه اوس دوان، کانه هه اوس نه دوان. - موه مه
 قیالن یله یه حال دچه تِم دوپ یه چه نا کاره گی. - تِم نیو اکه
 مکاناه زیْلَه بناؤ و هه. - یه اوس قریب شنچی گز. - اَخْر بناؤ و اریاه
 کشی. تِه آتی لکو ون لنگر. - تِم لقاوی اتِه پِن لفتر تِه پِن سور روی
 غله تقو ون امِه خاَطِه آسیه تن. - ونه ذ پِم مسافر اور پِن، تِم آسک
 آتی نه هر ان. - محمد تو قیالن اوس نه کافسه دیل پیفسه هنوان. - لکه
 آس کو پوان تِه لکه آسک گزه هان. - دو ذ آس نه کافسه دیپه خاَطِه یا
 کیتی خاَطِه کانه سخنی پوان — — — موه مه قیالن اوس پِن
 شچو بخ و مُت اریکس زیْلَه. سوکا اوس اِمچ مگرانی کران. - اور آسک

طرفاتن ہندو تو کھد و تان۔ شامس یلہ قم سماں ہسو، تم امسو کاری
 طرفاتن ہنڑہ خبرہ و نان۔ تم امسو پور آسان مصیبۃ کنگو لگو مسو۔ پتہ
 یلکہ تم کا لچیس سماں ہسو، غم دفاتی خاطرہ اکھ اکس دلیلہ و نان۔
 آؤہ پر پیچہ دو ہے آسہ اتہ دلیلہ و ننہ پوان۔ اتہ آسہ تمہ دلیلہ و ننہ
 پوان پیکو نہ زانہ کا نسہ بوز مردہ آسہ ہن۔ یلہ دوہ دوہ گڑھان
 گوہ د۔ پڑ جائے بننے یہ دلیلہ بوز نکھ اکھ ماٹھا ہیو۔ تو کھد امسو اور
 دوہ ز جاؤہ تر دلیلہ بوز نہ ک غرضہ پوان۔ داہ دلہ کر وہ باہ باہ کر وہ
 کڈیتھ امسو لکھ پوان تہ اتہ دلیل بوز نکہ شوقہ دوہ وادن پیہان۔
 پیچہ د اوس لکھتاہ بناں تیہ اکھ اکھ دلیل اس نہ دوہ وادن
 موہ کلان۔ لکن اوس کام کار مثاں۔ موہ بہر قیالہ اوس لکھجا ہے
 سینٹھاہ رچھان۔ سہ ادنس نہ اور پیس کا سہ ز کاوت کران۔
 کا نہہ اگر اتہ ریتہ وادن روزہ ہے تیس اوس نہ کا نہہ باز خاست۔
 سہ اوس لکھجا یہ برابر پاگراو کران۔ امیک لنگر چلہ وون لکھاون نہ
 خاطرہ اوس سہ برابر زمینس قیالہ کران۔ سہ اوس لکھ زمینس
 دوہ ہے کھو تہ دوہ ہے زیچھر دوہان تہ امہ خاطرہ پوز کا پنہ کران۔
 آؤہ تھو ہند سوہوی زراعت اوس لکھ لنگر سیس گڑھان۔ امہ
 لنگر ک خرچ اوس دُری پتہ دُری ہر ان۔ مگر بھو بہر قیالہ اوس

الخسروي سيف برابر زمین تر بذرداوان.

پر جائے یو سہ محمدی قبائل اورہ یورہ کین لوگن ہمندہ پشاہ
خاںلہ بناؤ مرزا اس، پر اُس دو ذا اکھ دلیلہ مانٹھ بنیزیر۔ اُتے
اُسکو دو ذا واریاہ لفڑیہ دلھن بیٹھو ہن تو۔ یہم اُسکو فقط دلیلہ بوزن
تے دلیلہ یاد کرائیں۔ یہم دوہ ہن اور کامنہ دلیلہ بوزہ ناون دوں
داری ہے، یہم اُسکو تہہ دوہ ہر دلیلہ ونائی۔ یہو اوس اکھ صوہ دُر
یاد کوڑ مت۔ یہم اُسکو دلیلہ ون نس منز سیٹھاہ زیرک بننے ہن تو۔
ہم اُسکو پانہ و ڈن کنہ کنہ ساعتہ بئے یہاں۔ دپان اُسکو یہس زیادہ
دلیلہ یاد اسکن تھس بمنہ انعام۔ یہم اُسکو ذُذ ترہ مُرہ۔ پھو اوس
الحق جایہ رُوزِ تھدارہ سمجھے دلیلہ یاد تھادی مُرہ۔ یہن منز اوس
صرف اکھ زون یہس دلیلہ و ڈن نس منز دوہ ستاد ماننہ اوس پوان۔
اُس اوس رہنفان ناو۔ یہ اوس منہ قبائل لوکٹ شچو۔ رہنفان
اُس مالی امہ لنگرچ نگر افی کر بیچ کام مٹھادی مُرہ۔ آوہ منہ کہہ
اوہ پر بیچ دوہ ہر اُتی آسان۔

زیر کامس رُو د اُتی یو ہو ہی دُور چلان۔ تز دیک ترہن دُرین
رُو د اُتی یو ہو ہی چلے جاؤ۔ ” دوہ دوہ گوہ و گڑھان تے منہ میر
قبائل گوہ دُری مُرہ۔ یو ہو قبائل یہو مُو د تھنڈو بڑی ہی ٹھوڑی سوہ نہ

قبالن کر کاہم زدہ تمہری ہیئت خدا تھے لنگر سن آئتھے چیرن۔ ٹھوکورڈ وارہ
وارہ آئتھے سور روی کیتھے بند۔ سوہنے قبالن ہیئت خدا تھے زدہ اور سپد
لوکن ہندین گھر ہن بند۔ سوہنے قبالن ہیئت خدا تھے زدہ اسی میں باپار
کریں۔ تیس ریس فلہ سماں اوس سے اوس تھے کوچھن منزہ ہوئے
راوان تھے ہوئے زدہ اوس مولیٰ کنان۔ رمغناں قبالن دوپ
بھاپس ہتا سو ناما کر پہنگر بند۔ امیر کی خارا تھے ہاچھوئی یہ زرعت
بنان۔ گھر نہ موں نہ۔ رمغناں قبالہ کڈھے ہے وہ نہ پنھ حصہ الگ
تھے امیر ہیئت چلاوہ ہے لفگر، گھر تیس اوس نہ کا نہہ حصہ رہے اتھ۔
سے اوس مولیٰ قابس زنا نہ بند پیچو۔ سوہنے داری پسند کریں سپد
یتھے زدہ سوہنے قبالن یہ چھوئی لفگر بند کوڑ تیس آئی خود دلائی بلاے۔
سرکارن دوپ زمین چھوڑ کاشت کا رستہ۔ اودہ ریس زمین
موہہ قبالن اوس ٹوکن نیشن فند فریب کر تھے پنھ قبضہ منزہ کوڑ
تھے پیچھو کوڑ کاشت کا رہ قبضہ۔ سوہنے قبالہ رُود و چھان۔ بھا
اوہ سے کوچھن ساہہ والدی خار بھر ان تھے کجھا نہ وہ نہ تیس یہ

برا بڑی!

رمغناں یہ پہ حال موجھ سے گو دستخ دا سو۔ سے ڈول
اتھ تھوڑگ جا پہ جا پہ پھر نہ۔ داریا ہس کالس رُود رمغناں پھیرن

تئی نیزه پھری پھری توکن دلیله و نیزه - تہنیزه دلیله بوزن امسو اکر و قنے
ہستہ بڈی لکھ جمع گڑھان - سہ اوس دُرستہ کشیرہ منز نامی گوست - تئیں
اُمسو پر نیخ اندہ دلیله و نیزه خاطرہ فورماش پوان -

دنهما اکھ چمپ سدان - رمضان ووت در مقام بُرگ - توکو نیله
بوز رمضان چھ آئست اتھ اکپر تئیں نیزه بحق در بحق - اتھ لوگ رمضان
نیزه پیش پیٹھ توکھ جشناء - رمضان اس آپ دلیل و نیزج فورماش
کرنے - اتحجا پہ اوس بنا کھ اکھ شخصاہ و قنست - پ شخص اوس رمضان
نی و اُمسه - اُمی دُوب مارکس منز تھوڑا و تھیقہ زہ رمضان و نیزه
کا نہہ ترہ دلیل یہ سرخ دنه و ادن مون کلے - اگر سہ اتحکھ پیٹھ تیار
چھ تیلہ دُن دلیل - اگر ن چھ تیلہ بہن سہ بھ و نیز پانہ سو دلیل
یہ سہ پورہ دہن دوہن مون کلے - رمضان و دُوب اُمس میہ چمک
تیلہ ڑہ و دے ستاد - میہ چھنہ ترہ کا نہہ دلیل یاد یہ سہ ڑور و دنه بھو
علاوہ مون کلے - اتح پیٹھ بیٹھ رمضان - تھ لوگ شخص دلیل و نیزه
پورہ دہن رڈن دُن اُم دلیل - یہ شخص تہنیزه دلیل ہندگی د
بوز سہ گہ و تیقہ شتاق امہ دلیل ہندزہ کام کار تر اُقہ رو د
سہ پ دلیل بوزان - یہ تھ دلیل مون کلاؤ و نیخه ، رمضان و نیخه تھ
ذوپن اُمس شخص - شریہ و نیخه دہن دوہن دلیل - پہ ہو و نیخه

زیبی کمال - میله چجه تبر دلیله یاد پیش تریش تر میگلن بُز - اتفاق پیش بُز - تیز بُز
تُمُو دلیل شروع کر بُز - آده بُوره پانزه تر میم دو هن رو دسته دلیل
ونان - رمضانان بیهنا و دشخیس ز سمه - تُمُو دُوب از تمام اُس س
ساری کلس پیش بُز بُز بُز - کانه اوسنم تر دُیمیت کله کله بُز اما پیز
از سپیدرس پامال - از نیووم میانه که هر دو هستاد چه بُز -

رمضان اوس دو فراینه کُنُو گامه گامه پیهراان - شه اوس ساری
کشیده پیهراخ دو فراینه گام دُیمیت - آده اتفاق جایه اُسی تُمُو لوکن هندیه
مد و تر دیسته ز میس پانزه آله کنال حاصل کر بُز میت - بیهه اُس ن
اکه پیهه هننا بنا و مژه - اتفاق پیهه منز اوس شه دو فروردان -
رمضان بُلدن پی سوروی قصه بُوز میهه و آنجه هندیو کنو - پ
قصه بُوز تهد و دن میله تیس چون خیال چهه بُلده دُت تر نیک -

دو فرایس شر اه و ری گمتو - میله اوس تر رمضان بُلده یاد نه
تُمُر دلیله یاد - تیله میله شه و چهه میله گه و پنجه جایه خیال زه رمضان
چجه میله پنچ خزانه حواله کر بُز آمیت - شه اوس از لوره پیش بُز بکان -
آچمن هند گاش تر اوس تیس رو دمیت - شه اوس قبره هندیس

بُلمس پیش بُز -

تو هند په حال و چمیت گوس بجه پنجه جایه پریشان - دُوبم

رمغان بُلده چهه در لحد و دنست. رمغان بُلده آدمیه دُنگینس
 اکه دُنیا نے عجایباه بوزن. اکه طلسم خانه. اکه خزانه. اکه سه
 خزانه میں نایاب اوس. یعنی نزیم لال آسمیں نے جو رے آسہ.
 میئہ باسیو زن اکه خزانہ اوس انجھ گڑھان!

پرکاش کول

غمه و آنس تر پرکاش کوس و زایه از هنگه منگه کنه اس
تل کنیه مو مولی. مگر دیان چننا الکسیس چه کنیه ساعتے تل کل بنان
تی اوس و فی کلیس تر گومت. پرکاش کولن اوس پیز کنیه سیود و نیم
انگریز کلدن باد جرمنس. ”

مگر غمه و آنس اسکر ہ انگریزه طاره کهان تریس اس خبر
کیا زده اہنزر دی. امیر کنیز کو ز نه تیو برداش پرکاش کولنیز انگریز
تعریف کردن. ”

”پرکاش کولن کر سا ذھو پ. یه جرمن ها سا گندی پیغامن چمن
انگریز. ”

غمه و آنس اوس نیز پاہ زده جرمن چه کانه همک. بلکه تیو سند

خيال اوس زه جرمن چه کستا في بهود رانان، تمحوي بهود ر یئه
هشکر چهه. عمد دانیش خيال اوس زه جرمن ته هشکر چهه پا زه دا زه دست
ته پیو ده یو چهه پا زه و اماني وعده وفا کوزه مه زه قيم بهن نه تو تام
پنهن تو تام نه انگریزیں آن منه ناوان. عمد دو زن کیا زه اوس جرمنس
ته هشکر س تعریف کران، په اوس نه تو تام پانس ته پناه. شاید اوس
تمس پین دون لفظن منزیله ہمہ ی طاقت ته زور ہیو باسان یسہ
اویس "جرمن" تمحه کنون ونان زه باسان اوس په لفظ چهه اوس
رگن رگن منز شنخه گومت. لفظ "هشکر" ون و زه اوس سه "ر"
یس پیچیده تیو لفظ زور دوان زه تو تام اوس زیو تام زن بندگر شه
پرکاش کول اوس تمس ونان :-

هنا عما، جرمن ناچھنہ کا نہ انسان، په ہا چھه ملک۔

"پرکاش کول، بونا سه زانز سوروی. تم پیچن کیا کوز چانڈ پاٹھو
چھم نه پانز ده حرف پر کی میخ مگر خود ای سندھه مدد تو سیدھی چھم په پناه
زه جرمن کوتا به بهود ر چھه۔"

پرکاش کول اوس نه مناسب زانان عمر ده انس ریتو زیاده
تحجت کر ده. ته کیا زه سه اوس کتھه پیچیده لڑائی کران. په سه و نیز ہے
تحھ گوڑھ نہ کا نہ غلط دن۔

عمرَ دُوْنِي اوس مو موْلی گریا نه فردش - تکو سندس ده افس منز
 آسیده کل زه تریه ٹوکرہ، زه ژور ڈیگل، پانزده عَمَدَه واره - یعنی منز
 پیل، چاے، نوں، مرزا و اُنگن اُسی - و از نه پھالوں الاندی اُسی
 پلہاری، بینیه زه ژور نلچه - دانگ کل سو فات اوس ده من بہن
 رده پین - عمره و اینین په وان اوس نه کنہ باز رس منز، بلکه په اوس
 اُسکس کو چ گلیس منز - اپاری اُسی سیتیهه اه گنکه پکان - مگر گاڑہ اسیکل
 دیغرو اُسکو نه اپاری چلان - شامس شامس اُس اند و انس پیچه
 اکھر بُدھ مجلس اگان - محلکو پانزده آن ٹھندر اُسی ده هس کام کار
 کر کتھ شامس عمر ده انس نیش داتان نه خیر تام پانز و اُنڈ گپ
 شپ کران - پو منز اُسی زیاده تر مری دیا ہو، پہنڑ و انس پیچہ
 ہپیور اُس - عمر دُوْنِي اوس پانز آٹوہ در - مگر ای شند صحت اوس
 و نہ سیتیهه اه جان - لَسَه فان اوس رنگ کام کران - مگر شامس
 اوس عمر ده انس نیش ضرور چاہزی دیوان - قادر بیٹ اوس ریشم
 فان نه تارکشی کران، مگر خالی اوس کا نہہ دوھ، پلیز نہ سہ گپ شپ
 کر نه عمر ده انس نیش پیہ ہے - پر کاش کول اوس محلکه ماں س منز
 سکر کی کران - دُوْنِي اوس په ریتایر گز صنن تیار - په اوس چھنیس
 دڑاہ نجی کامہ نیران، شامس ژوره پانزہ بچہ گھرہ واپس پوان -

دفتر س میز یہ دوہ سس پر پوزہ ہا، یو سہ بہر اُمی سندیں کعن گڑھ ہے
تیراوس یہ شامش پنیہ برا دری برو نہ کنہ تھا وان۔ پر وال کیاہ
اویں اکھر بیڈیو سٹیشن۔ پوتھس بھر دو تان تر آسہ تو بہر نیڑاں
تیر آسہ۔ مگر امہ والنگ میں قدم اویں پر کاش کول۔ پنڈر اویں یہ
زہ پر کاش کو لوی اوس پنیہ برا دری ہند روچ۔ کنڈ دوہ ہے اگر
پر کاش کول اوتھس والتہ ہے نہ، زن اُس عمه والنیس دکاش
دوہ ٹھیٹے ہش گڑھاں۔

پر کاش کو اس اُس وہ نیوہ دُری کھو تو زیادہ محکمہ مالیں
منز کا تم کران گئی، یعنی وہن دُری ان منز اُس تک دُنیا تو
دُنیا کیتیں تو کن سیتو سیٹھاہ زان کر مڑا۔ سہ اویں گل کشیرہ پھیوت
ٹاڑ مٹہ کس شر و میں منز اوٹکھہ سہ لگت تبدیل کوڑ مٹ۔ اتہ اویں
سہ ترین دُری ان روڈ مٹ۔ امہ پتو اُس اُمہ والدہ والدہ مظفر
آباد، راجبورہ، میرلوپورہ، بھدر دواہ، گشتوار بڑھ باتی پہاڑی جائیں
ڈیوٹی دڑ مڑا۔ پر کاش کول آسہ کشیرہ ہندیں بیوں بیوں علاقون
ہنڑہ بولہ بیچھہ مڑا۔ اگر کنہ دوہ ہے کا نہ لد اخو بیوی ٹھے محمد والدہ نہ
دکاڑ کنڈ پکر ہے، پر کاش کول اویں اُس دنیس کعن نظر اہ کران
تیر ونان:-

پہ بجھوڑا تو میں روز تھوڑا میوگڑھاں۔ مہ اوس دیان، اما پکش
چھوڑتھوڑسیدھ علاقاں بیا کھد اسان پور آئت۔ مگر تھس اس یک
وہم غلط فہمی دوڑگڑھاں یہ مہ اکس کا شہر بٹھ اسان
اسان پنچھوڑا کر ان اوس موجھاں:-

لہ خسی لدینگ کار بھیہ فسہلے

لہ خس مشنر کتھو جایہ چھک شہ روزان
امیر پتھر اسکو پیم داریا، اس کا س پانڈ و انڈ بجھوڑا کر ان۔
باس ان اوس زہ پر کاش کوں چھپ پانڈ تھ بجھوڑ۔

پر کاش کوں یئہ ساعتہ دفتر گڑھاں اوس مہ اوس سفید
تھنگ پاچا جامہ پیسو کوٹ تر سفید صاف لگاں۔ پہ صاف اوس مہ
عجیب طریقہ گندان۔ باسان اوس زن اکھ ڈامنہ مونڈ کلکن پیچید
چھن تھوڑا اس تعلیم مومولی پر مڑ۔ شاید اوسن ڈل پاس کو رفت
مگر دفتری کامہ منز اوس مہ پیو تھ ویوڑ زہ بڑی بڑی ہیڈ کلک تر
پس نہ نہ نہ نہ، اسکو تھ خاص خاص معااملن پیچید راے داے پڑھا
کٹھ ساعتہ اوس مہ دڑافت تھ پانڈ لٹکھاں۔ اردو، فارسی تر
ہندی هلاوہ زاری ہے رکم کی فرخاہ انگریزو تر سنکریک

شلوک امسو ترس نیما نی یاد دع هضرت سعدی گزیره "گرگستان بستان" تر اس تکو پر مژه. یک ساعتی سه کاره شرس ترس نصیحت اوس کران ش اوس کنینه نه کنینه فارسی شعرک سواله دوان. عمره ده انس اوس اگر دده هر پنون گوک چیز پیچو کننده پیونتاه مونگهت. گرگ عمره داده خوش اوره نبر دست گزیره. تیخته گزیره زه ترس شر جو کر نیکه نیزه. عمره ده انس آدم دوی انصاف. تکو کوک داره منزو اکه نیک پونه تر دینش. گرگه پیچو بلویس پی بیخس تر زول. پر کاش کول اوس یه سوره دی کینهه دیچان. سه دو لهر ای ساعتی عمره ده انس کن ته دو پس صاحب و ده ستاد بچه و نان :-

اگر حنطل خوری از دست خوش خوب

براز شیرینی از دست ترش دوی
پر کاش کولن پیچوی امیک معنی عمره ده انس فکره تور، رسه
گو و سرمنده ہمیو.

دفتر تیخته یکه پر کاش کول عمره ده انس و انس پیچه دو کاهه
دیخته بیهان اوس، سه اوس باسان یوه ہوی جدال فیقر ہمیو. تر کیا زه
سه اوس میلیک اکه زیو یو ٹه تر میلے پیترن لاگان. گلر اوس
پیانه دفتک کنن ٹوپه دوان بلویس شاید ترس بذو بچه سندہ

وقت اوس۔ وقت گز ٹھہرہ ورژہ اوس سے گز کا بڑا لامان۔ تو وقت
پہنچتے اوس اورہ یور پھیرنے خاطرہ کھڑا وہ استعمال کرائے۔ تو پھر وہ
کھڑا وہ ہندہ ٹھس بُوزی بھی اسی یارہ بہادری ہندی ساری کو کھے
عمر و آینہ ٹھس دکانش کوں سکھ کرائے۔

”پر کاش بُجا یہ چھاسا پوڈرہ ہمارا ج ملابس چھہ ولایت

گز ٹھن ہے“

”اہن سا، پاٹاہ سلامت سیتو چھس کھنہ تمام معاملہ ٹھیجے
صلاح مشورہ کرؤں۔“

”اما کیاہ سنا معاملہ چھہ ہے۔“

”چھاسا پتاہ۔ رموزِ ملکت خسروالی مے داندے۔“

پر کاش کو لبڑی فارسی مثال بُوزی کھنہ کر ساروی ٹھوپ۔ اگرچہ
متن امیک میئنے فکرہ توڑتے، مگر تو کھنہ تو کھنہ تو ایہ بُوز ٹھوپ
زہ پر چھکیاہ تمام گاٹ جاریج کھنہ۔

پر کاش کوں اوس ساری کشیرہ پھیور دت۔ تو اس کو زیٹھو
تو کھنے سفر لے کر ہوتا۔ پھر ساعتہ تھس لداخ تبدیلی اس
لگڑا، سہ اوس تھہ ساعتہ ماہ ترزا دوہر۔ مگر امیر ورژہ تو اوس
سہ پنیس دھر مس سینٹھاہ پابند۔ سفرس منز اوس سہ پانٹھاک

بختاہ رنان - پاٹنے ہنخو پکو تر بانہ برتن چھلان - ترس گڑھ ہمیشہ
 پکو شوڑ آسیو - سفرہ کس دورانس منز اوس سہ فاقہ دین برداشت
 کران مگر کائنسہ ہندہ اتھہ اوس نہ بختہ ڈونٹ کھیوان - اگر ترس
 تریش تر آسیہ ہے چینو، سہ اوس تھے کٹھ چوان - پیختہ کٹھ ہندو
 بُرڈگ چوان اُسو - سہ اوس پان گھڑو س ڈکس تھپ کران - تر
 اُس آسمانس کن رُٹھد ایچ دیکھو ہر دی گھس پیٹھ تراوان -
 انھ طریقیں پیٹھ تریش چینو چھہ اکھ فن - مگر پر کاش کوں چھہ
 پتھے کٹھ پورہ پان گھڑو گرٹھ گرٹھ کرٹھ چوان -

پر کاش کوں چھہ از اڈوڑ - پیچھہ جوانی ہندہ حده منزہ نیبر
 نیبر تھ سرحدس منز ڈامٹ یتہ انسانس نین زنگن ہندھا قات
 چھنخ تھ چھہ پیوان - مگر پر کاش کوں چھہ از تر گاش پینہ بر دنھی نہ
 دوڑوی پر بت کھان - ترہ دیوی بر دنہ کینہ پوزا پاٹھ کران -

پر کاش کوں رچھ پینہ زندگی منز سیٹھاں القلاب و چھنھی -
 سیٹھاں مصیبت ٹلکھ سے سوکال تر و چھمٹ تر دراگ تر - سہ چھہ
 ترہ و چھہ کتھ ترہ دنان یلے مشکہ پر جو دھان کھار اٹھن آن پوان
 اُس - سہ چھہ قین دن ہن ہنزہ تر جھرہ دنان یلے سینہ شیٹھاں
 سہلاب آیو دراگ دنہ ڈھاوا - تر گھمیو یا پر وقن پیٹھ - تر چھہ

پنه نیو اچوکشیره منزه طاؤ دن په مظہرہ دو تھان و چھٹت — پن
سارنی مصیتین، دُرگن، سوکالن، آفشن پنڑہ کچھ چھٹت
عمدہ دارینس و انس پیٹھ دن ان۔ مگر پن سارنی انقلابن منزہ پھر نہیں
بڑھ انقلاب پوکن بوزنہ ازو کین لوجان دصریح تر دیکھ پائی
زان نہ آسی۔ سہ چھٹت سخ شوران یہ سہ کاں سہ جوانس بچھریں
لکھنے و تھ چھٹت و چھان۔

با آدھہ تھڑہ۔ اورہ کھل چھت میش کر مڑ۔ اگر پوزا پاٹھ
دپوی کر د تھ پیسی توب۔ تباہ کر دوہ توہی امہ شلپہ دویا یہ۔
پر کاش کول چھٹ پنڈہ دھرم سخ پائی۔ مگر سہ چھٹنے یہ تھ
زور دان زہ نوہ پیسہ ہندین بیکٹین ہندی پانٹھی بنن نوہ پیسہ ہندی
میلان کھو تریے دین۔ عمدہ دا انس چھٹ پنچو مر سہ پر ان۔ سہ
زانہ نہ نماز پر فی، دچھس پتاہ زہ اسلام کیا گی و۔ عمدہ دو چھٹنے
پانہ نیچو س نصیحت کران بلکہ سہ چھٹت میں پر کاش کوں اتھے
لصیحت کرنا دان۔

”ہا کپو تر، یو تھ بدان پچک پیو تھ پچک بیٹھان۔ گزھ
پر مشیدہ منزہ نمازا۔ گزھ کر بادھدا۔ دیوہ کنہ سیزہ دتہ لگھ۔
پر کاش کول چھٹ پتھ کنے و نان، زن پر عمدہ دارینیں نیچو چھٹنے، بلکہ

تیس چھپن نچو.

عمر دا انس اگرچہ کوچس منز دکان چھپه مگر تر کر کھتر چھپه یہ
اُنس پنیس یا کی بھقس سو ٹب پانزدھ اٹھ آنے زینان۔ مگر اگر
پوز بوز دعمر دا انس چھپی ٹھیف کھن تر زیادہ خریداری پر کاش کولنے
ہیتو۔ تر کیا زہ اگر کاش نہ میلس منز چھپو پر ناؤ ذا آپہ یا چھپو لیکھنا دُذ
آسے، سہ چھپے پر کاش کوں نش پیان۔ پر کاش کوں چھنے مھض
پنیہ بھائی براوری پر قریب مشوئے یا اُز دوان بلکہ اگر کاش نہ مکس
نس دود کرہ تیس نو سخن تر دوان۔

”نیہ ہماراہ چھپے یہ گرا بڑا سخ پنج چھم دوان۔“

”گوچھے ماچھت کھیڑو ہے۔“

”اہن ہماراہ!“

”اُدہ سو ڈی پیا کوچھے آڑڑ۔ ہر دوہ کاں منز گڑھن تیلی
گوچھے کھینہ یہ تم پو خنہ گڑھن۔ دُنیا نے چھنے گوچھن پُر تر پورہ
دسا مرڑ، تریہ کھتر کو کھینیتھ؟“

”فلکی ہمارا گیئے۔ دوہ ذہنیہ کھتے کھنڈن میتہ ہیج ہے۔“

”گڑھ دال چینہ قہوہ چھ۔ گل قند یون تاہ تر اویزیں۔“

”عمر دا انس چھپے بندھ پور ساس گڑھن۔ تر چھو تیس

اکس امضاویں لکاندر. تو چه پوره سکھ گز مرد. پوڑا لوچن چلکو
صیخنس چه تیس امیرا لدک پیغمبر بندہ پوره نیڑن. پرکاش کوس
چہ خبر کیا بود نہ آمٹ. تو چہ عمدہ دو فی خبرداد کو زمٹ زہ سہ
شیخو بندہ پور گز خدہ.

و جرا " عمدہ دو فی پیس پڑھمٹ.

پریتھ کھنچہ چھنے وجد آسان. جان گو و گھری بہن. ازکل چھنے
ہوا تو اضاف. پیغمبر زہ ٹرور کروہ کھنچہ دو رکام گزھن. بغیر
تیڑہ کھنچہ کھینچیں آسی.

عمر و اُنی زون شاید زہ پرکاش کوں چہ دناب زہ تیڑہ آسی
و ٹوٹھ ماز، لہذا تیس پزہ نہ تور گزھن. مگر چونکہ شہ اوس
سکھ رومٹ. تر پیغمبر اوسیں تور گزھن مزوری، لہذا تو گزور کر
سکھ. شرخو باڑہ تہ تکون سیتو.

دو فی گیتھس آٹھ دوہ بندہ پور گلکس. مگر دو فی چہ توڑی.
وان چہ تیس بند. پرکاش کوں چہ گھری آسان. پرکاش کو نیو
تہ عمدہ و اُنی ساری بسادری چھسخ پریشان. شیخ دوہ و اُنی تین
پرکاش کو لینہ زبانو کا نہہ خبر جو زنس. عمدہ و اُنی اوس گزھنے و زہ
دو نمٹ زہ سہ پیہ پانشان ہو ہن منزوا پس. مگر دو فی ہیئت

دااه دوه تر گزه خنو، سه چهنه کهنه. پر کاش کول چهه سه چهنه دااه
 سنه دفتر نیان تر شامن سرور بسجع سیتو دوی گهره اثاان. سه چهنه
 سخ پریشان. سه چهنه گهره سه چهنه چاپ کهوساچوان تر آرام کریان.
 باسان چهنه سه چهنه کمن تا از فکران منز. ساری چهه پر کاش کوس،
 عله و انجو تبر آتر تر شهان. مگر پر کاش کول چهنه کمیں و نان. ام خر
 پلیز پنده دوه گیه، برداری کور فیصله زده تم گزه من بنده پور تر
 هنونوم گرن زده عله و اعیش کیا هگو و. وارے چها، بیمار ما چهنه،
 کانهه خاد تر ما آس میش. میز دوه به برادری همندو شوگر زدن بنده
 پور گزه خنه غاطره تیار گیه، امی دوه به کاله شامن و دوت عمه
 دو فر شری باز هیته و اپس گهره. مگر عله دو دو اوس از بجهه بدی
 بور خر پوان. سه اوس بوله مهنت زان قبره منز او شکه کو دممت.
 کیا ه سه دلیل چه، زده کته سا او شکه میتیش کاس. اکر زدن
 پر گزه س. "ها کیا ه و نه" میز کش میسیبت آد. یوره گزه خونی
 گیه صفا پوره ش کاری دلی. زوره بچوس بجه، بیشه عیا فر شری باز.
 یه و نان و نان که تیز نر. پا اس ز خمو سیتو بجهه نه. مگر دوه فی
 اوس او نه کر اکل بجهه. عله و اعیش اوس کله تر په مهنت.
 "پر کاش کول کته چهه" — "عله و از کور دریافت."

”بُو چُسْ یُتُو۔“ پُر کاش کو لَن کر کو پِر منزه ڈاسہ تے آو عمرَ
وَمِنْ بِرْدَهْ کُنْ۔

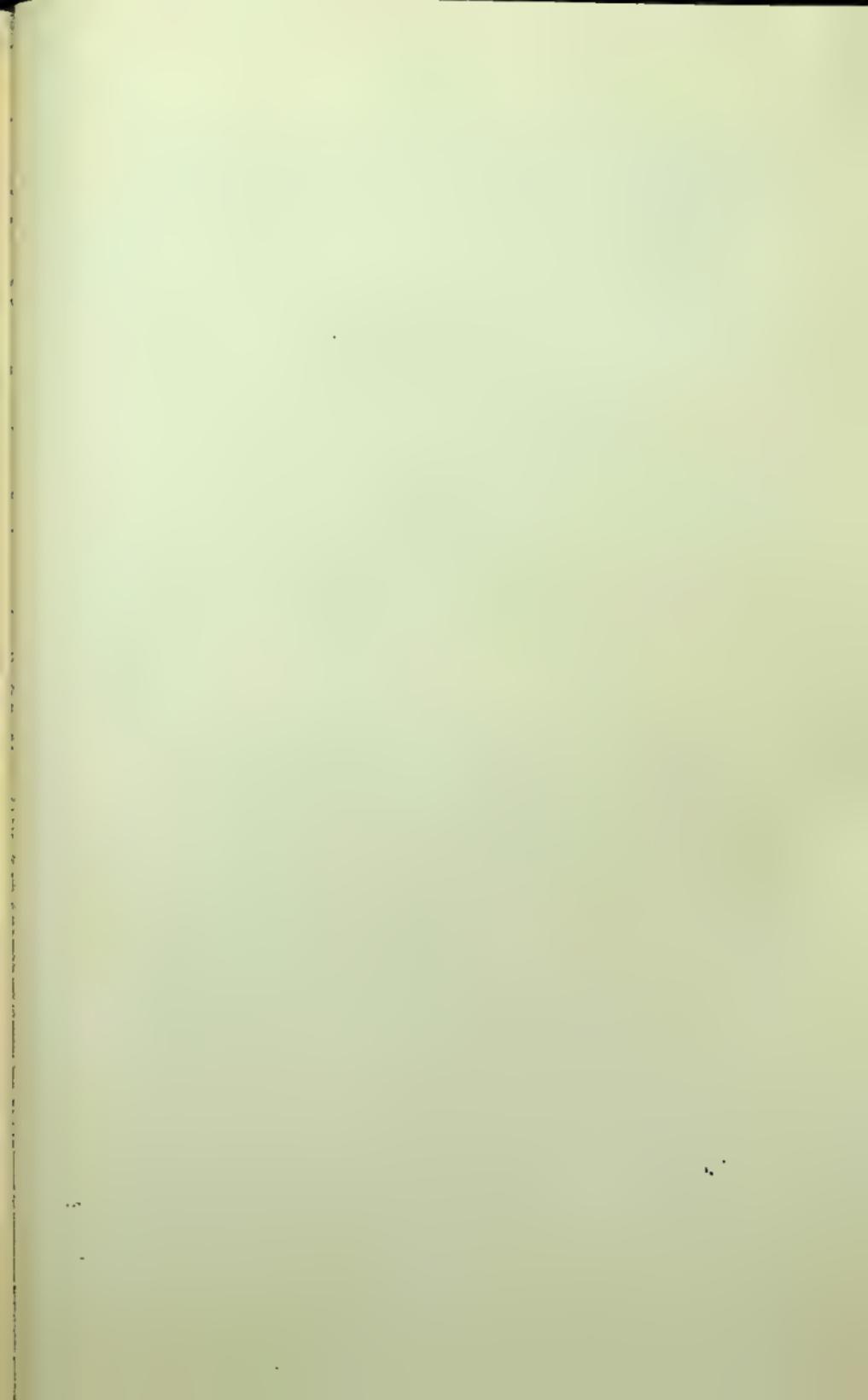
پُر کاش کو لَن دُوچِت آو عمرَ وَمِنْ ہنگاتہ منگتہ وَدُن۔

”دِلیل ہو“ پُر کاش کو لَن پُر چُسْ۔

”ہباداہ۔ اگر تمہرے دن ہے میئہ چوں مانیوو، یقہ حاس ماواڑہ ہا۔“

”میئہ نا اوس دُوچِت زِہ چاڑِ غاڑرہ چمٹنے سفرہ غاڑرہ جان ساعت
مگر ٹریہ مونٹھڈ نہ۔ خیر خو را یسیں کن کر شکر زِہ آدھ بچوک۔ میہ اُری
بڑوہ نٹھ۔“

اہر پُر چھ پیٹے مجلس گرمان۔ برادری اُندی ملکھ چھے اکے اکے
ساری عمر وَمِنْ نشیں پوان۔ پُر کاش کو لَن چھ منز باگ بہنچد۔
ساری پچھ تیش کوں کن دا گر تھد۔ تیچھے کوئی پتھر کوئی ریڈیو میں اُندی
اُندی لعکٹ لو کوئی شری بہنچد چھے اسان!

علیٰ ناؤود

دوستہ صدّس چھہ بسان دوستہ علیٰ چھہ بگیام۔ تین میں نہ
تیکان میں ”ہنگتہ ملگہ تو کہ ہندیں معاون مززنگ فُعنان۔
اکھر بر عکس چھہ دوستہ علیٰ خیال تو دوستہ صدّس چھہ تو سرینہ
را پڑا پکن۔ اگر تو پکہ تیکہ چھہ تیکہ کام کرنا کاہنہ حق۔ دوستہ
چھہ پنزو پنزو اہمیت جتلادن غاطرہ اکھاکس کھڑک لکھان۔ اکھاکس
رُعب کران۔ کئی ساعت اکھاکس سیتو جیپھو تریبلہ وان۔

دوستہ صدّہ چھہ واڑہ تو دوستہ علیٰ چھہ ناؤود۔ دو نوی بیوں
بیوں پیشہ۔ اکھاکس سیتو پنزو کہیں تعلق۔ مگر وہ کیس چھہ
پہ دو نوے ذُن سُبحان خان نہ کام کران۔ میں اذنچھوں مانزو
رات چھہ۔ آنگنس مز چھہ وڑہ دزان۔ قریباً ذُن خاڑ ماز چھہ مارنو
آہست۔ دوستہ صدّہ چھہ کبایہ مژھ دگان۔ کینہہ واڑہ ہنسیو

چه ڙهو ڦو سیئو پا ٿریں پیچه گئے شتاپه مژھ دگان ته کینهه چھه ورہ
زین سیئو دیئو دھاوا ان - مژھ دگان دپ دپ زین دزنک
دپ ڦپ، دیگن ہند ٹھس ٹھس، شرینا ہند چیور گش ته زمان
ہند ون ڻون — اکھ عجیب ما ھول چھه - اکھ عجیب مٹک چھه -
و یگه چھه ورہ پیچه گریو ڦھ گریو ڦھ کران - وو ہسته صدھه چھه وو ڦھ ہسته
پیچه نوں و چھان - سه چھه پیچه سیئو گرم گرم رس ٿلان - ته
کھو رس انس پیچه ارجح ڏگنو تراوان - پتھ تھھه کھو ٽیزی سان
امس کن اچھه نوان زه پیچھه فکه تران - تھو و پھر نیز نوں کن
تھه - سه چھه اکه اکه سار فی پیچن نوں و چھان - تھس چھه کیا ه تاف
پا د پیوان -

" وو ہسته ٽیل کتھ سا چھوی ؟ " سه چھه وو ہسته ٽیس ونان -
په بُوز ڦھ چھه وو ہسته ٽیس ڙکھ کھان - سه چھه ڈیکس
کینو کھاران ته وو ہسته صدھس کن نظر اه کران ته ونان :-
کیا ه سه ڙیا چھوی نه چھا لی کینهه، زه ترک ٽیل ڦھ و ٽیکام
وو ڦھ کوتا ه گو ڙھوی - په کیا ه آب چھا ؟ "

نه ہے، وو ہستا، په نہ سا چھه ٽیس ٽیل دین - آدھ ڈیل
پو ٽیس ٽیل پو شرنا و کھ ٽیس نفرس - زه خاگ ما ز چھه رنن - الہ
په چھه نو کر سا سس بھتہ دین - اگر شامن کا نہ شکایت

کری، بھی چھٹے نہ فرمہ دار۔ او۔ ”

” تکیا گوہ، بھی چھٹے نہ فرمہ دار، تریکیا کیاہ لوٹ چھٹے بُزمت۔

زہ ترک تیل پوشن ژوں خاردن ماڑہ کیئن۔ یلے نہ فریہ طریقے او سویا

” میہہ آسہ چانی کامی وازہ کار کوڑمٹ۔ ڈر داڑمیہ زنان

شیران۔ مگر اگر یقینی خریدار ملکرے اتیلہ چھٹے خودہ ہی حافظاً ”

” ہے بھا سہ زانہد۔ از بیٹوک ووستہ۔ کلہ ہیرہ رُذ رُذ اُسی

وڑو سان۔ خار پر گوہ و زمانہ سی تلک پیٹھ، نہ تڑہ بیسو وازہ او

سکھ بھی ملے، میوان تے کوہ کر دوان دا گر تھا۔ ”

” پوڑتھ گونڈاں دوستہ صدیس نار۔ دوستہ علیئن اس تھس

مکھ تھوڑے ونڈر، یہ سیتو تھس ہیرہ پیٹھ بون تافی رینہہ اسیں گندمڑا

تیلہ مٹٹ گڑھی بیٹھی آسیں۔ اگر دکھ تر جان، اگر نہ دکھ،

نار دہ تیلہ سیھ سار سی وازہ وانس۔ کس گندہ تڑہ پر سور وی

کیفہ۔ ”

” اوس چلنچ دوستہ علیئہ غاٹرہ۔ مگر وہ کرو ہے کیاہ۔ نہ اوس

دنس دار، نہ نہ دنس۔ اگر دیہ ہے، سو گپتے تنسزہ غاٹرہ زُٹ۔

اگر نہ دیہ ہے تیک مطلب اوس دوستہ صدیہ تراوہ ہے میے سور وی

وازہ وان اُتھی تڑاٹے۔ دوستہ علی اوس سونچانی کیاہ کرو

”

"اُدہ سارہش میلے۔ دس بیان کھلے تیلہ منٹ۔ جہاں سو وہاں
 سوا سو۔ دوستہ علی گھوت دزان دزان ہمیور تہ اون تیلہ منٹ۔
 مگر پاد اڑ پاؤ کی۔ دوستہ صدہ اوس پنڈ اکٹ پورہ کرنس پیچھے
 پاؤ پانس سیتھ اسان۔ مگر دوستہ علی اوس یہ ہو ہی ہے بُونگ ہیو
 گومت۔ ترس اوس بُقیس تمن ہمیو پھیو رمٹ۔ تہ کیا زہ دوستہ
 میڈن اس ترس دہن زین ہتھی زٹ کر مژ۔ تھو منز ساری ٹینٹھے
 اس وسک پیڑ۔ مگر دوستہ علی اوس تہ پوت ہہن دوں۔ ترس اوس
 اندر کیوں سخ تیلان، دیان اوس، میہ تہ گوڑھ کاہنہ بہانے یعنی۔
 یہ تجھے اس ساری ہتھی بخل زدی کرہ۔ س اوس سونچان کیاہ کرہ
 بہ کش بہانے رہ۔ اُخڑا کو دنافس منز ترس کیاہ تام خیال۔
 "اچھا اوس س ہے پنڈس ٹال سند بیچو، یاد پدر لقاوں۔"
 تھو وون پانس سیتو تہ دراون پیڑ محلہ والین سوال خود دا کری۔
 دوستہ علی اوس بیز من بیز من سند کاہنہ اسٹشاو۔ مگر
 تہ کر لھڑ تہ اوس سچان غان بہ کھاند رک لوہ لنگو تھو سی پیڑاون
 تھو سی اوس ورہ پیچھے واڑہ سند خیال لقاوں۔ واڑہ سندی
 مزورت پورہ کر ف۔ ہہراز اس سڑان دیان کر ڈ۔ سند پیڑاون۔
 کرہ سچاوف۔ ساریں پریٹھن۔ اسٹشاوں روشناؤں ہند خیال
 لقاوں۔ لفغ نو قصانک صحیح صحیم اندازہ کر ڈ۔ سچان غان اوس

بیز من. مگر بیز من اُرسیه ته او سپهس کنیک پتاه کس چیز
 سکه نه سپهه. و از سکیاه کیاه چهه مزور است. هر از سکیاه چهه
 مزور است. جاده کیاه گزهه آسن، لازم در پوژه کس چهه، ترا مه
 کاشاه گزهه عن آهسته. تش ناره کاشاه چهه مزور است، دستار خوان گزهه
 چهه موجود، گزهه چهه ————— پن ساری چیز نهند
 فمروار او س علی نایود. تم اسواز ریت برده نهه مزوری ضروری
 چیز جمیع کری میتو. سه او س پانز زینه کدل و میت یه میه و ل ته
 رو هن پیان کهور میت. ترا مه آهه تم مختلف گهن نیش انیزه. میس
 او س پتاه زه محلس منزکس گهرس کیزه ترا مه چهه. کس گهرس نیش
 تش ناره ته دستار خوان چهه. بیته ته او س تیس پتاه زه تو بلکه اکو کوت
 ماز گزهه آسن. فی ترا مه کوت رسین گزهه آسن! دو ده مایه گزهه
 بجهت ترا مه گزهه آسیخ. زنان که و فهه چهه و نیوں. که و فتنه چهه
 گینوں. دوسته علین او س پانز سارک میند فهس بندور است. تیس او س
 پتاه زه سیجان خافس کم ایشاد روشناد چهه. کس چهه تیس نزدیک
 رشته دار کس چهه دو ریگ، کس چهه لازم در پیکس چهس نیو لازم
 در، ورتا و کس کس سیخو چهه تیس. غرمن دوسته علی او س سیجان
 خافن اکه مشیر ته راز دار ته. سه پسیجان خافن مشوره دیه ہے،
 ته او س تیس مانن.

”ووہ سترے ارزاق شیخ نین پُر فڑھتے۔ تو رگیو وہ کا نہہ۔“ سچان
خان اوس ووہ سترے علیس نش دریافت کر ان۔
”خان وہا بہ، ڑہ روز سا پلا و سواں۔ خود اپر سیندھ خاڑا تو گزہم
نہ میہ اکھڑہ مشتھ۔“

”نا، پیڑہ میہ کاغذہ ہنڑگڑا دیپ۔“

”تیکہ گڑا دیپ، بو چھپس تیکہ ذمہ دار۔“

ووہ سترے علیس اوس محلس ہنڑنے دیک نزدیک ہسائیں سارنی سوال
خود کو رہت۔ مگر وہ اوس کی نہہ گھرہ، پین تیس پُر فڑھن اوس۔
ووہ ذا آسن زہہ ہنڑ مڑہ بجھنے۔ ”زنافر، مرد و اوس کو رج کھیومت۔
ووہ سترے علیس اوس دُنے داریاہ کام۔ سہ اوس پان کسی سیتو سوچان
گوڑہ کیاہ کرو، گیسن ہند انتظام کرہ کنہ سالرلن پُر فڑھ۔
”گیسن ہنکوڑی رو تہ اُنھو تہ، قمیں چھنہ جلدی۔“ تھو دوں پانس
ویسیتو تہ درا و محلس ہنڑ۔
”ہے سن بیا، حسن بڑہ، اُتھچک سا ہ۔“ تھو کوڑ در دا زس
لھس لھس۔

”اوہر ووہ سترے چھڑہ آمٹ، ووہ لپسا کھس سا۔“

”ن، بیہنس سوچب کنہ چھڑہ فرمٹ۔ شامن دوں یاڑن
سوال خود اس بھان خانہ، اور سلی پیں یئ۔“

”داره گلایه۔“

”گھرہ و اجنبیو تر اندریں“ پیرہ صادی بوز کھ۔

”فاتح بیشیا“ چون بینہ پھریں۔

وو سہی اوس گھرہ پتہ گھرہ پھریں۔ شہ اوس پاس سیتو مونیاں

نیزہ گھرہ کوتاہ عزت چھہ میٹہ کران۔ اُختر کریں نہ کیا زہ بوجہے دُہر
وو سیتو مونیز خدمت چھس کران۔ کافیہ شادیو آسہ، غم آسہ، تر مانی
چھس بیوہ دیں پلزان۔ شہ کش گھرہ چھہ بُجہ پسز کو دیچو میٹہ نگھہ
دُول خو۔ سہ کش واڑہ دان چھہ بیچ انتظام میٹہ کوڑ نہ۔ شکس
شہ چھہ، بیچس نہ میٹہ پائی خانہ میال کر۔ دیختاہ میال کر چھس بیچ پانی
بیہنود نہ۔ الائچہ وندس آسہ درد، بیلانچ چھس بیوہ کران۔ کافیہ
کلس نلس آسہ درد، فش چھس بوجہ دوان۔ چھپر نیڑہ کافیہ،
پاک چھس بیوہ کردا ان۔ ہلما پھیس بوناگان۔ دُہری دُریں
گھہ و میرہ شریف بڈیں مس کاٹن، نم کا سڑن۔ ملکہ اگر میٹہ عزت چھہ
کران، ہنگتہ منگ بچہ کران۔ دیان خدمت گپ عظمت بچھس
خدمت کران، اُدہ لکھ تر چھم عزت کران۔ مگر صفت چھم نہ تھا دوان۔
کینہہ سمجھان خانش چھنہ کنیک پتہ ہی۔ سین تر اون میکو تر نین
تھ۔ مگر صدہ و اڑہ کش مام گھہ و بیتھا! پانش چھہ دہر دوست و دنان۔
چھنہ سہ وو سہ، دبیل پوئہ بوجہ نہ۔ دُریں گپ میٹہ خدمت کر فی۔

تاز کھاند کر دوہ ہے کہ اُس پیشو ولی کر ڈن۔ اُخراً گر میئہ اُس
تک منٹ علاوہ دیٹ نہ گوناہ کیاہ کو ڈم۔ میئہ اوپہ گھرہ نین۔ میئہ
ڈھانجاو سُبھان خانہ نوی نفع۔ مگر تمہ کو ڈن کر اُس صدہ واڑس
بیو اُری۔ سہ کو نہ ڈوکھ میاہ کنہ۔ اُخراً پھر یہ ملکہ طوڑ چشم آسان
وڑہ گئے میئہ خدمت عظمت کر ڈن مگر یہ وڑہ منز اکہ لڑہ واڑہ یہی، ساری
چھہ تمہ سی عزت کر ان۔ یہم واڑہ پھر سالرن تر روب جماوان تریز منش
تہ۔ مگر نہ منس ہے روب جماویوک تہ میئہ کیاہ کوڑکہ۔ اچھا اوس
ہے ماؤں سند پیچو، یادہ پدر ہقاوس وہ فر کڑھ
گھرہ پھر میئہ بقايا۔ او۔ قادِر راجن پھر میئہ گڑھن۔ خارق
میرس تر چھہ ورن پڑھنے۔

دوسرے علی چھہ اکہ اکہ گھرہ پھیران تر پانسی سیخ کھفہ تہ کران
— سہ چھہ ورن مخلہ والین سوالِ نہ دا کر ڈھ دا پس آئٹ۔
وڑہ پھر جو شس منز۔ زنا نہ چھہ مزس منز ورنہ وان۔ مژرہ چھہ ہنڑہ
بون تر بونہ ہمیور کران۔ دیگو منزہ یس مان ہند مشک چھہ،
پیران سہ چھہ دماغس تازہ کران۔ زیوہ چھہ ہنگہ منگہ یوہ ہوی اب
ہمیور پران۔ امید دوہ ہر شامنہ چھہ دوڑکہ نزدیکو ساری پڑھو
داتان۔ دوسرے علی چھہ دروازس پیچو۔ پیرہ یس سالر چھہ پوان،
سہ چھہ تو یس الھر سیتو ہمیور کھرہ نک اشارہ کران۔ زنا ف پھر

شہ کرس منز بیہنا وان۔ اُخْرِ چھ مردہ سب پُورہ سماں۔ سُہ چھہ اکہ
اکہ سالرلن گنُزرا وان۔ سب اکہ آندہ پیٹھہ بیس اندس تاف نظراء
کران۔

«شیرسا دوستا بھتہ با۔»

دوستہ صدہ چھ بھتہ شیران۔ ترا میں چھہ مٹس گزھان۔
سالرچھہ دوڑ سیو دیو ہیو ان بہن۔ بھتہ چھہ پوان سبہ تراوٹہ۔
دو دنہ داکو چھہ تریش دوان۔ دوستہ علی چھہ دنہ ترا اورہ یور
نظراء دوان۔ سُہ چھہ ٹھانڈ دوان زہ کس چھہ آمت ترکش چھہ
آمت۔ اُخْرِ چھہ مانزی رات مو کلان۔ سالرچھہ پانس بھتہ کھیتھ
گزھان۔ شرین ہند چھو گیش چھہ ہمان۔ زنان ہند کھتہ بکاران
چھہ سوتان۔ دوستہ علی چھہ اکس گونس منز بھتہ۔ سُہ چھنہ
آرام کران بلکہ پچھکر خاطرہ سوچان کیا گزھ آسٹن تر کیا گزھ نہ
آسٹن۔ اُخْرِ مہرا زہ چھہ پارن تر شیرن۔ سُہ چھو گریس کیتھ
ہوور داتناوں۔ اُتھو فکرہ منز چھہ دوستہ علیس نینڈر پیوان۔
سبھنہن چھہ سُلی دوھنغان۔

کوچ لھیتھ چھہ دوستہ علی دوھنغان تر مہرا زس مس کاسان
زنانہ چھہ الگ کون بھتہ دوہن دوہن منز ونہ دوان :-
”دوستے کارو، کھوئ رلو وارے۔ کھوئہ تل دوہ دمچے دار ہے چے“

امہ پتہ چھڑ دوستہ علی ہمرازس غوٹل کران۔ پکڑوٹاک
لاگان۔ تھا خس تھپ کر تھہ سندس پیٹھ بینا دان۔ دوستہ علی
چھڑ لس رچھڑ کنی ہر ہد۔ تھو چھڑ پانس یہ ہنہ کنڑ کٹوڑہ لھوڑ ہمٹہ
زنانہ چھہ اکہ اکہ یوان تھ ہمرازس شیر بخ چھکان۔ اسند کانگر پھہ
بیو شس منزہ ٹھیک ہوہ تھ مٹک چھڑ زو پاری کرس ولنہ آہٹ
زنانہ چھہ اکہ اکہ ہر ہر ہنہ دان تھ منزہ منزہ تھک گلٹھ بینہ ہر ہنہ دوک
تلان :-

جان کیا ہ ہر ٹک سیدہ قبیلے
امہ د سیلے اند ٹکو نے
یار بھائی ٹیٹھی تند لے تند لے
شاد ہ یوٹھ سو ڈسیدہ هند پیٹھ
اٹھ لھا د غیرتے چکے قبیل داری
ساری کر دنے گوئے میوٹھ

ہمرازس چھڑ گلٹھ میوٹھ یوان کر ہنہ۔ دوستہ علیس کٹوڑس منز
تھ چھہ اٹھ آہنہ رہ پئے اڑہ رونہ پیٹھ را دنہ یوان۔ سو چھڑ منزہ
منزہ دو دھان تھ شریٹن روپ کر ان۔ تمن چھک دو ان۔ ہمرازس
دستارک پھونک ٹھیک لھا دان۔ دُسہ دلان۔ منزہ منزہ کنس
تل کینہ ون ان۔ دوڑ چھڑ شام گڑھان۔ رسالہ چھہ اکہ اکہ یوان۔

پرسیه مژه مهر از س لکن از دلخواهیه ایان - زنانه چه بدرستور داشه وان -
 قیم چه مهر از س دو تحقیق نمیره و نیز وان تر بیهوده تر - ترسن پل پیشاکس
 داشه وان - نمی بینیزه شکل پاچکله همچو تعریف کران - دوسته علیس تر
 چه هنر مزدی دنیوون همچو ایان هنر ایون - امیر و زده چه هنر خوش بینی
 گردان پیشیور کن که ایان - ترسن چه پیش پیشان بیان تحقیق ایم بودن
 یکم فهرانه چه - مگر ترسن چه قیمه و ایم اگر بیش یاد بیان - ترسن
 چه درس بینیه تحقیق همه بهاک - سه بجهت دنیان زده قدره و از س چه سیز
 ترسن رو بجهادنگ کا نهیه حق - همچو چه تحقیق سه از شام تام
 چه ترسن نیز کاشم کرد - پیگاه بازه بر تحقیق همه دنیا پس گهره خلیل - بنه
 چه س دهی داری داری خدمت کران - همچو داری ترسن تم خدم کالان - آده
 چه میه پر بیهوده گهره عجوت کران - پر بیهوده گهره پر سفید زانه بجه
 پر بیهوده وازه چشیده نه میه رو بکریه - بی سوچان سوچان
 چه میه سه بیون وریه پیشیده دسان - دوسته میه که چه میه ماز دگان آسان -
 چه میه گزند سا چه بینیه چه بیک از آنیو بی نه و دنیه علی چه میه
 داله من پر بیهوده عان -

"پا بیهوده" - "میه دان" چه س دسان -
 "پا بیهوده" - "ا" دوسته علی چه س دو بدهیش کدوان - پا نزد
 لکم لکمی ایشان - غریه اوسوی تر چه چه عنیو دو بیست آنچه رات

امہ پتہ چھڑ ووستہ علی مہرازس غوسل کرائی۔ پلوٹسٹاک
لامان۔ تو اپنی تھیپ کر لئے مسندس پیٹھ بینہداں۔ ووستہ علی
چھڑ اس رچھڑ کیز پڑھ۔ تو پچھ پاس سیدہ بہہ کر کھوڑہ تھوڑہ تھی۔
زنانہ چھڈہ اکہ اکہ یوان تو مہرازس شیرہ بیٹھکان۔ مسند کانگہ پچھہ
بھوشن مزد۔ شیک بڑہ تو مشک چھڑ زو یاری کرس دلناہ آمٹ۔
زنانہ چھڈہ اکہ اکہ بیڑ ویڑ دان تو مزد مزدی قلک کلک تھہ بینہ بیڑ ویڑ
تلان :-

جان نیاہ بیڑ کلک سیدہ قبیلے
امہ دسیلے اٹھ ملکو نئے
پار بھائیو زیٹھی تندلے تندلے
شاہ بیوٹھ سو دسیدہ هندلے پیٹھ
الھہ لھاد نیڑتے پچھے قبیل داری
ساری کڑو نئے ٹوٹلے پیوٹھ

مہرازس چھڈ گلک میٹھ پوکان کری۔ ووستہ علیس کلوس مزد
تو چھڈ اکہ اکہ، رہ پے اڑہ روہ بیٹہ تر اوزی یوان۔ سہ چھڈ مزدی
مزدی ووہ بھاں تو شریں روک کرائی۔ قم پچک دوواں۔ مہرازس
دستارک پھونک شیک لھاداں۔ دوسرے دلان۔ مزدی تیس کنس
تل کینہہ ونان۔ ووڑ چھڑ شام گڑھاں۔ سالہ چھڈ اکہ یوان۔

تی سپه مزد مهر از س ملزدی و ملزدی میان - زنانه چه بستور سوپه وان -
تم چه مهر از س دل تفشن مه برو ملزد وان ته بیهش ته - تیس پو پشا کس
دنه وان - تیو پیزه شکله هفته هنر تغزیه کران - دوسته تیس ته
چه هنر مزد دنیه ون هنر پیان ته از دنیه - امروزه چه هنر خود سیخ
گر وان پیور کن کهاران - تیس چه پیش پیان پیان ته ته دنیه اهم بوزن
یکه مهرانه چه - مگر تیس چه قیمه و اینه اکثر بیشه یاد پیان - تیس
چه دس بینه چه کن همه بکار - ته سه پیور دیلان زه صدیه دازس چه
تیس رو بچادنگ کاهن حق - آخوند چه کشی سه با اذنام تام
چه تیس بینه کام کر ز - پیگاه باز بینه بینه دل اپس گهره خلعن - بینه
چه کس و هر دلیس خدمت کران - پیور دلیس نم قم گالان آده
چه میه پر تیخه گهره عزت کران - پر تیخه گهره پر سفید زانه بجه
پر صدیه دازه چیکانه میه رو بکر ته - بی سوچان سوچان
چه کسره بیان و بیهوده اسان - دوسته میکه چه ماز دگان آسان -
شیه کرمه سا پیش چه نفک از آنیت به - و قیمه علی چه صدیه
داز نیزه بکر ته حان -

”یا پیش بینی“، ”صدّه وان“ پیشوندان -

لکھ لکھی ایکھت۔ قرے اوسوی نئی پھیپھوی دوپٹ اُنخ دات
باڑھا۔ دوستہ علی پھیپھیتے دو ٹھہرہش کڈاں۔ پانزھد

پیوان چیس تھا دنی، یونہ ہکائیسہ ہنر نام را دوہ، ہکائیسہ ہنر تھیں
نادر اورہ یور لگہ، ہکائیسہ سالس بُٹ را دوہ، ہکائیسہ مالکیہ گُنھ بیکانہ
چیز نشکھ گُرھ — مگر علی ناؤ د چھمیں ساری نی چیز لکھ
دا تیغہ، تھو چھم پر یونہ چیز پیٹھ بیٹھ جائی ہتھو فٹ۔ تر لفڑی چھم نمود گنڈ را دو
مڑھ، دستروخان چھم تو دمکتی، نارہ چھم تو اکس جای پر سچ کر مڑھ۔
— دو فر چھم ہرازہ تیار نیزشی، زیانو چھم نجیں
منز شیرین لھاؤ مڑ، ونڑوں ہوڑی چھم تین زیون پیٹھ، تیم چھم دیان،
کھوڑ کر گھرہ دسہ ہرازہ، قم نیزک دوڈ گنڈ تھو تھیں پس پتہ ونڈوان
— سالر تر چھم دو فر ہرازس اسیتیز نیز شنگا مظہر تیاری
کران، مگر چھم آمٹ سجھا دنی، مثالیہ زوں چھم ٹوپیاڑی، شری
چھم گریں اندی اندی، منزی منزی مثالیں تھیں دوان تر یونہ منزہ
کاکذ یونہ پوش کلکھ دوڑ ڈلان — اسیتیز چھو گیشیں
منز چھم کیا تام شور ہمیو دوہ خان، دوستہ علیئن تر دوستہ صدآن
چھپاہ دا فر آسان ھتپ ملنا دو مڑھ۔

”بھو تر اسے نہ،“ دیگ تر او، ”دوستہ صدہ چھمیں ونان
بھو تر اسے نہ،“ دوستہ علی چھمیں یورہ ونان۔

دو فوئے چھم لیتھج لم کران، دو فوئے چھم اکھ اکس لیکھ ڈاران
ہے زبان کر سلوکی! ”دوستہ علی چھم دوستہ صدہس ونان۔

”چک نڑہ، دو بال لئیں ناوار۔ میہہ ہیں لان دوب کرُن۔“

”ناوار چک، مگر پڑا پاٹھو چک نڑوں۔“

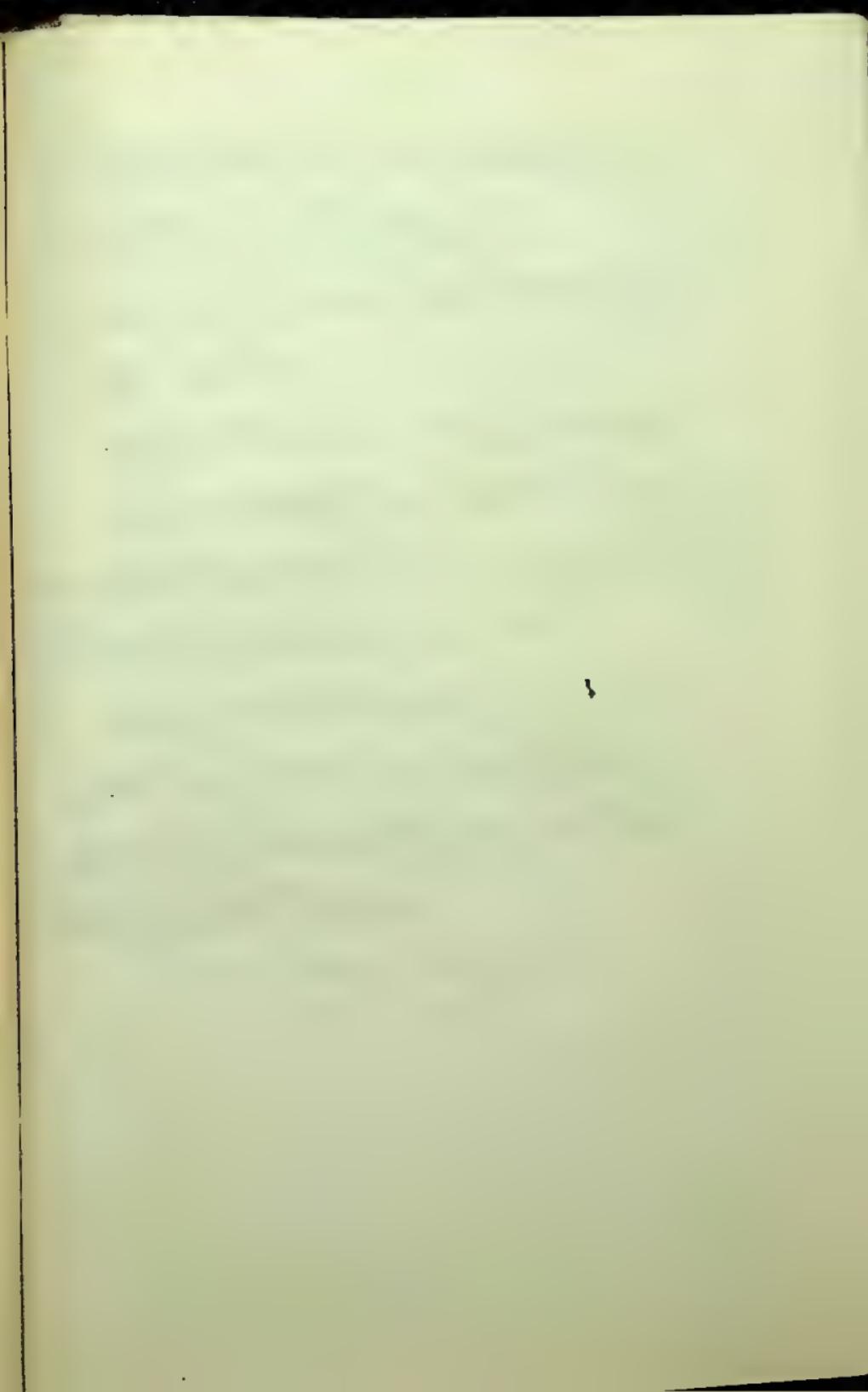
”اوڑ گئے اترنیں یادیں سالر جمع۔ سبھا خان نڑاورد۔“

”کیاہ سہ ویل چھر۔“

”پچک تارہ ڈھانی۔ بھو اسہ رستہ بھوڑ دھوہ تھاڈہ مڑ۔“

”تھے پڑہ بے ایمان چک نڑہ۔“ سبھا خان پھر دوستہ میڈیں وناں۔ میں کہ پھر پتھر پتھر پتھر پتھر۔ میہہ دلپ دو ہے علی چک دمیتوی متوی
مگر سہ او سویڑی نڑیں پیچ دیارہ لالا۔“

”میہہ واڑن اسی دوڑی اکھی رستہ تھے قب غم تھلا جڑ۔ سہ
اٹس دوڑی علیس رکھنی منزد وہیتے علی اوس تھر کو میہہ، واڑسی
تھیا۔ سالوں کئیں دھیاں؛ زان سوچا ہزار فیروں ائک تھی لگسی
کی تھر مہر زند اخیر ہو کر گئی تھن اوس با۔“

نورہ شالہ

وَنِیْہ اُسی لاس ژوڑے دوہ مُو میں گھٹو تر نورہ شالہ آو میہ
 نِش۔ لالہ نس مرنس تر دُنیا فنا یی ہند باز رہ سنس پیٹھ اکھو خصر
 مگر زیوٹھ د عظ پڑھ د تیغم بر دنٹھ کنہ کاغذ بون خڑاہ دلکھ تر دوپنیم
 پر بایہ۔ میہ د پچھ پر کاغذ گیتھر۔ انہ منز اُسی اشتامپ میئہ واریاہ
 کاغذات۔ پیٹھ کنہ اوس اکھ نو دوی اشتامپ۔ میہ ہیوٹھ پر پُن۔
 گوڑہ د ڈیہ انہ پیٹھ پہنے سرمری نظر۔ مگر میہ پر عبارت پر۔
 منکہ صد شیخ دلداحد شیخ ساکن صور۔ "میہ گپہ وہ د سقہ۔ میہ
 گپہ اچھن ایڑ گپہ۔ بر دہ بہر پر تر در ای تر میہ پانے فکرہ زہ انہ
 منز کیاہ آسہ لیکھت۔ میہ تھاؤ پر کاغذ گیتھر سے پھر تر ژھو پر کر کھ
 لوگوں لاس پر د پزہ تر "جہنم" انتہ۔ حالانکہ بہ اوس تہنیدہ

مرن پنجه دنیکه ام بیچش شامس تیپه تاوه فاچه سوزان تم دعا
گران - خود داریز جریس گزده مغفره تیپه گزو زیس پر نور - جنت
فردوس گزو زیس عقاو گروه فا اوس مسیله تیس قبره الان - تیس
جهنم انان - نوره ریلکن دلپم رزهاه بیخت - پوزه سه زی
پیس - میه دیت امیس دلکه سان جوابه پورم هاسه - پونام -

اچاده زکیا هچکه زره و نان ۲۰

بیو کیا و نه - بیه توون امیس زکیه الان -

تیس کا تهه جوابه دل زیه - یگاه هچه بیخته الان - بیخته میه ۲۱
که همارگس متر دنی پیش -

میه دیت اتفه کچه داده - دل ازاه دلخه دل هم هم خاله هچه نوزک
اگر بی همارگس متر آن ترود تیپه هچه میه نزه بیهش بده نه
که همینه تیس بیه زیس بیه زیس زره شوره بیه زیه حماله که همینه بیه زیه سیخ
شوب هچه زیه دل کیسته که دلکه ره پیش تریه قروره اسکه دل دلوان -
میه دوپ اگر بیه زره میلیس دلیه بوده دلیه بیه که هم خاله زیه
کران بیه شالن بیاس - میه دلخه آده بیه که هم امیس دل کیش نالیس
بیه که هم قروره دل دلیس - میه که هم کیش کیش کیش کیش
نه الحالی دل دلیس - میه که هم کیش کیش کیش کیش کیش

اسه گیا ملکم پهنه و نگئیس - خیریه پزه ہی فلک گئیس اسہ دلماہہ ملائیہ
کرن - تھی پیچہ آکھڑہ یور اسہ تازہ زخمی نوں چکنے - پہ بھا
چنہ نشانکہ سنا یا مارہ کارہ دہ اسہ یئر مصیبت نیشہ آزاد سچوں -
پتھر کمہ و اڑیہ و سیوں کھجہ بالکھ -

نڑہ رشالہ گو و پہ بوز خر کپڑہ ہاہ شرمندے - تر کاغذ گیہر تختہ
خڑا و لکھر کوں -

بوں دوں دو ز جھوپی - عینہ منش لالہ نہ مرنگ سو روی غم - بو
بوگھن لاس سیزہ بیزہ - عینہ دوپ و چھ پو تو لائکن کس مصیبت تھوڑو
سازہ خاٹلہ - تکو ما دوپ پن مشریں ماروڑہ و مرہ ہندہ غاٹلہ ووندہ
مشر -

لالہ نہ مرنہ اگر مینہ سیٹھاہ غم پیو و - سو غمیں ماؤں سیزہ
مرنہ کافیسہ پیوان چھہ - مگر اکھا لیمان تر دوپ میاںو دلن - میشہ
دوپ یئر چیزک خطرہ اوں تر نیشہ دراس - تر کیا زہ عینہ اس نہ نہ زہ یہ
گوڑھہ نڑڑہ رشالہ زمین لیکھت دین - مگر یئر کھجہ موں کھہ بھ لالہ نیں
مرنہ مبارک اوں سس زانان، سو اس تکو کڑمڑ - تکو اوں لیکھت دیت
لالہ اوں پیرہ مرد - سیٹھاہ مری دیا دم - خوداين اُس سس ست بی
سالہ و مرد رشان - یئر دکھتے چہ سر جھہ اوں ونان، تر تلہ اوں فلکرہ

تران سه آسره هسته پیشی - سه اوس هسته دری چه که هسته و نان - تهندز اکه
 اکه که هسته اوس زندگی هند اکه اکه هسته بزرگ آسان - سه اوس ته و نان یه
 تهش گدریومت اوس په تهش بنیو موت اس لی په بنن ته گدرن اوس نه فقط
 تو هندین یا گدرن بوز نه پوان بلکه اند منز اوس عام بون ہندین
 دا وین ته تهندین مصیبتن هند عکس بینه پوان - یلیه سه په از زمانه
 کیتن درگان، سیه لابن، وبا ته طوعونگ ذکر اوس گران - یه اوس
 نه محض اکه تو هند دود آسان، یه اوس زمانگ دود آسان - سه اوس
 پنهانه زندگی هندی ذاتی کار نامه و نان - سه اوس گلگت بیگاره هند
 ذکر گران ته و نان ایکن دچو هسته گبرو - په زین یس ها با و فیکنیس
 تو هه هسته ماندن چه، یتخد تو هه و فیکنیس شتو اخ هو چه په چو
 گران - په زین اوس و گفتہ اکه میانه خاطره مصیبت - په اوس زبر دی
 اسه پشرا و نه پوان - اسی اسی پنهانه کنون دیان خونه دایه اسه رچه امہ مصیبت
 نیشه - مگر په کتہ سا - تمه و قته اگر کاغنه اکس زین پشرا و یوک تهش
 ته تهندیس عیالس اوس بوز نه پوان زن نمتن سزا او بولنه - پنهان
 پنهانه اوس ته په اکه بود آسان سزا - اسی اسی په زین دیخه گلگت
 بیگاره نوان - گلگت - اسی یه خیال هیئت نیز ان زه وا پس
 چهنهین - اسه په همیشه خاطره گهره نیشه ژه هینه گر هعن - یه

زمین، یوں تو لامن یوں مصیبت تلخ روزت اوس، یہنی زمین اوس
 شہر زرہ شاس دین یڑھان۔ اقکنھے پیٹھ اس لاس تے میہ از قریب
 شرتجی دُری یو پیٹھے پاٹ دا ڈھون سہ چلان۔ شرتجی ہن دُریں روز
 پورہ میہ اسیتی تمس دو ہے اقکنھے پیٹھ مُذکری۔ دو ہے روزہ لڑاہ۔
 دو ہے اس تمس تے میہ امی کنھہ ہاندی نیاے آسان۔ لالہ میہ اوس نزہ
 شاس زمین دیچ کنھ کران یو اوس تمس ذمان پ کنھ اندی نہ ہرگز۔
 شہ اوس اورہ جہل کران۔ بون اوس یورہ کران۔ کنہ کنہ اوس نہ
 بو تمس اکھ وقہ دوان۔ لالہ اوس امی عنن روزت مُت۔ زن اوس
 تمس اکھ بورکس پیٹھ۔ یوں بور دو ہے کھو تے دو ہے گو بان اوس
 تے تمس پھر زرداں اوس۔ قریب شرتجہ دُری تام اوس لالہ پیٹھ اور
 تے دُر زہ تمس ایس نہ کاہنہ کام فکرہ کھان۔ شہ اوس دوں دوں
 مزرا اسلام آبادہ پیٹھ دو کھلے ڈنڈ لکھ پوان۔ شہ اوس مسجس نیڑا
 ڈار، شامس اوس بیٹھ گھرہ آسان۔ ترہ میل گیو تمس نیش نہ
 دوہ ٹہ۔ در و مر اوس نہ کنہ سوارہ کھوت مُت۔ شرتجہ دُر تے نیہ اوس
 تے سات تے اوس مس کر ہن کال ہیو۔ اکھ موپ داں تے اوس نہ
 چھتیو مُت۔ مگر شہ دوہ یہ امیر زمینک معاملہ در پیش اکو تے اسہ
 دریت نہ تمس یہ زمین فورہ شاس دن بس تی دو ہے پیٹھ ہیو توں

سُرچین۔ تبی دو ہے پیچھہ ہیتوں نہ دو کن۔ تو تاصلوں نہ پروان
 ہندی پاٹھ تارٹا پالا ۰ تہ پتہ ہیتوں تیس کرس ڈو کھو تریاں۔
 کمرک یہ ڈو کھو تو چھوڑا رہ وارہ وارہ پیچھہ کٹنے ہوں پیچھہ کٹنے پاٹھ میز
 گو بیز پڑہ پیچھے کر ٹھان چھ۔ اونہ زان اوس پندی پاٹھی پیچھے زیست
 بیانے از رنہ دلچھہ میس دو ہر کھو تو چھو ہر پتھر پاوان، پیچھے زان
 تو دیز راوان۔ سہ اوس پیچھے دو ہے پیچھہ تلان۔ پیچھے دو ہے بیان
 اس نوہ شاس سا دم دین مگر اسی ٹھوڑے ہرگز ہرگز قہریاں
 گو ڈو گو ڈو ٹیکھ ڈڑھ تریاں ہیتوڑھ نیزہ شاس دین دنگ
 شتر کر۔ اسہ پڑھ میس۔ دو پسیں ٹڑہ کیہو ہے پھک پی زین اس
 دو ان۔ لان یلہ یہ بوز، تھوں براڈی اسی ساری بھائیو بارڈ تو دوین۔
 دوچھو دینا یو گو براو از برو نہہ قریب پیچھہ دری یا تہ جادے، بھ
 اوس سس لوکٹ۔ دار اسیم ڈیورہ پیچھہ میز۔ تہ دھنے کیاہ ونودہ۔
 پیچھے میس تو ہی از اکہ از پیچھہ بیکیس از س تام لریو تو چایو سیست
 تریو پیچھے چھوہ دوچھان۔ یتھ ڈی تو ہی دتہ پوڑتہ موکلی چھوہ دوچھان۔
 یہ اوس سوروی یک۔ اکھ کھلڈ ڈکا مادان۔ پتہ پیچھہ اس ترین میلن
 تام۔ انظر پلان۔ یتھ مز آسہ جایہ کڑ تامت۔ دوچھن کھو دری میس
 زین چھ اندھ مز اس مکائی، ایش تر گنک اسان۔ دوگرہ پتہ

آسو ژو پاری شال ڈنگان - بیتہ اوس بیتھ جایہ یکہ سہ بونقہ ہے تو ہو
 شاس ڈنچھو ہ وناں اکھ ٹنگہ کل - بیتہ آسہ ڈنچھو کچھ تر ژو پو
 کچھ - اکھ آسہ اندی اندو ژو پاری دچھہ رعنٹھہ - امہ منزہ اوس نیران
 خار بونڈوی میوہ - پا اوس یکہ بانغ - پا اوس مولی سونوی - مگر بچانے
 اس اکو بزگن بلمز - بخ کیاہ آوتیں اکھ جایہ منز بونڈو - سا اکو
 دنیاہ ترٹھہ - تر بیوٹھ اتیتھی - اتیتھ اوس تر دلعتہ اکھ لوگن ناگ
 تر وزان - سہ اوس نیک انسان - تھو تیک اتیتھ دیہہ دیت - گوڑہ
 پر فرعن اسہ - تھہ وکھتہ اوس میوں مول زندے - تیں دوپن بونچھس
 پڑھان بیتھ بہن - تہند اجازت چھا - تھہ وکھتہ کس اوس نہیں
 پڑھان - مالی میانی دوپن ژہ کیاہ چھک وناں تریت خوش
 گزھی تیوٹھ رٹھڑہ - ادہ تھو رٹھ پہ زمینہ ملکہ - اکھ دڑن اندو
 اندو کنٹھ تیار - اکھ کوڑن حکم گندہ - پتہ دویں قسم دیکو میوہ گلے -
 دوین ژو بیرن منز کوڑا اتیتھ اکھ میوہ بانغ تیار - یوہ سر پا بونی
 چھوہ بیتھی پم ڈنڈ کلچھوہ - پا چھوہ دنہ تو ہندوی نشانہ یہ بانغ
 بناؤ تھہ لوگ سہ اتہ خود ایہ ستر کام کرنہ - اکھ منز اس اکھ اچھے
 کچھ - تھھ پیٹھ آسہ رات کیتھ پر پہ دن وان - تھہ آسہ کہہ پری وناں -
 اتیتھ اوس جھہ بیٹھہ - رات کیتھ اوس پر کانہ بہران اپاری ٹپس -

مگر شرمند نموده دا۔ تکو دیست آنچو جای ڈیره۔ اپاری اوس راهِ عام۔
 کیا راهِ عام۔ دپ دو رہ پیٹھ پیم مسافر دیوان اُسی قم اُسی ای دتہ
 نیز ان۔ سہ گیو وکال آٹھہ دوہی دیہ دوہی اُسی اک علاقہ کو نہ شوہر
 پیکس علاقس کوں گڑھان۔ انچو جای اُسی قم دنہ دیوان۔ یہ باغ
 اوس تھوڑت میں پتھر فی سافرن ہشیدہ خاطرہ۔ شہ اوس تھا وان
 پر نیچہ دوہ بہر دا پڑی تیار۔ یہیں الھاہ پیہے ہے شہ اوس
 گرہا والھاہ کھینچ برد نہ کوں پڑ دیوان۔ یہیں تھس مرض نمودنے دا یہیں
 وقت نزاع دوت، تکو اولن میون مول ناد دنخڑ۔ دیپس یہ باغ چھڑ
 بنو دیت میتہ۔ زین چھڑ چون۔ ٹریں سیتو چھم دعہ یوتا مت زندہ چھس
 تو تا مت، روزہ یہ میون، مرخو جسے والپس۔ از چھسے دیان۔ کیا
 رہ دکھہ یہ زین میافس نیچوں۔ میافی مائی دوپس۔ میتھنے کا نہ
 عذر۔ بس یہ وعدہ آکو۔ یہ دیست میافی مائی میتھی۔ وڈکیش یہیں
 نہہ شالا چھڑ یہ چھوٹس بزرگہ سینڑہ ڈوری میر پیرہ۔ پوٹور و پیرین
 متر دیست میتہ پر نیچہ اکس وعدہ زہ زین چھڑ ہئند۔ یتھر دس تام
 رُوز پہنچے سند چلان۔ یہ زین یو دوے سون چھڑ، مگر یہ چھڑ از
 ستتو ڈریو پیٹھ پہنڑو ڈور و پیر فو اسہ نیش نیو دیت۔ میافی مائی
 کوڑ وعدہ یہ چھڑ ہئند۔ میتہ تہ کوڑ وعدہ۔ وو ڈر چھوڑ تو پہر تہ وعدہ

کرمن - "تیکر میئه یه بوز لاس نیشہ - میئه دوپ لاس - "ژه کہوچک
دنان - چانڈ مالو چھو کوڑمٹ نورہ شالیں جدہ بڈی بیس سیتو و مد
یه زین چھو چون ، تمی گو وا یہ تھنند - سہ وعدہ ہا چھٹ دو فر - دو فر
نیا بندہ یہ زین نورہ شالیں - یہ با چھو سون - یہ با چھو بندوبست کین
کا کدن منز درج - سہ کہو کرہ ہے "

کا کدن دیت میانا ر - بیتے تھو بوندیس - گو و وعدہ چھٹ

کیمیں

"وھدس کہو چھو حسر - حسر ہا چھو کا کدس - "

"اگر کا کدس چھو حسر - تیکر دما بلو ایس کاغذ لیکھت - "

"تیکر میئه یہ بوز ، میئه ڈھو گھو روتلہ میتھیزیر تھ - میئه دوپ - لالہ
چھٹ می ختار - اگر تمی لیکھت دیس تیکر لکھت اسکی بولٹ - میئه کوڑ
ہنا سوچ - سوچنچھڑ دوپیں تیس - کا کنڈی کہو چھو کرمن - دو فر
کس بانچھو یورہ انکارس - میئه دپیو دی چھو روز مرچ ہے سندھش
پکان - یہ چھو آنھ فدر اوان - "

"پسند ہا چھو تو ہر تہ برو نہیں کہ ناونی - توہر تیکر میانہ دا نہ
دائر تو ہر تہ چھو پنہ نین شریں ہے کھنڈ و نخی - "

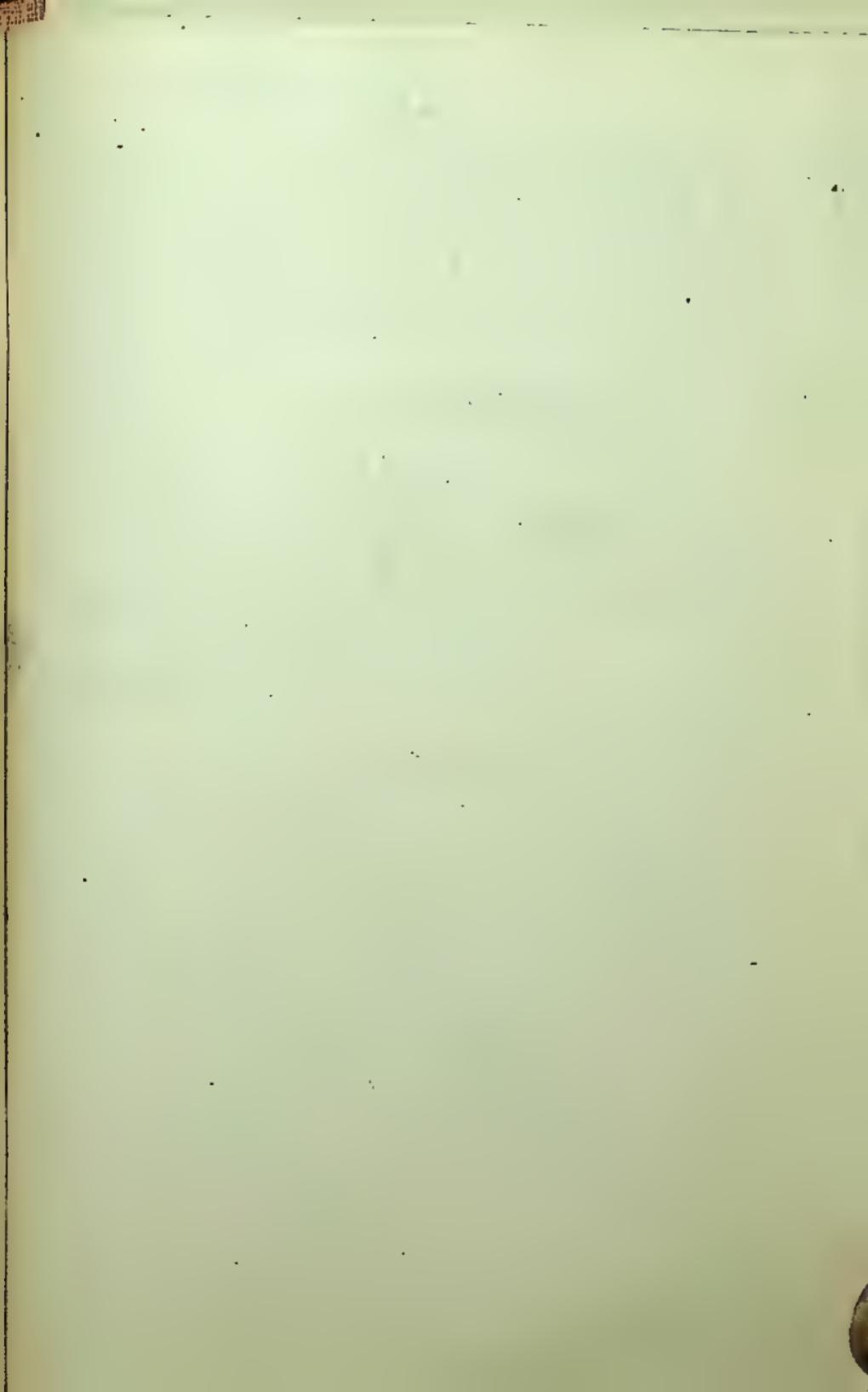
"ضرور ہا - کیا زہ نہ - میئه بیہن و لاس اطیانان - دوپیم ہتا

حالس کرتو و عدہ۔ نیلہ سہ دکھ دلتہ تہ مساعتہ تگہ میٹہ پائے۔ تہ سافتہ
گتہ روزہ و عدہ۔ لہذا کوئی میٹہ مالکس سیتو اکھ و عدہ۔ اکھ سہ و عدہ
یس تھی پوز زون تر پوز زئن تھ بیوٹھ اطمینانس منز۔ تر اطمینانہ سان
دراویٹھ عالمہ۔

پر و عدہ پورہ کرنگ اوس دو ز اصلی و کھ آہٹ۔ اکھ و صیت
نامہ اوس لامن نورہ شاس لیکھت دیمٹ۔ یکھ منز تھو و دوں مٹ
اویں زہ پر زمین چھو نورہ شالن۔ یوہ بھوی چھو ایٹک حق دار۔ افھ
منز اوس لیکھت زہ پیچہ و صیت نامس پیچھو گڑھ پورہ پاٹھو عمل
پیخ کر دے۔

لاس اس سو دنہ زورے دوہ مومیس گھو۔ یم زور دوہ اسی
میٹھی سوچان دلائی میٹو قدم لامن و عدہ کرا یو پورہ کہنہ نہ۔ پیچھہ یلہ
نورہ شالن میٹہ و صیت نامہ ہوو، بھو گوں جادے کو پتہ۔ دو یم و لد
معاملہ آویش۔ ووچان اویس زمینس کن تر اسیم بدنیں ریپہ
دو نقاں۔ دپان اویس کیا ہیوٹ زمین دمابوہ نورہ شاس۔ گڑھ
اویس مالک و سندس و عدیس کن تر اسیم یہی ریپر پھان۔ واریاہن
دو ہن روؤس بھو آنھو دوہ لابس منز۔ بھو اویس دپان۔ یو سہ
پر سند چلہ و فی چھو روزہ مہر۔ پر تھا دا بھو بدستور چلہ و فی کہنہ پھرہ را وہ۔

لارچ او سُم مال سِندس و عدس پیچه قاب لوان. اُختر دُوب میله
 هتا به کیا زه هچس پُوت که پیچه گو مت. مول ترگو و بیه عالمه. و و فر
 کیا ه کرہ میله ته نز و صیت. میله کو ر نوره ثالس صاف بواب. دُوبس
 زین نَسَابنی نه. نوره ثاله دُراو. تُون و دُون نیران نیران. "کیا ه
 شُون پیریں هنر سند فدر او ته زیه؟" میله دُوبس. "اوہا!"
 نوره ثاله دُراو. میله هنیون عجیب حال گرصن. میله با سیو و
 نزیه زه لاله کیا ه مود. میله آو بوز نزیه اکھ دَور مود. اکھ زمانه مود. پر زر
 تِ ایمان داری دُراو جنازه —

مُسْلِم طَانِ تَولَم

سُتْ بَحْرَه اوس شام یکِ بُون بُون گام دوُس - میه اوس بُون
 گامه پیچه ڈور میل شماں کون گزُون - ڈون میل ہند پ سفر اوس
 پادلی کندُن - وند اس پیٹھا ناہموار - اسہ اوس خند قو ته خیو مُنزو
 پکُن - ونہ ونہ اوس کو لی تار - کون پیچہ اس کونہ کونہ جایہ کدل -
 یتیت کدل اوس یتیت اوس سیو دوی پکُن گریخ جایہ پ کدل اوس
 ته اوس کون مُنزو مُشَن ته ترُن - پیچہ کو لہ آسہ پیچہ کونہ لہ کچہ، مگر میں
 مُنزو مُشَن اوس ہابت پوان - بُون گامه پیچه ڈراس بُون سیو دوی -
 پ کر پیچہ ته زیچه دنکه کلہ دوُس بُون پورہ نوہ بچہ لادک پور - میه
 اوس یور اگس دوُس نیشے یعنی - پ دوست اوس یتھ جایہ روڑان
 اُس سیو اوس میه سخت دوستا زی - پ اوس میه نیشے گاہے گاہے
 بُشیر پوان ته ته دوہ پ زیشے میه لشہ روزان - اسہ اوس پاٹ دا فی

سخت یار اپنے - اُس اُس رُتکس خناهال - تِرِ الْهَمْ قَعْس پیچھے اوس
 اُمویه سال کو زدست - اُجو اوس خناهال جو مہند یہ مُنْزَر میاںی موجہ کہہ
 لوگت - بجه یلمہ پور و لُوس، میتہ وچھ سور گام میتہ پارا ان - زن
 اُس س بچھر کس رائی غافل - اُجو میاں دوستن اوس گام پہ کیتن آون
 اُشادون منز میوں سخت تھیو کست - تُس اُس نہ پڑھ پوان زہ میتہ
 سچھ شہر اکھ دوست - سہ اوس میتہ نیشہ کنہ دوہ ہس روزان مگر
 یک سہ پوان اوس تیلہ اوس کینہ نہ کینہ چیز ہتھیق پوان - میتہ یلمہ
 گام کام استقباسن پوان وچھ، میتہ دوپ وچھ اُمی مکن کہہ وچن
 کھوہ س بجه - خلار میتہ دوپ پانا یہ تِر اوسوی ٹریہ وچھنے - اُمو دوستن
 میاں اوس میاںس پیس پیچھہ دازہ دانا نوب لوگت - بجه یلمہ
 دوستہ ہندہ گھرہ بیٹھس میتہ دوپ بچھ سہ اکھ پڑھ کنہ کیاہ
 چھس - ساری گل میتہ تھیہ کنہ لو کہ مٹہ لارے کرڑ، پتھر کنہ کافرے
 ہرازس چھ پوان کرنے - میتہ آپی شیرین چھکنے - اس بند زالہ - میتہ
 آو ہرازہ شندی پاٹھو دن دنے - یہ سو روی وچھت دوپ میتہ خود ایہ
 یوہ کوت سا لگس - میتہ آد یہ عجیب گام بوز نہ - یتہ اوس بدی
 ہوا لوا - ٹکھہ اسسو پاٹکل سیدی سادہ بوزن پوان - یس میتہ نیشہ داتان
 اوس سہ اوس میتہ تھیہ کنہ وچھان زن بھ کاہنہ عجوہ اُس س - بجه
 رُوُس یہ سو روی وچھان یو تام گھنٹہ گو - دھمہ بچھ بانگ آو بھتا

بُو تکارا نهیں۔ بُو اوُس سر بِه توکیت۔ میہہ اُسکو بچک بچک ساہدی و سُستہ خان زن
 فُطُح میتی۔ دپان اوُس سس و دلہ فُش بُلگہ نا لوتہ پاٹھو۔ بُو اوُس سس پی
 سونچان تے پاران اوُس سس دوکھتیں۔ بُرا بے اُسکم زرہ سُس پیسیتے بُو
 دُپس میچ دسا کینٹھ رہا۔ پلو۔ بُونا سا تراوہ ڈراف۔ یلڑیے نیوں دوست
 سارنی بجهتہ و تکھیاونا و تھی میہہ زش و دوت۔ میہہ دوپ اُس۔ "بیا
 کھٹھ کر و سبجس فی الحال دسا میہہ کینٹھ رہا۔ بُونا سا شونگہ۔" سُس
 و وقہم اورہ۔ "ڑہ ما چک بے عقل۔ میہہ دوپس ر کیا زہ ہ دوپن
 ہ ڑہ وناں کیاہ چک؟ اڑچھنہ شو فگون کینہہ۔" میہہ دوپس۔ "بیا بُو
 چھٹھنے نہ گیوں دیوں بوزان۔ میہہ چھے گیوں سیتو پیش، لہذا
 دوہ میہہ معافی۔ میہہ دی شو نگہ۔ تھو دوپم۔ "گیوں چک ڑہ دوہے
 بوزان۔ گیوں نہ حعن چھ کینہہ۔ میہہ دوپس۔ گیوں چھنے پتھ کیاہ
 چھم۔ دوستن دوپم۔ "ڑہ بیہہ آرامہ سان یغہ سیتو دوکھا دن
 شریہ نہیں پائے۔" پر وناں وناں اُن تھو لیفاتہ تھاؤن میہہ پتھ کیا۔ میہہ
 اُندی پتھ اُسکو داریاہ نفر۔ تم اُسکو میٹ کن دچھان زرہ پر کیاہ دن۔
 یتھ کھس منز بُو بہتھ اوُس سس، سُس اوس دلہ حسن منز بُاگنے
 آہت۔ اتھ کھس آسہ منزہ زادرہ آلانزہ تراوہ مرڑہ۔ میسو سیتو اُسکو
 اُکس کھس زرہ کھو گئو۔ اُکس حس منز اوُس سس بُو بہتھ تھ بیس منز
 اوُس سس نہ پتاه زرہ اتھ کیاہ اوس۔

جواب حکم

”حکیم حاکم کیاہ اوس ہے“

پُسْهِ دُول : - جناب با

”جناب من مرپے چھہ حاضر“

لختا نہ دار : - (دکھنیکیہ دینہ) حاضر چھا۔ پتھ کو زبرد ہنہ کون پکان۔

پُسْهِ دُول : - جناب بُو کرن حاضر۔

[پُسْهِ دُول چھہ بیٹیہ نیڑاں]

لختا نہ دار : - بیا کھا اکھ مرد دیا دم چھہ اڑاں۔ پُسْهِ دُول چھہ برد ہنہ برد نہ
تھے۔ تھے۔

تھے۔ تھے۔ تھے۔ تھے۔ تھے۔ تھے۔ تھے۔ تھے۔ تھے۔ تھے۔ تھے۔ تھے۔ تھے۔ تھے۔ تھے۔

لختا نہ دار : - وُنُو، وُنُو دلا۔ صاف وُنُو کیاہ فاصلہ کو رنگ ٹریہ؟

گریوں : - (عاجزی سان) بُو کیاہ حعن فاصلہ کرہ۔

لختا نہ دار : - ڈرہ چکھا وُنُز دیاں بُو کیاہ فاصلہ کرہ۔

گریوں : - بُو حعن چس دیاں۔!

لختا نہ دار : - وُنُو وُنُو دلا۔ گند کیہو زہ چھوی گڑھان؟

گریوں : - وُچھ حعن لھا پڑ دار صائب، توہی سوچپی حعن۔ چا حعن
اکھ کھنہ پیش۔ توہی کریو حعن میاں کوڑہ کون تے نظر تو اس

سونہ طوسم کون تے۔ شہ حعن شوہہ میاں کچھ بڈی بب۔

لختا نہ دار : - (دندڑاپاں) اچھا گو وڑہ چک وُنُز نہیں میڑاں۔

[زہ نفر چھہ اڑاں]

اکھ شخص : - جناب، اسی حعن اوس عرصن۔ توہی حعن چھوڑ وہر دی

دہ یہ دہر دیور کو شریف اناں۔ تو ہر نہ حضن چھپتیاں گا مس
منز کیا ہے چھپتیاں۔ یتیہ حضن چھپتیاں سب دوستیت۔ یہ
بیڑہ بے دین حضن چھپتیاں زیور اُوی میت۔ اُمی حضن چھپتیاں
کوڑ گھرہ لقا دیت۔ نہ چھپتیاں نیتھر کران نہ کینہتہ۔ کوکن چھپتیاں
پانی دا ذ فارہ بازی بھپڑ۔ تم چھپتیاں کالہ بگاہ کلہ، سیرہ پھانساں
کہتہ دوہ میں حضن گڑھہ یتیہ خون۔

گریس:- پر حضن چھپتیاں غلط و نان۔ بیو حضن چھپتیاں الہ شریف اناں
میتے حضن چھپتیاں کوڑ۔ بیو چھپتیاں اکیں شریف انسان ہندو
پانگو شریف جا پر نیتھر بیٹھان کر کن۔

دویم شخص:- سوہنہ طوہرہ چھا چاڑ کنی ڈو مب۔ سوہنے ڈیٹا ڈیتھ
کوئی دیتی دار کھڑہ۔

لھاندار:- اپھا نامو ش۔ بیو اُنزرادہ پائے یہ کھڑہ۔
دویم شخص:- اُمیں حضن توہہ اُنزرادہ جل پہن یہ کھنڈ نتھے حضن
چھپتیاں مز فادہ دو تھک خطرہ۔

گوڈنیک شخص:- اگر حضن توہہ یہ نیاے اُنزرادہ دو وہ نہ تھے مونہ تھے
پڑھن کوڑ کر وکن نہ کافی سے حوالہ یتیہ حضن چھپتیاں سخت
خطرہ۔ یتیہ حضن دو تھن تیلک کلہ۔

لھاندار:- توہہ روزیو الیناں مز۔ بیو کرہ پائے اُذو امیک

فائلہ۔ اُنہوں نے اُنہوں کو کہا۔ بھوپالیہ نے تو تمام یہ گامہ
منزہ۔ اچھا میر پرہ یا بھوپالیہ اُنہوں کا کام۔ بھوپالیہ
کرہ تھے یہ شرع تھا اسلام و ننان اکسے۔ بُوز یوساری شرع
چھڑیلے کو رہ مورہ خاندراں اسے کریں، تیلے گڑھ کو ڈڑھ میں
و نہ نزہ اُسو چھپون نکاح فلاں شخص سیتو پڑھان
کریں، شریت چھپے قبول۔ اگر کو را لفڑ کھٹکہ آنکار کرہ تیلے
چھڑیلے بُوز ج شرع نکاح کریں۔ ہرگاہ سونکار کرہ تیلے
گڑھ نہ پڑھ کھٹکہ کریں۔ چونکہ ماطر چھڑیلے زیستیوں میں اُنہوں
کا مکن ہاں کام ڈولیت۔ لہذا چھڑیلے فرزدی ایک کھٹکہ منزہ کو رہ
ہنہز رائے دریافت کریں۔ — — — ہے میر پریا ٹوہر
کریں یکدم کوڑھا فیض۔ بھوپالیہ میں پانہ نزہ تہنہز رائے
کیا ہے چھڑیلے۔ ”

مودود پرے :- جناب، جناب۔
نقاۃ دار :- جناب جناب کنہوں پھیک کر ان دلائ گزہ کھا جل کر
یعنی آنے ناوان سو زیر دستی ۔ دراکھا ۔

مودہ پرے :- پگاہ حسن افن !
لھانہ دار :- نیتہ چیاڑیہ نوگر۔ نریہ پیٹے پگاہ تام۔ کوڑ جھن۔
لھاؤ مرشگامس ہاؤ فر۔

مومر پرے :- ڈچو حضن بو حضن چکس اکھ شریف انسان۔
 تھا نہ دار :- ٹڑہ چک شریف، تیلہ چا اسکیں یا بد معافش۔
 مومر پرے :- نہ حضن میہہ ڈونہ حضن کینہہ۔
 تھا نہ دار :- پتھ کیا زہ چک نہ گڑھان
 مومر پرے :- دراس حضن۔

تھا نہ دار :- بوڑھ شام تام نا وائز زہ —————

اچھا نہ د ساری پنن پنن گھرو۔ بو ایز را وہ ووڑ پانے۔ پہ
 نیا سے کرہ بیو غنم۔ تو ہی بیہو پانس لوت پاٹھو۔ پیرو۔
 [میزس چھڑ پیٹی پھک ٹھک کران تر پسہ دوں چھڑ حاضر

سپداں]

پُسہ دوں :- جناب

تھا نہ دار :- تھا وسا دروازہ تام بند۔

[پُسہ دوں چھڑ بند کران تر بر وہہ کن پوان]
 کیا و دنوی ٹریہ سونہ طو سن

پُسہ دوں :- ڈوپن حضن پاڑھہ بیتھ رو پیہ ڈمہ حاکم اگر شہ
 کتھ ایز را وہ تر مو مر پر پیہ کورہ ہند نکاح کرہ کنہ طریغہ
 میہہ و سیتو۔

تھا نہ دار :- ہتا پہر چھا مجھ کھجھ۔ میٹہ دنہ مو مہ پر پیٹھ کو رہ کا لے
کائے رسید آئنہ ناؤں۔ پتو چھا کھجھ۔ میٹہ ماں تھو تھو کائیا
کیس و چھپتے۔ کمن کمن رہیں نہیں کو رین میٹہ داد
ہمیٹو تھست۔

پُسہ دوں :- تیلہ کیا ہ جھن پچک کر ان فڑھ ؟
تھا نہ دار :- بھو ہا اُنڈر اوہ پر کھٹھ یکدم گر گھوڑہ ہا ... ؟
پُسہ دوں :- کیا ہ جھن گھوڑہ ؟
تھا نہ دار :- گھوڑہ ہا و چھہ ہن بھ سے۔
پُسہ دوں :- ہا و چھن جھن۔

تھا نہ دار :- تمی تہ ووں میٹہ پیں۔ بُوز تھا، یلے نیس انن اڑہ ہا
کڈا بیک ساری۔ بر تھاؤ زہ بند۔ بھو ہا کرہ ہا تھنڈس
روپہ شریس اکھ میوٹھا۔
[دروازس چھڑ دکھ دکھ گڑھاں۔ پُسہ دوں چھنیز ان۔ تھا نہ
دار چھڑ بڈہ سنجیدگی سان بھیاں۔ رڑھ اکھ پتھ چھڑ مو تو
پرے کوڑہ تھیڑہ اڑان۔

پُسہ دوں :- ہے پریا، توہو روزیو نیپڑہ پڑھ گارہ اُرس۔ شری
نھی منہو چھڑیہ۔

مومبر پر سے :- اور حضن۔ اوزر چھا حضن کیفیت ہے
پسے دوں :- چھسا اکھتوی نیڑہ بھوڑے ۔

[پسے دوں چھنے نیڑاں تے دروازہ بند کرائے]

کوڑ چھہ ایس انہیں کوئی بخت پوڑہ تل بالکل ٹھاپہ لھتا و نہ
تے گردن فیروز اور بند دوں دنہ۔ ایس چھہ دوں نچہ چبلہ مسند
پھریں تے ایزار لائی گھر۔ کھیوڑاں چھس چپل لائی گھر۔ اور ہند اندازہ
و چھتی چھہ فکرہ ترائیں نہ ہے یہ گزھہ بڑھہ سوں بیورت آس سخن۔
عائم چھہ ایس گھوڑہ نظر اڑا کرائے۔ پتہ چھہ اتھ کھیس ٹھوپاڑ
و چھان۔ سہ چھہ لیوی ہوئی زان آنہ ہیو گزھان۔ ہن گزھت
چھہ سہ تھوڑ دو چھان۔ تھوڑ و تھت ایس بر دنہ کوئی کوئی۔
پوان۔ پتہ ایس نکھس پیٹھہ اتھ تھاوان۔ کوڑ چھہ پوچھت
پان بڑھہ اندازہ سان ٹو مرادوان۔ عائم چھہ ایس پانس
کوئی ایاں تے آئی ایس سیس سیخہ بڑھہ ناوان۔ پتہ چھہ سہ
ایس گردنے کرنے اتھہ تاریخہ بھیس میوڑھ کر کوئی ہیوڑاں۔ سہ
چھہ بخت پیٹھہ پوچھتھہ تھوڑ تھوڑ تلکھہ چھڑیک بار
سہ پتھر ڈلان۔ یہ کوڑ چھہ پن پتھر ڈلن کڈلان۔
پتھر اکھڑ کوڑ اسان۔ یہ چھہ اکھڑ بڑھ۔ میس بخت خوفناک

چھڑے۔ یہ چھڑہ مارکس کون و ناکن :-

”کولا، کورہ گو دیا۔ یور چکھا آمٹت نیا سے اُنڈر اونڈے“

یہ پاہنچریلے اتفاق جایہ دُوت، میئہ اندھی پتھر یہ نفر ہے تھے

امسوئن گو و اُسو اُسو ہلکا نینٹن گرُس۔ تمُو کر اُرس تھانہ دلہن

شنگر۔ یہ ساری لگکی میئہ کوں یتھر کوں ڈچمنہ زن دیاں اُسو و چھٹیہ

حعن کوں تماشہ ہو وی۔ میئہ کوڑ ظاہر پاہنچوئن تسلی زہ بونچس

سیٹھاہ بُشکر گزار زہ تو ہہ ہو دو وہ میئہ یتھر اکھ پاہنچر مگر دلہ

اُندر یہ دُو دس بونے۔ میئہ گنڈان ساری پانی ریہہ۔ دو یہ یہ یہ یہ پاہنچر

کرن وائے بانڈ کر کھتم۔ میئہ اُس پہنچر اکھ اکھ کھنڈ اکھ اکھ گو د

کران۔ میوں پار اوس پر تماشہ ہا و نہ پنیہ جایہ خوش زہ میئہ ہو د

پنیہ دوستس اکھ سہ پیڑیں پڑھ کوئے کوئے جایہ ڈچھے ہے۔ مگر

یو اُس س دیاں زہ اُرس دوستس چھپیہ ہا رنڈہ تر دیہ ہاس زہ یہ

او سیاڑیہ میئہ سیتو دوستی ورتا ونی، کہہ اکھ اسنج بیوڑن۔ بیو دُو دس

اٹھر اس لو قی۔ صمع یلہ فول بیو دیاں اتے اتے گئی۔ کھانے تھاوم

ہے بھر۔ مگرہ کوں گز ہنڑہ بدل دیاں بیو سیو دوی و آھور کوں۔ و آھو

و آنٹوی ڈیاں بیو سلطان تو لہ سندھرہ۔ اتے دیز میئہ اورہ بور

نظر اہ۔ اتے اوس نے کاہنہ۔ میئہ ہیتھہ دا پس نیڑن تو اورہ گیے آواز

”بکش با چهوہ ہے“ میئہ دوڑ بیٹھے اندر کم نظر۔ اتھر و پھر میئہ گونس
اگر منز اکھہ زو نا ہے۔ پہ اوس لیفاو لیھہ۔ ظاہر اوس پہ بھیسا۔
میئہ دوں امیں دروازہ پیٹھے پہ کوت سلطان تو لہ گوئت ہے
پہ دو تھم اورہ ہے۔ کیاہ سازہ، شریہ کیاہ کری سڑہ۔ ”کام حضن چھم“
”پک ساڑہ۔“

”میئہ ہاسہ گڑھہ سوی سکھن۔“

”ڑہ اڑسا!“

”زسا اڑتھ کیاہ کرہ بلو۔ میئہ چھم تو دسی دیتھ کام۔“

”پک ساڑہ۔ بلو ڈی گوس سلطان تو لہ۔“

بلو گوس حاران۔ میئہ دوپ پہ چھم میئہ ٹھٹھہ کر ان۔ مگر اہنڑہ
آدازہ دوپم ظاہر اچھہ لیو ہوی سلطان تو لہ۔ بلو ڈی اس اندر تر دوپس
کیاہ سلطان بیا۔ پہ کیاہ سا حال چھت ٹریہ کوئت ہے
بھرہ سا بیٹھے کیاہ۔ دوڑ بیڑ سا اسے ٹڑھی۔“

”میئہ و پھر سلطان تو لہ۔ دوپم پہ چھم مزارہ بل و تمت۔“

”سلطان تو لون دوں میئہ کم۔“ ”ڑہ کوئی با گوکھہ ہے“

بلوکش گوس۔ کیاہ وئے۔ بلوکش گوس۔ اگر ڑہ پنترس حال
ہو شس منز اسہ ہاگ فریہ نہ ہی پلئے بلوکش چھس۔

”اگر ہا بوجہ بیوی میت تر چھس تو تر ہا با چھم مفتر میتہ ہا سا رچھ

لکھ پر زہ نا دن تیگان۔ تر چھکھنا غلام حسن ھانہ دار۔“

”بھہ ہا سا چھس از غلام حسن مگر ھانہ دار نہ کیہ ہے۔ مگر افسو

چھم۔“

”کیک افسوس ۶۔“

”یہ زیہ ڈیہ ہو رکھ میتہ تر ہے ۳۰ وہری آنچ۔“

”تر ہے ۳۰ وہری نبا ہو رتے آنچ بکھ میتہ ہو روی دو فی دہر و
ش آنچ۔“

سلطان تولن کیک آنچ ہو رتے کھن کھن ہو ر، بھا اوس س
اک رکسچ تفتیش کر ری خاطرہ و آتھور آمٹ۔ بھا اوس س فو نو دوی
ھانہ دار بینو مٹ۔ میتہ اوس ھانہ داری ہند سخ انشہ۔ بھا اوس
موہولی کھن پیٹھ مفلو من تختہ مرشی کران۔ میتہ اوس نہ کہ پہ کر
اکس کیس منز سلطان تولن تر ڈیہ تفتیش اونت تر تمہس اوس
شک کر کھن نا رہند دو دیاد پو مٹ۔ سلطان تولن یہ میوں
ظلم و اشہد و چھ تھو دوپ۔ و چھ سا غلام حسن ڈیہ کو رکھ
میتہ دیتی ظلم تھے میتہ کو رکھ کا پہ تائی۔ مگر دیاد ھقاو بھہ ہو رے
رکھ کھن آنچ زہ ووک منز گڑھک و مر در و مر ذیں۔

اُوہ از بیلہ میتہ پر پا ہنپڑ و پچھہ میتہ آکو پنچ سو روی سہ سیاہ
کارناہ برو نھٹ کنیں میا زندگی از واریاہ ور ہی برو نھٹ سر زد
اوہ سپدیو مٹت - یلو دوے بلو ووہ ذا کھنیک انسان اکشس
بنیو مٹت تر شیطانی کارا مسو میتہ تراؤی میتھ مگر سلطان تولن اوہ
میوں سہ سیاہ کارناہ جا پر جا پر واتھو مٹت -

مال دید

مال دید آپ از قریباً اکر رنچ بیٹھے بازرس منز. تھو سندھ پڑھ
 زن سپز بازرس منز اکھنو زندگی پا گوہ۔ پر نیچھہ دکان دار پر نیچھہ
 دا ہن دوں تھے بازرس منز وہ دن پر نیچھہ کا نہہ خریدار اوس فقط
 مال دیدہ کھن و چھان۔ ساری اسی تھس مبارک کران۔ "مال
 دیدی خاڑی چھابی۔ مال دیدی دارے چھک بی۔ مال دید کتہ سنا
 اس دنیکام دُورہ۔ مال دیدی دیتھے مڑھچک۔"

اڑھو دکان دار اسی دا ہن پڑھے ہیچھہ مال دیدہ خاڑ پاٹھ کران
 اڑھی اسی دکان تر اڑھا متوڑ تر مال دیدہ اندھی اندھی اوسک گیور
 کوڑ مٹت۔ ساری اسی مال دیدہ پڑھان زہ سو کتہ اس سیس کا اس۔
 از اس سو پورہ رنچ بیٹھے شہر کا مرد۔ مال دید اس پر نیچھہ کا نہہ
 ہمندہ خاڑ پاٹھک اسان اسان جواب دوان۔ سو کتہ اس اندھ

رئیس تر تمہر کیا زہ اوس شہر میں قرود ملت، تھوڑا متعلق اُس نے
 سوہ پڑہ اپنے کینہ جلا بدواں۔ بازر والیں اوس پتہ زہ مال
 دیا کہ اُس تر تمہر سندھ شہر نہ پنگ وجہ کیا اوس۔ مگر یہ
 کڑھ تر اُسی قسم یوہ ہوئی اکھ سوال پڑھان زہ سو کہ اُس
 تر کیا زہ میں اوس پتہ یہ سوال پڑھنے سبتو ہاچھہ تمہر سنبھل
 کر زور رگر زیر لگان۔ مال دیا کرے یہ کوشش زہ سوہ دیا ہے
 نہ بازر والیں پنہ زیوہ امہ کتھہ ہند جواب تر امی اُس سو اور رج
 یور رج کتھہ تھوڑا یہ سوال ڈالن یڑھان۔ مگر بازر والی تر کا تیاہ کم
 پایہ اُسی قسم اُسی اور رج یور رج کتھہ تھوڑا بیش پنہ دڑاڑہ فوکھر دواں۔
 دیاں جچھے باہر ہنس پیہ ٹھانڈہ ہند پڑے مگر اُس سہیں کیا گز زہ
 اگر اکھ زون اسی ہے زہ زون اسی ہیں، تریڑ زون اسی ہیں، مال
 دیا ہے تین اکھ اکھ جواب۔ مگر اکھ انہ پنیٹھہ بیس اندس تاذ
 اُسکو بازر اس منزہ قریب جا دکان دار۔ میں ساری ہندو اُس کتھہ کو
 ہنکری ہے مال دیا ہند کر کتھ۔ اکھ طرف اوس سلام لای گوڑھیں ٹاؤں
 تلان۔ بیٹھے طرف اوس تریس جیب دوں زیر زیر دواں۔ مامہ پانچ
 گوڑ اوس دانسی پنیٹھہ بیس کتھ تاذ گوڑس پن دلان۔ مگر منزہ
 منزہ اوس مال دیا کہ کریکہ ہنہ کریکہ ہنہ دواں۔

بہتے ہمی ٹرہ کتی اُیکھر۔ ٹرہ ہے نچک از باخدا مس
لکھب ہش گھر۔ ”مامہ پاٹی گور اوس بازرس میز زیٹھ دا نہ
ووول۔ ساری اُسو تو سندہ ز چھرک عزت کران۔ مگر تیہ ساعتہ دا نہ
ووکل ٹھیکھہ خولہ اُسو کران تمہ ساعتہ اُسو تو تم مامہ پاٹی گرس سیتو
ز چھر تکانزہر بوزان۔ مامہ پاٹی گور اوس مال دیدہ بہتے ”کر ٹھ

کتھہ کران۔

قادر قلایہ گر اوس پنچ کوپنیس کارس سیتو لگتھو۔ سہ اوس
پھیسہ و تھن ہیٹھہ اکس بانس پھیش پھیش دوان۔ مگر پھیش پھیش
دو امنی اوس سہ مال دیدہ کن تھ راس کران۔

مال دیدہ اس پیم ٹھیکھہ تھیم کتھہ ٹھوہ پو دم کر ٹھ بوزان۔
ونان اس نہ کانیہ کیفہ۔ اگر بیٹیہ کانہہ وکھہ ہیو آرسہ ہے یا
بیٹیہ کیفہ دلیل ہش اسہے ہے، ساری میتیہ ہے سو چوٹھ۔ سو
پیٹھھن پیٹھ بیان اس تیلہ اس نہ سوہ مامہ پاٹی گرس
تھ کیفہ آپ وچان۔ قادر قلچ اوس شیطان بیان مانیہ۔ مگر
فہتہ اوس وقت مال دیدہ نشیں پناہ منگان۔ مگر از اس مال
دیدہ زیون نیگلکھہ گامزہ ترس اس بیچس پیٹھہ شرمہ ہنزہ رھاے
بہتھ۔

مال دیده اُس پیش پویراج آر مینو. بُر پُر اوس شهره دُور
 ژوگ پاشحه میل. داعنیه کن اگر چه مال دید ترجهه ۳۰ دُج مرزا اُس
 مگر ته کرته ته اُس سو ونیه پوان لوه کوک بوزن. قادر پیچ اوس ته
 ونان زه ژوگ زیهد ته چهک ژه ونیه ترجهه زه اگر ژوکه کهار و ته
 کانهه ونیه زه ژه چهک شری داجینه. قادر گنین مال دیده متعلق
 په دن اگر چه کینشهاه غلط اوس، مگر په اُس پیز کنه زه مال دیده
 اُس ونیه ته شکیل. بدنه کن ته اُس سو سیههاه مُستوار. بُخه بُر ته
 آسنه کن ته نین ته زنگن. دیگهرا آسنه کن آسنه ته سو پنه آر مینه
 ماله سُر زد فه ونان. مال دیده اوس په یو تویی یوت صفت زه سه
 اُس بُخه بُر ته پیخ ته جسم په کن و مُستوار بلکه ته کوئند بُل مصفت اُس
 ته نز زبان ته امی زبانه سیه اُس سو پن شه ترذک باکه پهوت
 په زس مز کن. مال دیده اگر چه هاک کنین شهر پوان اُس، مگر گهه
 پیهه شهر تاک اُس سه نیصفه کمهه ته زیاده هاک و تی کن. گهه
 اُس سه کمهه که باگه نیران. امیر و زه اوس ته لاد و ته هاکه پهوت
 اسان. مگر و ته پکان پکان اُس سه پنه نین گرا که باين هاک
 تراوان. یم گرا که باين آسنه بیون بیون محلن پنهه ته بیون بیون
 طبعن ته پیش پنهه. یم گرا که باين مز آسنه ته زنانه ته یم

مال دیدیہ سیحتو کٹھین منز ژوڑہ ژوڑہ سودا آسہ کران۔ پھر زنانے
آسہ تھو پھر پئیں س پانس مژم دار چہ دنان تھیم پئیں مردن
وراہیو گانے پان ہاؤں گوناہ چھ سمجھان۔ مال دید اس لئے خوجہ
باین، میں آپن تھیں پیرہ باین اکہ اکہ زنان۔ سوہ اس تھیں زنان
سیحتو تھ سودا کران پھر کوچ گلیں، آنگن منز تھ سرکن پیٹھ مردن
ہندو پاٹھو پھیران تھوران پھرہ آسان۔

مال دیدیہ ہند سودا کر کنک طریقہ اوس عجیب۔ سوہ اس نے
پیئیں آر میئین ہندو پاٹھو پوڑے کر کیہ دوان تھیو رے پئیں
ہاگلو تعریف کران۔ تھو سند عقاپدہ اوس زہ میں خریدارس اکہ
لڑہ ہاک آو دنہ سہ گڑھہ بیٹھے لڑہ تھیں پانے آکو دین تھیو زندہ
ہاکس تعریف کر۔ گھرہ نیز پیٹھہ شہر دانس تاذ آسہ تھیں
بئہ پتہ بئہ آوازہ پوان۔ اگر کا نہہ زنانے تھیں کٹھ دندہ ہہ ہاک
خراب آسکو بارہو دیہے۔ مال دید اس تھیں تھیہ کٹھ جواب
دوان زہ سوہ اس کوچ گڑھان۔

”ہستہ بی ٹڑہ کیاہ زانکھ ہاک کھیوں۔ میوں ہاک اگر زن
تگی، وکھ دیکھنے۔“

”زہ بی میہ چھنا چوں ہاک رونہت۔“

تیکه رونمٹ آسہ ہیٹھو تیلہ ما و پک پیم بارو۔ و پچھی نارا ض
گڑھو نہن۔ ہاک گو و نہ سہ نیتھ آیس مز پاک دنہ پیہ۔ ہاکس
گڑھ مالہ آسُن۔ ہاکس گڑھ تیل آسُن۔ پیم چیز ہ میستھ تاگر
رعن و اجین جان آسہ نہ، تیکہ چھہ ہاکس سوروی مزہ راوان۔ تیکہ
چھنہ شہ ہاک گڑھان بلکہ پچھہ سہ غپن ہند گا سہ گڑھان۔

مال دید اس نہ فقط پنیس کار و بارس ت پنیس کبس مزی
یاٹ ویز۔ پتھر کو سوچے یہ زانہ ہے زہ کھڑ زمیں ہاگک فصل
کوت زیادہ چھہ کھان، کھڑ جای بیوی و دھر چھہ ہاک میوڑھ گڑھا
پتھے کٹن اوس ترس پاہ زہ کس خریدارس سیتو کھڑ کٹن پر زہ سلوک
کرُن۔ سو اس بیس سیتو بڑوی لagan ت لوکش سیتو لوکی۔
مردن سیتو اس مردی بناں ت زنان سیتو زنانے۔ خوچ گھرس
اڑھ ہے ت خوچہ طریقہ سی پیٹھ اس کھڑہ کران۔ لڑا یہ گرین
سیتو اس لڑا یہ گری بناں۔ مگر پیتو خریدار ہ میستھ ت اس
ت کانہ گرا کر بای تکس شکایت کران زہ تہ چھک فلاٹ سیتو الہ
نرخ کران ت میہ سیتو بیاکھ نرخ۔

مال دیدہ ہندو امو اصولن ت امو سلوکن اوس ت سندین
خریدارن مز سیٹھا نہ بڑھ کو رمٹ۔ مال دیدیکہ پنہ شین خریدارن

لَمَّا كَمَرَ تَرَأَ وَتَقَدَّمَ بَارِزَسْ مِنْزِيلُوَانَ أُسْ، بَارِزَ اُوسْ يُوَهْ بَهْيَى چِيلَانَ ہِيُوَ.

بَارِزَسْ مِنْزِ أُسْ كَوْ پَرْ تَيَّهَ قَسْمَكَوْ تَرَ پَرْ تَيَّهَ پِيشْكَوْ دُكَانَ دَارَ، پِينْ دُكَانَ

مِنْزِ اُوسْ بَهْتَرَ بَدِينْ تَرَ سَاسِه بَدِينْ رُوَهْ بَيْنَ مَالَ، مَالَ دَيَّدَه اُوسْ نَرَ

پِينْ كَانَهَهْ دُكَانَ، اَكْرَمَسْ پِينْ كَانَهَهْ دُكَانَ اُوسْ، سَهْ اُوسْ سُوَى

لَامَكَرَ پَهْوَتَ، لَيْسَ سَهْ كَسْ پَلِيَّدَه اَمَرَ وَتَقَدَّهَ گَهْرَه اُسْ اَنَانَ تَرَ پَهْيَهْ اَمَرَ

وَتَقَدَّهَ اُسْ بَيَّنَهَهْ گَهْرَه وَاَپَسْ نِوَانَ، مَالَ دَيَّدَه اُسْ اَمِيرَ بَارِزِ رِعَجَ زِنْدَگَيَ.

نَيْهَ بَاطِنَسْ دَانِسْ اُوسِيَّهْ تَيُّوَتَهَهْ صِيفَتَ يُوْتَ مَالَ دَيَّدَه ہِنْدَسْ

تَهْقَهَهْ لَامَكَرَ پَهْتَسْ اُوسْ يَيَّهَهْ اَنَدَهْ اَنَدَهْ خَرِيدَارَنَ ہِنْزَهَ رِزَهَ اَسِه لَگَانَ.

مَالَ دَيَّدَه تَهْوُي بَارِزَسْ مِنْزِ اَزَانَ اُسْ تَهْوُي اُسَهْ دُكَانَ دَارَ مَسِسْ

لَهْمَهْ سَخْرَى كَرَانَ، مَالَ دَيَّدَه اُسْ لَهْمَهْ ہِنْدَ جَرَابَ لَهْمَهْ سِيَّتَ دِوانَ.

”مَالَ دَيَّدَه اَزْكِيَاهَ چَهْوُي بُجَقِسْ دَوَرَ زَجِيَارَ ہِيُو؟“

”اَهَنَ جَوْ گُوَرُهْ نَا كَاسَنَ، چَاعَنْ پَامَهْ چَسَهْ كَانَ كَهِيَزَهْ مُسِسْ

لَوْ كَچَارَ اَسِه تَمَسْ اَسِه دَوَرَ زَجِيَارَ تَرَ.“

مَالَ دَيَّدَه اُوسْ جَرَانَ سِيَّتَ تَهْوُي اُلْغَتَ تَيَّهَ تَمَسْ بُدَانَ

سِيَّتَ اُوسْ، تَمَسْ بُدَانَ لَامَكَرَ پَهْتَسْ اَنَدَهْ اَنَدَهْ اُسَهْ وَهْنَهْ دَهْرَى جَرَانَ

تَرَهَ اَسَانَ، بَيْمَ مَالَ دَيَّدَه اُسَهْ گَهْرَه گَهْرَه وَنَانَ.

”وَاسَے ٹِرَهَ گُرَّهَكَ اَكِيرَسْ اَسَنَ، دَهْوَ بَالَاتَرَ نَرَگَسَ دَيَّهْ هَنَ

پُنچه. داگر تھا و نھ بُدھہ اسان تے آس کو مَسے گندھار مال دیڈھہ سیجو
 اسٹناہ گندھناہ کران. مال دیڈھ آس بُدھن ہنڑہ کوچہ تے بوزان تے
 دیکنہر صین ہنڑہ تے. ہر کاٹسہ آس سو خوش تھا دا ان. کاہنہ اوس پر
 اُسیں نش نارا ضن گڑھت گڑھان. مگر مال دیڈھہ ہنڑی پے مقبرلیت
 آس تر باقی آر میتھیں خوش پوان. خریداران دکان دارکن تے باقین
 دوکن پیرھ مال دیڈھ مانڈھ آس پیرھ اُس سو پنھیں کارہ باین تے
 آر میتھیں کھران. تہنڈ خیال اوس اگر مال دیڈھ مانڈھ گڑھ سو مروی
 کارو بار لگھ تہنڈس اتھس منز. تھہ آس تھس دھہ کیں ٹوکن پہن
 ووہ ہوان آسان مگر تہنڈیو پیو ووہ ہو ہو گسیت اوس تر مال دیڈھ
 تر تر تہنڈیں کارو بارس کاہنہ اثر پیوان. تھس خلاف اُسکو جادو
 پوان کر تر تھس آپر ہاکہ پھٹس تھویزہ گندھناوہن. تھس سندھ پدھ
 دلچھ میڑا آپر پرہ ناوہ تھس آپر سترہ کرہ ناوہ. مگر یوں کوئی تھ
 گوہ تھس پنھیڈ کاہنہ تھویزہ تھس سحرہ یا کاہنہ جو دکار گر خریداران
 آپر مال دیڈھہ ہنڑ بر خلافی و نہن. یمن خوچہ گھرن منز سوہ اڑان
 آس تھن آکو ونڑ زہ مال دیڈھ پھوہ بد معاش. اُسیں پھوہ نظر خراب.
 مگر یہ کوئی تھہ تر گوہ و نہ مال دیڈھ کاہنہ خریدار اتھر. مال دیڈھ اگر باہ
 ہاکہ بُدھی پونڈس لائکو گنٹو، باقی آر میتھیو لائکو خارہ کیتھ پنڈاہ

پنداه بُرڈی کنُون۔ یو تویی یورت نہ ہا کہ بدین منزہ اور ہر یو یو کر نہ۔ یعنی مشاری چیز رائیہ مال و یو یو خلاف آزاد ہو۔ مگر مال دیڈ گپہ برد نہ ہے برد نہ ہے پکان۔ مال دیڈ یو یو کا نیسہ خرید اوس سیتو کو تھن منزہ گزھان اُس تمام آر میتھن اُس ریہہ گندان۔ تم آسہ اکھاں کن و پھان تہ پنہہ دلک غبار کڈنے خاطرہ اکھاں کن و نان۔

وچھی اُس مانگت تہ فارغت۔ امہ ہے کوڑ سون نا و بدنام وچھ کو تھہ کنُون چھے یارس سیتو کو تھہ کران۔

مال دیڈ اُس بازرس منزہ اکھ سو جاے رمپڑیوں دللوٹ اوس۔ اتہنس اُس بازرس پنیڈھ دو نُری طرف نظر پیوان۔ بُھڑاوس اکھ کو چھ۔ امہ کوچھ منزہ آسہ محلہ چہ زنانہ مال دیڈہ نشہ پیان۔ آر میتھن اوس امہ جا پہ ہند غارہ۔ کُڑہ لیڑا آری قیس سیتو لڑا یہ کر نہ زہ سو مہ زہن اتھ جا پہ۔ تہند خیال اوس اگر مال دیڈ امہ جا پہ نشہ ڈُچ نیصف کھو تہ زیادہ خرید ارگڑھن تیس اتھ۔ مگر مال دیڈ اُس نہ کی نہ کی نہ کچھ زہ سو تراوہ ہے یہ جاے۔ اگر کنہ و قتھہ آر میتھن سیتو لڑائی کران سو کم پاپ اُس گزھان۔ سوروی بازد اوس تہندہ کنہ وو تھان۔ اکہ دو ہے آو کمیڈی ہند جمع دار قیس نیش۔ دراصل اوس آر میتھنیوں تیس کھنڈ ران کر تھہ کوٹ تا فی

دُمیت زه سه تکن مال دیده اتیرش تقوید- جمع دارن دُون مال
 دیده زه ژه چکه اتھر جا په ژھو ٹھلان، لہذا کن زه بیش کوئه جا په
 هاک- مال دیده تو رفکره زه امیس کھنزر شریز چھر- امیر دزه اوس
 خریدارن ہند وکھ- مال دیده دُون جمدادارس اپھا دنی کیش ده معانی.
 پگاه دوھ پھر بیش جا په- مگر تیر ترو دن کینہ پگاه پیش- پگاه کیش
 نیو تھو جمدادار توب کن- امھد آن پھاولس اتھس منز- دوپس
 بُل چک بیش ہنڑه شیرین پیش نذاں- هتھ چنہ توک، بیش دباره
 آزینہ تنگ کر ان-

امیر اک کھر تر امھد آن نہ کو جمع دار موم- تھر پتھر دُون نیو ترس
 زه ژه چک ژھو ٹھلادان-

آزمینیو بیتو ہنھیار مال دیده خلاف استعمال کریو، پتھر گیہ تم
 فیل- مگر پتھر کوئلکس کوئ لاینہ سیتو کا نہ کوئ نہ کوئ چھ سیو دگڑھان.
 پتھر کوئ گیہ آزمینیو ہنڑ امھد کوئ مال دیده خلاف سیو د- اک دو ہر
 آدمال دیده ہندس ریس کریم داندرس دنیہ زه مال چھے گھر نیز خدا
 یاران سیتو تر دھ آسان ماران- پتھر پیش دن گو ٹھ کریم داندرس
 کیش- مگر تیر اک تر دُونس بیش تر دُونس، شر گو د ترین تر ترو ہن-
 آزمینیو دُون ترس زه مال چھے قادر چیس سیتو پھر ہن- قادر چھو-

ناو آو امیر کنی دنیزه مآل اس اعمی نیش گهره کیت مازنان. امیر
 هلاوه اوس قادر پنج بازرس منز سارنی هنده کهنه ته لوکت ته پردون
 دکان دار پیچه اوس امیس عادت پیه مآل بازرس منزیوان اس
 سه اوس تیس کانه نه کانه هنده کهنه هنده کران. آرمیشین هنریه پیه کهنه سره
 کر ش خاطره سوز کریم داندرن پیو بینی شهر یا که پهلوت پیچه. امیر
 دو به ته کوچ قادر گنین مآل دیده هنده — گر امیس اوس نه پناه
 زه ته سوز نام کیا کر ش چهراز شهر و زهره. اگر تیس پناه آرس
 هی ملکن چه زه سو ماکره هانی امیر دو به دکان دارن سیق رتنه کنی
 کلام پیچه کنی سو کران اس. زام پی کیش راه و چه آنده دو هس
 ته و دن شامنیش بجا اس. یه اوس مآل دیده اتفا بازرس منز
 دو هه. دو پیه دو به پیه مآل دیده هنده بدل ته مسند رون
 بازرس منز یا که پهلوت پیچه آو، دکان دار لکو الکه ایس کن دچهنه.
 از پیچه مآل دیده هنریه جایه بیا که اکه آرمیشی. خریداریم مآل دیده پرداز
 اس تو قم ته گیه بیه بونگ هی روزه.

”مال دیده کتنه چه. مآل دیده کونه آکه از. اما فاری چهه.“

ژو پارو بازرس منز اس پیه کتنه چلان. باسان اوس زن
 بازرس منز چه از دهه ژهیتے پیش گز. بازراوس یه هوی ژهوره دی

تِر سچنگ نوی پیسو یو زن پو اوان - کریم داندر او س نیکنیه و نان زه سه
 کیا زه آ و آن پا شه - سه او س وانه والین کن شروره نظر و وچان -
 تمُس اسکو تجو پنجه دشمن پیسو یو زن پو اوان - قادر گشته نیمه هندس
 پنجه شرکر دب او س ترا اوان تمُس او س باسان زن چه شه
 تجو پنجه هر کسی هس پیم دب تمُد اوان - خردیار چم اسکو پو انان تمُس اسکو
 تجو جای پنجه کراون یکه جای مال دنید اس بیهان - مگر مال دنید
 تیز نه و پیچت اسکو تم لاصار گزه دت بیهان آر مینیه کن گزه هان -
 از او س داریا ه کا لی آر مینیه خردیار هند پنجه و پیچت - تم آسه
 از خوش - پنجه چالاکی پنجه آسه تم گراه بازد والین کن نظره دوان
 گراه کریم داندر س کن - کریم داندر گن خیال او س زه پین خردیار
 تجو پنجه زنا پنجه هاک اس دوان تم پن ساری تم کی نیش - مگر تم
 سند پ خیال دوا و غلط - گو ڈه نکه دو ہے کن تم پنجه زان پنجه تم
 ها کو پھوت - مگر دو یہ دو ہے نیو تم پیصفہ کھو تر زیادہ ها کو پھوت
 گھر دا پس - مال دنیده هندی ساری خردیار ٹکا اکر اکر - پیم
 آر مینیه گاش پھو لئے پنجه دو دو کو سن تافی بازرس منز ہو کھان
 آسہ - بیان ہنزا اس دو دو جیت - مال دنیده چم دیار گھر اسکو ازان
 تم اسکو دو دو نیم آر مینیه هندی چندن گزه هان - اکہ دو ہے

کا نہہ خریدار کریم داندرس نشش ہاک ہیں یہ ہے، دو یہ دو ہے اوس نہ
 شہ نظر تھے دوان۔ یہ اس پر شہ اوس نشش یوان۔ شہ اوس نشش
 مال دیہ ہندس ہاکس تعریف کران۔ کریم داندر اوس چران گڑھان۔
 شہ اوس سوی ہاک کنان یہ اس مال دیہ کنان اس۔ نہ اس
 نہ قران فکری زہ تھوڑہ پنہ کھم کو بدلیں گے اندھا ہاکس مزہ۔ یوں
 دو ہ دو ہ اوس گڑھان تیوں اس کریم داندرس خریداری منز
 کمی گڑھان تو اکھ دو ہ دو ہ یہ کریم داندرن ہاک پھوٹ دوں ایت
 پاٹھو تھے کنٹ گھرہ واپس پتھر کو تو شہ گھرہ کھو رہت اوس۔ کریم
 داندرس اوس پر شہر ہاک نہ کا نہہ فائیدہ۔ شہ اوس دو ہ میرف زنانہ
 ہیندہ غار تکن شہر کھان۔ اگر غار تن کو تھس سینٹھاں نو قصان۔
 دو ہ نہ اوس نہ کریم داندر ریس تیوں ہاک کنان یوں مال دیہ اس
 دو ہیں کنان اس۔ شہ اوس نو قصان پیٹھ نو قصان بہ داش
 کران۔ مگر ام خر کپس کاں۔ ہر کوئی چیزس چھہ مل آسان۔ اس خر کپس
 کاں کرہ ہاک کریم داندر فادرت کریٹھ پنہ پان مارہ۔ اکہ دو ہ آس
 تھکتھ تھر ٹھینٹھ گھرہ واپس۔ ہاک پھوٹ اوس نہ پتھے کنٹ۔ دو شاء
 کلٹھ دوں زنانہ کمن۔

بلاے ٹھن دو ہ زینٹ داندر کارس۔ بھوکرے مزوری۔ میٹہ آو

پنجه منزه کینه ها میل -

“حاصل کیا زه آینه - تیله باقین یوان چهه زیکیا زه آی نه -

”تر چشم نه پتا - میون هاک زن چهه خریداران دتر لگان -

”پ بوزنده کوزمال دیله اسناه تو خانه دارس کن دوتن -

”باز رچه تم نیران یم مرد آسن - زنانه مو بیزه رچه باز نیران -

”پ بوزنده گو دگرم داندر تهود دلسته -

”کیا بچه زنانه مو بیزه ؟

”آده کیا بچه - میس زنانه کختن کن هاده سه پهنه زنانه
مو بیزه تو آده کیا بچه -

”تیله چها پ آپز پ میله بوزهت بچه -

”آپن نه آده کیا - بچه پن کار و بار چلاو نه خاکره بچه
منز پکان مگر و بچه پس کلکت هاده اان - کار و بار کردن چهه بچه
کخته - پ بچه نشروع گندن یوه سه زنانه کار و باره کر نه خاکره نیره میس
چهه دز و نه ناره پلیخو پیان پکن -

”زنانه هنر ز په کخته بوزنده نه په هنگه منگه کرم داندر میس
کار بون کن - میس باسیود پن پان زنانه برد نه کن اکه گونهه گار
میسود - سه اوس پنجه کنخو پیشان زنانه منگه معاونی نه مگر زبان زن

میگلیتھ گزهان -

مگر ژه کیاھ چھک دو نو سوچان - مینه چھک پتاه زه ژه
کیاھ چھک دن نیزهان - یه گو د ڈنگنام تر تر گو د - مینه ده
اجازت بلو گزه مسجعنس بیتھ ہاک ہنیخ باز ر، چھد اوہ فدایس کیا
آسے کرون -

کرم داندرن کر ژھو پ - تر امیر ژھو پ ہند مطہنی او س نه
تمو دین تئیں شهر گزهان اجازت -

مسجعنس دنایه مال دنید بیتھ شهر کوں ، تیخے کوں کس پیٹھ
پاکہ پھوت ہنیخ باز رن ، کوچن تر سڑکن پیٹھ ہیشن بیتھ مال دنیدہ ہنر
آواز یخو - زنایہ ہیشن داریو کنی نیرن -

"مال دنیدی مبارک - مال دنیدی مبارک ! "

خو چہ بایه تر آپ اسر داره تر یو کنی مال دنیدہ کوں دچان - تم
تی آسے اس مال دنیدہ کوں دچھت خو ش گزهان -

مال دنید پھوی باز ر داڑ اکر اندر پیٹھ بیتھ اندس تاڑ و وقہ -

شور -

"مال دنیدہ آکپ - مال دنیدہ آکپ - مال دنیدی مبارک ! "

مال دنیدہ ہندہ پنہ سیتو پھیر باز رس بیتھ اکھ نو زندگی - سہ

ذھر تریں مال دیندہ مندہ گزھنہ سیتو بارس اوس پادہ گومت
گو دیندی پورہ۔

”مال دیندی کتہ بی اونکھو ہو۔“

”مال دیندی خاری چھابی ہو۔“

ساری اوس پتہ مال دیند کتہ اس تھے سو کیا زہ اس نہ
شہر ہاک ہنیتھ کھان۔ مگر یہ کرختہ اسوس اگری پڑھان تھس
زہ سو کتہ اس۔ مال دیندہ اوس بھیس پٹھیڈھ چھمک پر دہ ہمیو ہنھ
سو اس نہ پنڈ زیوہ ہنیکان و نھنھ زہ سو کتہ اس۔ باپنہتھ پتھ
ٹھانڈہ ہنھ دن مگر اس سہتھ کیا کر زہ با۔ اکھ طرفہ اوس سلام
لایہ گوڑ تھس ٹاؤں تھاں تھے بیٹھے طرفہ اوس تھس عبیس بے دوں زیر زیر
دوان۔ سوہ اس پنڈ کنخ اور پرچ یور پرچ کھنھنھ پر سوال اورہ یور
ڈالن یڑھان مگر اخیر کپس کاں! قادر گئے اوس اڈتاں
کس تاں خریدارس ماذ دنگر کس گھک گوشس سیتی۔ مگر وہ فو وو قہ
سھتہ مال دیندہ کن۔

اں دیندی از چھک بیٹھے ہن لوکیٹھڑا!“

یہ بوزھ رہو دن مال دیندہ کیٹھہ آپ تاب۔ سوہ ووڑھ تھوڑ
تھا کو دا جھنن کن ہوون قادر گئے میں اشارہ۔

دُوپس - هتا بچاریا کر و خود پر - پر کو کم چاہنے ہاٹھنے
 بیٹھ کیفہ لائیج آئیھ -
 پر بُوزِ ترود ساری باتریں لھاہ لھاہ کر نہ اسُن - مگر باکر واجہ
 آسے بُنیہ پانسی سینت کنفہ کران ونان -
 بے غارت و چدمندہ چھان ماچہ !
 (پر افانہ جو شیشہ نہ سنگ نس جشنتر تھے درج)

میانی پیاکھ کتاب

لوہ تہ پرلوہ

(افسانی مجموعہ)

پوسہ عنقریب شائع گرچھ

